

Minna Kankaanpää

KYLÄT KUULUMISEN KOKEMUKSENA PAIKKAAN JA YHTEISÖÖN

KYLÄT KUULUMISEN KOKEMUKSENA PAIKKAAN JA YHTEISÖÖN

Minna Kankaanpää
Opinnäytetyö
Kevät 2024
Maaseudun kehittämisen tutkinto-oh-
jelma (Agrologi yamk)
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu

Luonnonvara-alan ylempi ammattikorkeakoulututkinto, maaseudun kehittämisen tutkinto-ohjelma

---

Tekijä: Minna Kankaanpää

Opinnäytetyön nimi: Kylät kuulumisen kokemuksena paikkaan ja yhteisöön - Vertailussa Livonsaaren yhteisökylä, Keuruun Ekokylä ja Pirkanmaan maaseutukylät

Työn ohjaaja: Merja O'Rourke

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: kevät 2024

Sivumäärä: 107 + 2 liitettä

Maaseudulla kamppaillaan vetovoiman ja pitovoiman kanssa. Tutkimalla elinvoimaisuustekijöitä, vetovoimaa ja pitovoimaa voidaan edistää aluekehitystä.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli ymmärtää ja selvittää kylien tai kyläyhteisöjen merkitystä kuulumisen kokemuksena paikkaan ja yhteisöön. Tutkimuksen kannalta keskeistä oli ymmärtää mitä, tarkoitetaan kylällä ja sen eri merkityksillä sekä yhteisöllisyydellä. Kylähyvinvoinnissa keskeistä on yhteisöllisyys, yhteisöperusteinen hyvinvointi, osallisuus ja yhdessä tekeminen. Kylän hyvinvointi ja viihtyvyystekijät luovat elinvoimaisuutta ja muutosjoustavuutta maaseudulle. Maaseudulla kylä säilyy elinvoimaisena aktiivisten ihmisten toimesta.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä oli, mitkä tekijät vaikuttavat päätökseen valita maaseutu asumisen paikaksi. Tekijöitä voidaan etsiä myös suoraan kaupunkien työntekijöistä. Tekijöitä ovat mm. arvojen mukainen elämäntapa, aikaisempi side maaseutuun tai paikkaan, rauhallinen ympäristö ja luonnonläheisyys.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tunnistaa maaseudulla asumisen veto- ja pitovoimatekijöitä kuntaviestinnässä. Tekijät, jotka vaikuttavat päätökseen valita maaseutu asumisen paikaksi, olivat odotetut, mutta opinnäytetyö vahvisti käsitystä siitä, että yhteisöllisyys voisi olla yksi erinomainen houkutin maaseutukylien ja maaseutuasumisen vetovoimaan, pitovoimaan ja elinvoimaan. Yhteisöllisyys kuuluu pehmeisiin arvoihin, jolla paikka voi erottautua muista.

Opinnäytetyö toteutettiin empiirisenä monimenetelmäisenä tutkimuksena. Tiedonhankintamenetelminä opinnäytetyössäni oli puolistrukturoidut teemahaastattelut ja kyselytutkimus. Haastattelujen tavoitteena oli kuvailla, tulkita ja ymmärtää yhteisökylien elämäntapaa ja yhteisön merkitystä suhteessa paikkaan. Mukana tutkimuksessa oli kaksi yhteisökylää, jotka erosivat toisistaan konkreettisesti erityisesti asumismuodoissa. Aineiston hankinta yhteisökylästä tapahtui yksilö- ja ryhmähaastattelujen kautta. Kyselytutkimuksen tavoitteena oli saada ajantasaista tietoa maaseudulle muuttamisen motiiveista, maaseutuasumisen kokemuksista sekä kyläyhteisöjen ja yhteisöllisyyden merkityksestä. Kyselytutkimuksen perusjoukkona oli Pirkanmaan maakunnan kylien asukkaat.

Yksittäisiä jatkotutkimuksen aihioita voisi olla tutkia eri elämäntyylin omaavia maaseudulle muuttohalukkaita ja jo muuttaneita kohderyhmiä. Kohderyhmistä voisi luoda esimerkiksi palvelumuotoilun avulla kohderyhmiä kuvaavia asiakasprofileja, joita voitaisiin hyödyntää aluemarkkinoinnissa.

Asiasanat: kylä, yhteisö, yhteisöllisyys, maaseutu, maaseutuasuminen, maaseutumarkkinointi, elinvoimaisuus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Rural Development

Author: Minna Kankaanpää

Title of thesis: Villages as an experience of belonging to a place and community - Community villages and ordinary rural villages compared

Supervisor: Merja O'Rourke

Term and year when the thesis was submitted: spring 2024

Number of pages: e.g. 107 + 2 appendices

In the countryside, we struggle with attracting and retaining people. Regional development can be promoted by studying vitality factors.

The purpose of the thesis was to understand and clarify the meaning of villages (or village communities) as an experience of belonging to a place and community. From the point of view of the research, the key was to understand what is meant by village and its different meanings and by community spirit. Community spirit, community-based well-being, participation and working together are central to village well-being. The village's well-being and comfort factors create vitality and flexibility to create change in the countryside. In the countryside, the village is kept alive by active people.

The research question of the thesis was which factors influence the decision to choose the countryside as a place to live. It is also possible to research for factors, which create push away from cities. Authors include e.g. a lifestyle in accordance with values, an earlier connection to the countryside or a place, peaceful environment and closeness to nature.

The goal of my thesis was to identify the attraction and retention factors of living in the countryside in municipal communication. The factors influencing the decision to choose the countryside as a place to live were expected, but the thesis reinforced the notion that community spirit could be an excellent way of creating attraction, vitality and the power to hold onto people in rural villages and rural living. Community spirit is one of the soft values that can make a place stand out from the rest.

The thesis was implemented as an empirical multi-method research. The methods used in my thesis were thematic interviews and a survey. The aim of the interviews is to describe, interpret and understand the lifestyle of the community villages and the importance of the community in relation to the place. The study includes two community villages that differ from each other concretely, especially in terms of living arrangements. The acquisition of data related to community villages took place through individual and group interviews. The goal of the survey was to get up-to-date information on the motives for moving to the countryside, the experiences of rural living, and the importance of village communities and community spirit. The basic population of the survey was the inhabitants of the villages of Pirkanmaa province.

Individual topics for further research could be to study target groups with different lifestyles who want to move to the countryside and who have already moved. From the target groups, for example, customer profiles describing the target groups could be created with the help of service design, which could be used in regional marketing.

Keywords: village, community, community spirit, countryside, rural living, rural marketing, vitality

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KYLÄ, YHTEISÖLLISYYS, PAIKAN MERKITYS	8
2.1	Kylä	8
2.2	Kylien kehittäminen	11
2.3	Yhteisö, yhteisöllisyys	12
2.4	Yhteisökylä	15
2.5	Paikan merkitys	16
3	MAASEUTU, ELINVOIMAISUUS JA MAALLE MUUTON SYITÄ	18
3.1	Maaseudun elinvoimaisuus	19
3.2	Viihtyvyyteen vaikuttavat tekijät	22
4	YHTEISÖJEN JA MAASEUTUKYLIEN MARKKINOINTIVIESTINTÄ	24
5	TUTKIMUKSEN TAUSTA, AINEISTO JA MENETELMÄT	28
5.1	Tutkimuksen tyyppi	28
5.2	Tutkimusalueet ja tutkimusaineiston hankinta	29
5.2.1	Tutkimusalueena yhteisökylät – Livonsaaren yhteisökylä ja Keuruun Ekokylä	30
5.2.2	Puolistrukturoidut teemahaastattelut yhteisökylien asukkaille	35
5.2.3	Tutkimusalueena Pirkanmaan maaseutukylät	36
5.2.4	Kyselytutkimus maaseutukylien asukkaille	38
6	TUTKIMUSTULOKSET	39
6.1	Livonsaaren yhteisökylä ja Keuruun Ekokylä	39
6.2	Maaseutukylät	50
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	85
7.1	Haastattelujen johtopäätökset	85
7.2	Kyselytutkimuksen johtopäätökset	87
7.3	Yhteisökylät verrattuna maaseutukylät	95
7.4	Yhteenveto löydöksistä	96
8	POHDINTA	99
	LÄHTEET	103
	LIITTEET	108

1 JOHDANTO

Maaseudulla on ollut vuosien aikana valtavia muutoksia esimerkiksi ammateissa, teknologiassa, palvelurakenteissa, väestön määrässä ja ikärakenteessa. Rakennemuutos on vaikuttanut maaseutuun rajusti. Maaseutua ei voida nähdä kuitenkaan siitäkään huolimatta kaikkialla häviäjän roolissa tai niin, että sillä ei olisi mahdollisuuksia lainkaan kehittyä elinvoimaiseksi. (Valtioneuvosto 2004, 8.) Maaseudulla kamppaillaan kuitenkin laajasti vetovoiman ja pitovoiman kanssa. Maaseutualueilla elinvoimaisuuteen vaikuttavia tekijöitä tulisi tarkastella eri näkökulmista, jotta löydetään uusia oivalluksia veto- ja pitovoimasta.

Maaseutu ja paikallisyhteisöt kohtaavat nykyään mitä moninaisempia ongelmia, joita avaan seuraavaksi hieman tarkemmin. Monen kylän perusongelma on se, että vuokrattavia tai myytäviä asuntoja vapautuu markkinoille harvoin, joten kyliin on hankala saada uusia asukkaita. Samainen ongelma voidaan nähdä myös yritysmaailmasta käsin, kun osaava työvoima ei löydä itselle sopivaa asumismuotoa maalta, jolloin osaajat valitsevat asumisen muualla. Kunnan kannalta tämä on myös ongelmallista, koska kunnan elinvoimaisuutta lisää työperäinen muuttaminen alueelle. Työikäisten lapset taas pitävät kunnan vireänä ja kasvavat tulevaisuuden osaajiksi, joita elinvoimaisessa kunnassa tarvitaan. Osa lapsista jää aikuisena asuinpaikalleen ja osa luo muuten vahvat juuret kotipaikkaan, jonne mielivät takaisin jossakin elämänvaiheessa. Maaseudun ja paikallisyhteisöjen ongelmat ja haasteet ovat sidoksissa laajasti yhteiskunnan eri tasoille. Pitovoiman ja vetovoiman positiivinen kierre tulee ansaita ja se ei ole itsestäänselvyys.

Opinnäytetyön tavoitteena on saada ajantasaista tietoa maaseudulle muuttamisen motiiveista, maaseutuasumisen kokemuksista sekä kyläyhteisöjen ja yhteisöllisyyden merkityksestä. Kunnan elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää tunnistaa ei vain potentiaaliset muuttajat vaan myös ne kunnalle arvokkaimmat. Arvokkaimpia ovat ne, jotka muuttavat pitkäaikaisesti alueelle, sekä ne, jotka haluavat olla mukana kehittämässä aluetta eteenpäin. (Aho & Ilola 2004, 126.)

Maaseudulla asumisen viihtyvyyteen vaikuttavat monenlaiset asiat, kuten se, miten sen ihmiset kokevat kuuluvansa kyläyhteisöön ja miten he viihtyvät kyläyhteisössä. Tällä on suora yhteys maaseudun elinvoimaisuuteen. Tunnesiteet ja identiteetti vaikuttavat yksilötasolla kyläyhteisöön kuulumiseen. Kylän henkeen vaikuttavat kylähistorian lisäksi yksilöllinen erilaisuus, näkemykset ja arvot. Kyläyhteisön toimivuuteen, osaamistasoon ja osaamislaajuuteen vaikuttavat kylän ja lähiseudun

ihmisten erilaiset ammatit ja koulutustaustat. Kyläyhteisön avoimuus ja vuorovaikutus vaikuttaa kylän ja kyläyhteisön kehittymisen mahdollisuuksiin.

Opinnäytetyön tarkoituksena on ymmärtää ja selvittää kylien tai kyläyhteisöjen merkitystä kuulumisen kokemuksena paikkaan ja yhteisöön. Tutkimuksen kannalta keskeistä on ymmärtää, mitä tarkoitetaan kylällä ja sen eri merkityksillä sekä yhteisöllisyydellä. Kylissä on ajallisia kerrostumia ja tuoreimpana voidaan nähdä paikan ja yhteisön sidoksen löyhentymisenä siten, että yhteisöllisyys ja vuorovaikutuksen merkitys korostuvat (Kumpulainen 2018, 56). Löyhentyminen on suora seuraus yhteiskunnan kehityksestä parin viime sukupolven aikana. Esimerkiksi liikkuminen paikasta toiseen on helpottunut yhteiskunnan autoistumisen myötä ja yhteydenpitoon on tullut monenlaisia arkea helpottavia laitteita ja ohjelmia. Paikkaan ei olla näiden muutosten vuoksi enää yhtä sidoksissa kuin ennen. Ihmiset kuitenkin kaipaavat juurtumista asuinpaikkaansa. Opinnäytetyössä tutkitaan sitä, miten yhteisöllisyys koetaan paikkaan kuulumisen näkökulmasta ja miten yhteisöllisyys voi sitouttaa paikkaan.

Opinnäytetyön aihe liittyy sen toimeksiantajan Kylät yli kuntarajojen -hankkeeseen, joka on Ikaalisten kaupungin hanke. Tämän hankkeen tavoitteena on turvata ja kehittää maaseudun palveluja monikanavaisesti sekä uudistaa ja monipuolistaa maaseutualueiden taloutta kyliä kehittämällä yhteistyössä paikallisten, alueellisten ja maakunnallisten kumppanien kanssa. Tämän hankkeen vastuullisena toteuttajana on Ikaalisten kaupungin omistama kehitysyhtiö Ikaalisten Kylpyläkaupunki Oy. Hankkeen muita kumppaneita ovat Leader-ryhmät Pohjois-Satakunta ja Poko, Tamk, Pirha ja Pirkan kylät ry sekä kylät Ikaalisissa ja Virroilla.

Opinnäytetyön rakenteena on johdanto, käsitteiden määrittely ja teoreettinen viitekehys, opinnäytetyön tausta, aineisto ja menetelmät, tutkimustulokset, vertailu ja analyysi, johtopäätökset ja kehittämisehdotukset sekä pohdinta.

Opinnäytetyössä tarkastelen aihetta kahden erillisen tapauksen kautta. Nämä ovat erityiset yhteisökylät ja tavalliset maaseutukylät. Erityisiä yhteisökyläiä tarkastellaan teemahaastattelun kautta ja kohteina ovat Livonsaaren yhteisökylä ja Keuruun Ekokylä. Tavallisia maaseutukyläiä tarkastellaan kyselytutkimuksen kautta ja kyselytutkimus suunnataan Pirkanmaan maakunnan kyliin.

2 KYLÄ, YHTEISÖLLISYYS, PAIKAN MERKITYS

Opinnäytetyön tietoperustan keskeiset käsitteet ovat kylä ja yhteisöllisyys. Olennaista on näiden välisten suhteiden määrittely, ja sen ymmärtäminen, mitä tarkoitetaan kylällä ja sen merkityksillä sekä yhteisöllisyydellä. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 25.)

Oleellista on myös määritellä tietoperustassa maaseudun merkitys, alueen tai paikan merkitys sekä markkinoinnin rooli elinvoimaisuuden tukemisessa. Elinvoimaisuus on vahvasti riippuvainen monesta tekijästä.

2.1 Kylä

Kyliä alkoi syntyään aikoinaan silloin, kun liikkuvasta elämäntavasta siirryttiin maanviljelykseen ja alettiin olemaan enemmän paikoillaan. Samalla muotoutui ajatus maanomistamisesta. Kylät olivat pitkään tiiviitä ja perinteisiä yhteisöjä. (Epäily ym. 2003, 6, 8.) Kylät olivat alkuun asumistivistymiä rakennuksineen ja ihmisineen (Kumpulainen 2016, 387).

Kyliä on sittemmin historian saatossa syntynyt ja kuollut luonnontekijöiden ja yhteiskunnallisten muutosten vaikutuksesta. Viimeisin rajuin muutos maaseudulla ja maaseudun kylissä näkyy 60-luvulta tähän päivään saakka kestäneenä maaseutuväestön vähenemisenä ja ikääntymisenä. Kylien haasteet eivät ole juurikaan muuttuneet viimeisimpinä vuosina. Nykyisin mikäli kylä sijaitsee lähellä suurempaa työssäkäyntikeskusta, sitä vähemmän kyläläisten yhteenkuuluvuutta ja paikallista identiteettiä vahvistavia asioita tai aktiviteettejä kylässä on (Epäily ym. 2003, 6, 8.).

Kylä on osa maaseutumaista tilaa ja toisaalta maaseutu määrittyy suhteessa kaupunkiin (Kumpulainen 2012b, 32). Kylän ympäristöllä voidaan tarkoittaa laajasti luonnonympäristöä, rakennettua ympäristöä, fyysisiä paikkoja, kylien sosiaalisia järjestelmiä ja toimintaympäristöjä, joissa ihmiset voivat vaikuttaa omina itsenään (Epäily ym. 2003, 61). Kylille voi käydä joskus niin, että ihmiset poistuvat kylästä tavalla tai toisella ja rakennukset jäävät jäljelle, jolloin kylä jää tilana olemaan, mutta kyläyhteisö lakkaa kylässä olemasta (Kumpulainen 2016, 387). Kylä on siis fyysinen tila rakennuksineen, joka sisältää tai ei sisällä sosiaalisen yhteisön (Tedre 2020, 145). Kylässä näkyy ajallinen kerrostuma taaksepäin, jota voidaan havainnoida nykyhetkestä käsin myös tulevaan

(Kumpulainen 2012b,30). Vaikka kyläasutus ja kylien luonnonvarojen käyttö on yhteiskuntamme perusta historiallisista ajoista lähtien, valtio ei tunnusta kylää instituutiona ja ylipäätään sen olemassaoloa (Kuisma & Mäkelä 2015, 39).

Kylätoiminta perustuu ihmisten omaehtoiseen toimintaan ja aktiivisuuteen (Kumpulainen 2016, 384). Kylän aktiivisuus voi vaihdella kausittain riippuen kylän toiminnassa mukana olevista ihmisistä eli aktiivisuus ei ole pysyvä piirre tai ominaisuus (Kumpulainen 2012b, 137). Yhteisön tasapainoon ja vireyteen vaikuttaa myös yhteisöstä pois muuttavat ja yhteisöön muuttavat henkilöt (Pehkonen 2004, 8). Kylätoiminta on hyvä olla mielekästä ja houkuttelevaa ja se ei saa olla liian kuormittavaa. Keskeistä on epävirallinen yhdessä tekeminen, jotta kylätoiminnalla on jatkuvuutta. (Kumpulainen 2012b, 137.)

Valtakunnallisessa tutkimuksessa (Kylätoiminnan tila 2010) todetaan kylätoiminnasta, että se on harrastus- ja yhdessäolopainotteista ja usein talkootoimintaa. Tärkeää kylätoiminnassa ovat tapahtumien järjestäminen, tiedottaminen kylätoiminnasta, vaikuttaminen elinympäristöön ja kylän yhteisen rakennuskannan kuntoon sekä yhteistyö kunnan kanssa. Ydintoiminnot eivät ole muuttuneet tutkimusta ennen ainakaan pariin kymmeneen vuoteen eikä niiden arvioida muuttuvankaan lähivuosina tutkimuksen tekemisen jälkeen. Se, mikä on muuttunut, on vuorovaikutuksen ja verkostojen laajentuminen, mikä tarkoittaa sitä, että kylätoimintaa tulisi tarkastella laajemmin kuin pelkästään kylän sisäisenä toimintana. (Hyyryläinen ym. 2011, 9, 26.)

Yhteiskunnallisiin muutoksiin vastatakseen kylän tulee sopeutua ja sen tulee tehdä toimia aktiivisesti kylän elinvoimaisuuden takaamiseksi. Kylän tulee näiden syiden vuoksi muuttua ajan saatossa. Yhteiskunnalliset muutokset voivat olla esimerkiksi globaaleja, kansallisia tai paikallisia. Paikallisesti kylään vaikuttaa eniten se, minkä kunnan alueella kylä sijaitsee ja toimii. Paikallisesti kunta voi tukea tai olla tukematta kylää eli sillä on valtaa suhteessa kylään. Kylän ja kunnan suhde monimutkainen ja monimuotoinen. (Kumpulainen 2012b, 11, 31, 122, 124.)

Kylät ovat toisiinsa nähden lähtökohdiltaan eriarvoisessa asemassa, koska aina ei kyliltä löydy samanlaista tahtotilaa kehittää kylää, tai samanlaista osaamista, tai rakenteellisesti kylät ovat erilaisia, joka määrittelee mahdollisuuksia toimia kylällä (Kumpulainen 2012b, 138). Konkreettinen esimerkki tästä erilaisuudesta on se, että jokaisessa kylässä ei ole kylätaloa tai yhteistä fyysistä koontumispaikkaa.

Kyläyhteisö käsitteen määrittelemisen ei ole aivan yksinkertaista. Kylät koostuvat ihmisistä ja helpointa olisi määritellä perinteisen näkemyksen mukaan, että kaikki kylässä asuvat ihmiset muodostavat yhteisön. Kaikki kylässä asuvat ihmiset eivät kuitenkaan nyky-yhteiskunnassa välttämättä koe yhteenkuuluvuutta kyläyhteisöön tai koe paikallista identiteettiä omakseen. Osa kyläläisistä saattaa asua kylässä siten, että se on ainoa asia, joka kytkee yksilön kylään. Yksilöillä saattaa olla koko sosiaalinen elämä ja kiinnostuksen kohteet aivan jossakin muualla kuin kylässä itsessään. (Kumpulainen 2016, 395.)

Kyläyhteisön voisi nykyisin virallisemmin käsittää koostuvan ihmisistä, jotka ovat mukana kylätoiminnassa ja mahdollisessa kyläyhdistyksessä. Tällaiset ihmiset omaavat vahvan paikallisen identiteetin, kiintymyksen kylään, ja siten haluavat myös toimia kylän hyväksi ja kehittää sen elinvoimaisuutta. Kylätoiminta ja kyläyhdistystoiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, joten ihmisten sitoutuminen niihin voi luonnollisesti vaihdella yksilöiden elämänvaiheista ja muista intresseistä riippuen. (Kumpulainen 2016, 395–396.) Perinteistä kyläyhteisöä ei ole tarvinnut itse tuottaa tietoisesti, vaan se on ollut itsestään olemassa (Kumpulainen 2012b, 46). Kyläyhteisössä on erilaisia ominaispiirteitä samanaikaisesti ajallisten kerrostumien kanssa (Kumpulainen 2018, 56).

Kylää voidaan analysoida monenlaisista näkökulmista. Kylää voidaan tarkastella, miten kylä rakentuu hallinnallisesti sisäisinä valtasuhteina, konflikteina ja toiminnan ohjautumisena, sekä miten kylä on suhteessa muuhun yhteiskuntaan (Kumpulainen 2012b, 12).

Kylää voidaan tarkastella sosiaalisena tilana. Tätä voidaan tarkastella havaittuna, käsitteellistettynä tai elettyinä tilana. (Kumpulainen 2012a, 9.) Näiden lisäksi sosiaalisissa tiloissa elää samanaikaisesti eri historialliset ja kulttuuriset kerrokset (Kumpulainen 2012b, 38). Kylä voidaan paikantaa tilana esimerkiksi siten, että joku ulkopuolinen havaitsee, aistii ja tekee päätelmän tilasta, että tämä on kylä syystä, että se sisältää esimerkiksi rakennuksia tms. (Kumpulainen 2012a, 9.) Tilaan ja paikkaan sidonnaisten käytäntöjen kautta voidaan havaita kylän olemassaolo ja ylipäätään, että se kylä on toiminnassa oleva kylä. Käsitteellinen tila muodostuu erilaisten maaseudun luokittelujen ja tilastojen kautta. Yksi hyvä esimerkki luokitteluista ja tilastoista on se, että kylä ei ole näiden valossa olemassa, ellei siellä ole järjestäytynyttä ja alueen kehittämiseen pyrkivää toimintaa. Eletyssä tilassa mennyt on läsnä symboleissa, mielikuvissa, maisemissa ja rituaaleissa. Huomionarvoista on se, että elettyä tilaa voidaan myös luoda siten, että se antaa merkityssuhteen paikan imagolle ja hengelle. Eletyssä ja havaitussa tilassa molemmissa kokemus ja yhteisöllisyys rakentavat osaltaan tilaa. (Kumpulainen 2012b, 36–38.)

2.2 Kylien kehittäminen

Maaseutukylissä yhteisöllisellä toiminnalla on merkittävä vaikutus kylän elinvoimaisuuteen (Kuha 2012, 24). Osallistuminen vaikuttaa sosiaalisiin verkostoihin ja toisin päin (Pehkonen 2004, 146). Aktiivinen tai eläväinen kylä on sidoksissa kylän kehittämiseen (Kumpulainen 2012b, 121). Kylien kehittämisessä vapaamuotoisempi toimikunta voi kehittää tiettyyn pisteeseen asti kylää, mutta kun se organisoituu yhdistykseksi, sillä on julkinen mandaatti toimia kylän puolesta. Kyläyhdistyksen kehittyä ja oppii, joten se voi ottaa kunnianhimoisempia kehittämishankkeita tehtäväkseen, kun sen toiminta vakaantuu. (Kuisma & Mäkelä 2015, 22–23.) Itse kylätoimintaan liittyy hallintatekniikoita, kuten toimintatapoja, kokouskäytäntöjä ja kyläsuunnittelua (Kumpulainen 2012b, 43).

Kylien kehittämisessä olennaista on osapuolten välinen luottamus, tehokas tiedonkulku, selkeät pelisäännöt, erilaisten mielipiteiden arvostus, tehtävien ja vastuiden jakaminen, tarpeiden ja toiveiden tiedostaminen sekä yhteistyökumppaneiden hankinta. Kylien kehittäminen on yhteisön jatkuvaa kehittämistä. (Lahtinen & Vehmasto 2005, 4–5.)

Kylien kehittämisessä on huomioitava se, että kyläyhteisöissä on erilaisia jännitteitä, jotka heijastuvat niiden kehittämiseen. Kylien kehittämisessä tulee pyrkiä ratkaisukeskeiseen työotteeseen, ja että jokainen kylä kehittää kyläänsä omasta lähtökohdasta. (Lahtinen & Vehmasto 2005, 7.)

Yksi kylien kehittämisen välineistä on kyläsuunnitelma, jota tulee pitää ajan tasalla tarpeiden ja toiveiden osalta sekä kyläyhteisön sen hetkistä taidoista ja resursseista. Kyläsuunnitelman tekemisen vaiheita on kyläsuunnittelutyöryhmän perustaminen, tiedottaminen, kyläkyselyn tekeminen ja tulosten koonti, kyläkokoukset, kyläsuunnitelman kokoaminen sekä kyläsuunnitelman julkistaminen. (Lahtinen & Vehmasto 2005, 7, 21.)

Kohtaamispaikat ovat kylän kehittämiseksi ja yhteisöllisyydelle merkityksellisiä. Yhteiset tilat edistävät sosiaalisten verkostojen muodostumista ja ylläpitoa sekä edistävät aktiivista kehittämistä. (Pehkonen 2004, 114–115.) Kylän kohtaamispaikat ovat yleensä matalan kynnyksen paikkoja ja avoimia kaikille. Niissä voidaan viettää yhteistä aikaa ja ne voivat olla myös tavoitteelliseen toimintaan hyviä paikkoja.

Paikkaperusteista kylän kehittämistä voidaan tehdä myös erilaisilla yksittäisillä menetelmillä ja toiminnoilla, jotka tähtäävät kylähyvinvointiin. Kylähyvinvoinnissa keskeistä on yhteisöllisyys ja yhteisöperusteinen hyvinvointi, joita tulee ylläpitää aktiivisesti. Kylähyvinvoinnissa tärkeitä tekijöitä ovat myös mm. osallisuus, kylän kulttuuritapahtumat eli yhdessä tekeminen, ylpeys omasta kylästä, kyläläisten tunteminen, tukiverkostot ja avun saamisen helppous, tarvittavien palvelujen saavutettavuus ja kyläturvallisuus. Yksittäisiä kylähyvinvoinnin menetelmiä ovat mm. yhteisölliset tapaamiset (kuten kyläluuta, kyläilyhaaste, kyläkummi, kulttuurikävely, kyläkävely, yhteisöllinen kyläkahvila, kiertävä käsityöneuvonta ja murreperinne osana kyläidentiteettiä). Esimerkiksi kyläluuta-toiminta on sellaista, että risuista tehty luuta siirtyy seuraavan kyläläisen haltuun kyläilytilanteessa ja yhdessä talossa se ei saa olla viikkoa pidempään. Kotiseutuidentiteettiä ja osallisuutta voidaan vahvistaa esimerkiksi maaseutuseikkailu -toiminnan kautta. Paikallista lisäavuntarvetta voidaan paikata esimerkiksi kyläavustajalla. Liikkuvien palvelujen avulla voidaan järjestää palveluja sinne, missä niitä ei nykyään enää muuten ole saatavissa. Tästä hyvä esimerkki on monipalveluautot. Maisemanhoitoon voidaan aktivoida maisemanhoidon kampanjalla, jolloin kylän ilme ehostuu ja viihtyisyys lisääntyy. Kylän viihtyisyyttä voidaan lisätä myös huomioimalla uusi kyläläinen kylässä ja kunnassa. (Pohjolainen 2014, 9, 11–42.)

2.3 Yhteisö, yhteisöllisyys

Yhteisö käsitettä määriteltäessä voidaan huomata, että se jää helposti epämääräiseksi, sillä siihen vaikuttaa ihmisen oma kokemus yhteisöstä (Kumpulainen 2018, 56). Yhteisö voidaan kokea maantieteellisenä, sosiaalisena alueena, sosiologisena, palvelujen tuottamisen alueena tai moraalisenä alueena (Holmila 2001, 139).

Yhteisöllä on sääntelyn mekanismeja käytössään. Yhteisö sisältää rakenteellisia ominaisuuksia, kuten yhteisön sääntöjä, hallinnan toimintamuotoja ja tapoja, joilla se säätelee yhteisön jäsenten käyttäytymistä. Yksilöllä on mahdollisuus vaikuttaa yhteisöön, mutta useimmiten myös yhteisö vaikuttaa yksilöön. Sääntelyllä on tarkoitus taata yhteisön jatkuvuus. Jos sääntelyn keskeiset mekanismit ovat uhattuina, on myös koko yhteisön olemassaolo uhattuna. (Holmila 2001, 12, 17.) Yksilö voi kokea henkilökohtaisella tasolla tekevänsä väärin, mutta yhteisön kannalta se voikin olla oikein. Yhteisöllisyys ei tarkoita siis välttämättä yksimielisyyttä ja yhteistä mielipidettä. Voidaan väittää, että kehittyvä yhteisö sisältääkin moninaisia mielipiteitä. Yhteisö sisältää kuitenkin käyttäytymismalleja, joiden puitteissa on sopiva toimia. (Pehkonen 2004, 25, 28.)

Ihminen tarvitsee yhteisöjä tullakseen toimeen henkisesti ja fyysisesti. Näin on ollut kautta aikain. (Eilola ja Moilanen 2013, 8.) Yhteisöllisyys luo turvaa ja antaa tukea (Haapamatti & Elo 2015, 22). Yksilöiden ja yhteisöjen välillä on vahva sidos. Ihmisyyteen kuuluu sosiaalisuus ja yhteiset kokemukset. Yhteisöjä ei ole ilman yksilöitä. Kasvava yksilöllistymisen kulttuuri vähentää yhteisöjen roolia, mutta toisaalta yksilöiden identiteetti määrittyy ja peilautuu yhteisöjen kautta. Yksilöllistymisen kulttuurille on myös vastavoima, sillä kyseinen kulttuuri voi toisaalta pahimmillaan aiheuttaa irrallisuuden ja vieraantumisen kokemuksia, joita yhteisöllisyys elvyttää. (Kangaspunta 2011, 62–63, 88.)

Henkilö voi kuulua samanaikaisesti moneen yhteisöön ja hänen sitoutumisasteensa voi olla eriasenteinen eri yhteisöihin sen mukaan, miten hän kokee toimimisen niissä olevan mielekästä hänelle (Kangaspunta 2011, 57). Yhteisön sidokset ovat moninaisia ja ne voivat olla luonteeltaan esimerkiksi ideologisia tai emotionaalisia (Holmila 2001, 13). Yhteisyys voi sisältää siis vaikkapa suku- ja statusyhteisöjä, mutta yhtä hyvin myös aatteellisia yhteisöjä. Aatteelliset yhteisöt on arvioitu olevan tiiveimmistä päästä yhteisöjä. (Kangaspunta 2011, 30–31.) Yksilöiden sosiaalisten siteiden vahvuus ja merkitys voi vaihdella elämän aikana. Sosiaalinen side voi olla vahva riippumatta siitä, miten sidos on syntynyt. Vahvoja siteitä voi syntyä esimerkiksi sukulaisuuden, työn tai vapaa-ajan kiinnostusten kautta. (Pehkonen 2004, 50–51.)

Yhteisöllisyyteen liittyy paikallisuus. Yhteisöllisyys on paikkasidoksinen ja alueellisesta näkökulmasta kuulumista paikkaan. (Birck 2020, 5.) Paikka ja tila mahdollistaa yhteisön tuottamalla yhteisölle puitteet. Tila myös motivoi yhteisöä toimintaan ja luo olosuhteet unelmille (Kumpulainen 2012b, 49). Tilojen järjestelyolosuhteilla on myös väliä yhteisöllisyyden syntymiseen. Istumisjärjestys kannattaa suunnitella siten, että kaikki olisivat tasavertaisessa näköyhteydessä toisiinsa. (Birck 2020, 8.) Myös tilojen esteettisyydellä ja tunnelmalla on väliä kohtaamisten rentouteen.

Yhteisöä liimaa yhteen jatkuva vuorovaikutus ja järjestetty yhteistoiminta. Yhteisön sidoksia tulee jatkuvasti rakentaa ja ylläpitää sekä uudistaa. Jos näitä ei ole, niin ei ole myöskään yhteisöä. Yhteisöhengen luomiseksi yhteisöllä on tarve myös yhteisille elämyksille, kokemuksille ja symboliikalle. (Kumpulainen 2012b, 46.) Toiminta synnyttää jaettuina kokemuksia ja merkityksiä, mikä on yhteisöllisyyden kannalta tärkeä asia (Kumpulainen 2016, 397).

Yhteisöllisyys mahdollistaa yhteyden toisiin ihmisiin, yhteisöllisen ja merkityksellisuuden kokemuksen, osallisuuden ja turvallisuuden tunteen. Henkilön tulee kokea olevansa hyväksytty ja hyödyllinen yhteisölle, jotta kokemus edistää sekä henkilön että yhteisön hyvinvointia. Merkittävin asia, mikä rakentaa yhteisöllisyyttä, on vastapalvelukset. (Puoskari 2013, 17–22, 42.)

Yhteisöllisyyteen liittyy vahvasti myös käsite osallisuus. Osallisuus on yhteenkuuluvuutta ja sosiaalista vuorovaikutusta. Osallisuus voi olla aineetonta tiedon vaihtoa, suunnittelua ja kumppanuutta tai konkreettista toimintaa. Henkilö voi olla oikeutettu osallistumaan tai hänellä voi olla myös oikeus olla osallistumatta. Parhaimmillaan osallisuus perustuu vapaaehtoisuuteen tai yksilön itsensä määrittelemään toimintaan. (Epäily ym. 2003, 62.) Osallisuus liittyy myös vallan jakautumiseen ja rakenteeseen. Valtaan se liittyy siten, että osallisuutta voidaan myös kontrolloida, kenellä on oikeus ylipäätään osallistua tai voiko osallistua tasavertaisesti, jos osallistuu. (Pehkonen 2004, 53, 55.)

Yhteisöllisyyttä voi koordinoida, mutta huomioiden, että yhteisöllisyys ei synny kuitenkaan ulkoapäin annettuna. Koordinoinnissa luodaan tarkoituksella olosuhteita yhteisöllisyyden rakentumiselle. Koordinointi on erityisen tärkeää silloin, kun yhteisöllisyyttä ei ole lainkaan tai sitä on vain hyvin vähän. (Birck 2020, 7.)

Yhteisöissä on aina ajoittain haasteita ja ristiriitoja. Näitä voi syntyä ihan esimerkiksi siitä syystä, että yhteisöissä yksilöillä on erilaisia arvoja ja mielipiteitä. Yhteisön tasapaino voi myös järkkäytyä esimerkiksi, mikäli yhteisössä on henkilöitä tai asioita, joita yhteisön tulee jatkuvasti kannatella (Haapamatti & Elo 2015, 22). Yhteisö pääsee helpommalla pidemmällä tähtäimellä, mikäli se alkaa ratkomaan haasteita ja ristiriitoja ajoissa. Yhteisöllisyyttä on mahdollista luoda, vahvistaa ja palauttaa, sillä siihen on useita menetelmiä. Rakennuspalikoita ovat esimerkiksi yhteisön sisältämien yksilöiden moninaisuuden hyödyntäminen, kaverivalmennus, itsensä rauhoittamisen taidot, ongelmanratkaisutaidot, osallisuus ja yhteinen tekeminen. (Puoskari 2013, 23–24.)

Maaseudun yhteisöt ovat kaupunkiyhteisöihin verrattuna enemmän osittain päällekkäisiä ja fyysisesti lähellä toisiaan, johtuen siitä, että yksilöitä on vähemmän ja näillä on enemmän moninaisia rooleja alueella (Holmila 2001, 144–145). Maaseudun yhteisöihin liittyy tuntemattomana pysymisen vaikeus. Vaikeus tuntemattomana pysymiseen juontaa jo siitäkin syystä, että yksilöitä on rajallinen määrä yhteisössä. Tunteminen ja tuttuus koetaan turvallisuuden tunteena ja toisaalta välttämättömänä pahana. Maaseudulla tunnistetaan myös yhteisön kontrollin olemassaolo. Huomaamattomimmillaan kontrolli on havainnointia, mutta se voi olla myös huolenpitoa ja puuttumista ihmisten

elämään. Kontrollin tarkoituksena on luoda tiettyä turvallisuutta yhteisöön. (Pehkonen 2004, 101, 107, 144.)

2.4 Yhteisökylä

Yhteisökylän käsitteen määrittelemine ei ole aivan yksinkertaista. Yhteisökäsité sisältää viittauksen sosiaalisiin suhteisiin ja yhteenkuulumisen tietyllä maantieteellisellä alueella. (Rannikko 2009, 5). Yhteisöllisyyden taso vaihtelee ja sen vuoksi ei voida sanoa, että jokaisessa yhteisökylässä olisi tietynlainen taso yhteisöllisyydessä. Joillekin yhteisökylä tarkoittaa mielikuvissa, että iso määrä entuudestaan vieraita ihmisiä asuu saman katon alla. Yhteisökylä voi kuitenkin tarkoittaa tosiasiaassa myös sitä, että asutaan samalla asuinalueella ja yhteisöä yhdistää jokin muu kuin sama asuinrakennus. Jotkut yhteisökylät voivat olla äärimmilleen vietyinä sellaisina, että kaikki asiat suunnitellaan ja päätetään yhdessä. Yhteisökyläiin voidaan usein liittää sana ekologisuus. Sekin käsite on kuitenkin sellainen, joka voidaan ymmärtää monella tavalla ja eri näkökulmilla. (Haapamatti & Elo 2015, 17.)

Yhteisöasumista on monenlaista. Yhteisöasumista voi tapahtua esimerkiksi yhteisötaloissa, joissa oleellista on yhteisen ajan vietto- ja osallisuusmahdollisuus saman katon alla. Yhteisötalot ovat erityisiä siksi, että ne on tarkoituksella luotu kyseiseen tehtävään ja yksilöt, jotka asuvat tällaisessa paikassa, ovat sen valinneet vapaaehtoisesti tietoisesti ja tarkoituksella. Yhteisöasumisen pohjoismainen malli on taas asumisen muoto, jossa on sopimuksenvaraista yhteistyötä, yhteistä ajanviettoa ja jokaisella taloudella on yksityinen tila ja elämäntapa. Tällainen malli ei ole kommuuniasumisen tai yhteistalouden muoto, vaan se on enemmänkin käytännönläheinen ja asukkaiden yksilönvapautta ja yksityisyyttä arvostava malli. (Korpela, 2014, 83, 92–93.)

Yhteisötalossa asuminen ja yhteistyö sujuu parhaiten silloin, kun asukkailla on keskinäinen kunnioitus, kohteliaisuus muita kohtaan, ystävällinen vuorovaikutus ja kaikki noudattavat yhteisiä sääntöjä ja toimintatapoja. Yhteisötalossa asuvien ei siis välttämättä tarvitse pitää kaikista asukkaista, jotta yhteisö toimii. (Korpela, 2014, 94.)

2.5 Paikan merkitys

Elämää ja elämäntapaa hahmotetaan suhteessa paikkaan. Paikkoina esimerkiksi maaseutu ja maaseutukylät antavat tietynlaisen lähtökohdan elämään ja elämäntapaan. Paikkaidentiteetin pohja rakentuu paikkaan sitoutumisesta ja kiinnittymisestä. Paikkaidentiteetti voi olla erilainen eri ihmisillä ja yhteisöillä. (Hyväri 2008, 11–12.)

Paikkasidokset eivät ole muuttumattomia ja elinikäisiä. Kun kokemuksille annetaan merkityksiä, voi paikkasidos ylipäätään syntyä. On hyvin oletettavaa, että muuttaminen paikasta toiseen vaikuttaa myös paikkasidosten merkityksiin. Uusia paikkasidoksia on mahdollisuus luoda ja vahvistaa uudessa ympäristössä ja yhteisössä. Paikkasidoksesta voi myös etäännyä tietoisesti tai tiedostamatta ja suurelta osin irtautua. Paikkasidoksen luominen ja vahvistaminen voi olla tietoista, jolloin puhutaan juurtumisesta. Heikko paikkasidos aiheuttaa juurettomuuden ja irrallisuuden tunnetta. Heikkoa paikkasidosta voi aiheuttaa esimerkiksi paikka itsessään, jos se on jatkuvasti muutoksen kohteena, jolloin siihen on vaikea kiinnittyä ja sitoutua. Paikkasidoksen laatu vaikuttaa yksilön ja yksilön kautta yhteisön hyvinvointiin. Alueellisen hyvinvoinnin näkökulmasta paikkasidosten syntyyn ja vahvistamiseen kannattaisi siis kiinnittää enemmän huomioita ja edistää näitä niin kylätasolla kuin kuntatasollakin. (Hyväri 2008, 142, 144–145.)

Kun puhutaan paikan imagosta, niin voidaan samalla puhua paikan identiteetistä tai paikan mielikuvasta (Komulainen 2013, 37). Itse paikan identiteetti rakentuu historian ja kulttuuriperinnön pohjalle (Eilola & Moilanen 2013, 32). Paikan imagon tunnistaminen voi tapahtua esimerkiksi siten, että selvittää paikkaan liittyviä mielikuvia kirjoista, lehdistä, kartoista ja mainoksista. Paikan merkityssisältöjen kautta paikan imago voidaan vahvistaa entisestään, mutta siten, että pysytään aidossa ja totuudenomaisessa sanomassa. Paikalla ja maisemalla on ominaispiirteitä ja vahvuuksia, joita voidaan hyödyntää viestinnässä vetovoimatekijöinä. Paikan kokemuksellisia vahvuuksia voidaan esimerkiksi löytää kysymyksillä: millaiseen toimintaan paikka aktivoi henkilöitä, rohkaiseeko paikka löytämään asioita ja miten paikka näyttää ominaisuutensa. Asukkaiden vahva paikkaan sidottu identiteetti vahvistaa myös vierailijoiden ja uusien muuttajien kokemusta paikasta. (Komulainen 2013, 26, 37–38.) Paikasta voi tulla symbolimainen paikka, joka tuottaa tunnettavuutta ja mainetta. Tätä voidaan hyödyntää paikan vetovoimatekijänä. Toisaalta tällöin paikka sisältää kokijalleen tiettyjä odotusarvoja. (Luoto 2008, 15, 17–19.)

Paikan imagon, paikan identiteetin ja paikan mielikuvan ohella paikan henki liittyy vahvasti samaan teemaan (Komulainen 2013, 37). Paikan henki ja paikkakokemus on yksilöllinen, mutta heijastuu myös yhteisöön ja yhteisön ulkopuolelle. Paikkojen henki ja yksilöllinen kokemus paikoista muodostuu tarinoista, symboleista, kulttuurisista ulottuvuuksista ja paikassa elävästä yhteisöstä. Elämä itsessään on täynnä tapahtumia ja kokemuksia, joista rakentuu tarinoita. Elämä on kiinnittynyt paikkoihin. (Luoto & Rosenqvist 2006, 144–146.) Paikallisuuden taju ja tunne syntyy kokemuksesta paikkaan. Paikan henki on ainutlaatuinen tunnetila tietyssä sijainnissa. Teoreettisessa mielessä paikan henki on näkymätön. Paikat kokoavat muistia, aistia, merkkejä ja kieltä yhteen sen vuoksi, että paikka itsessään on pysyvä ja siihen pystyy kiinnittymään ja identifioitumaan. (Luoto 2008, 15, 17–19.)

3 MAASEUTU, ELINVOIMAISUUS JA MAALLE MUUTON SYITÄ

Ihmiset hahmottavat maaseudun monella eri tavalla (Siivonen, Heinonen-Tuomaala & Roukala, 2011, 4). Maaseutu käsittää esimerkiksi kylät ja kylätoiminnan, maankäytön, alkutuotannon sekä ihmisten erilaiset toimintamuodot alueella (Epäily ym. 2003, 5). Maaseutuun yhdistettäviä mielikuvia ovat hyvä elämä, luonto, perinteet, viihtyisä ympäristö, ahkeruus, vapaus ja aitous (Pyysiäinen & Vihinen 2020, 5). Maaseudun hahmottaminen voi olla jotain muutakin kuin fyysisesti hahmotettavaa. Yhden ajatuksen mukaan maaseutu on mielentila. Jos hahmottaa sen, että maaseutu ei tarkoita kaikille samaa asiaa ja että mielikuvat voivat olla myös erilaisia kuin todellisuus, niin maaseudulla on mahdollisuus pärjätä. (Siivonen ym. 2011, 4.) Kytö & Aatola (2006, 83) tutkimuksessa selvisi, että maalla asumiseen sopeutui sitä paremmin, mitä enemmän muuttajalla on kertynyt kokemusta aiemmin maalla asumisesta.

Maalle muuton syyt ovat yksilöllisiä ja niitä on monia. Maalle muuton syitä voi olla esimerkiksi juurille palaamisen tai viihtyvyyteen liittyvät tekijät. Viihtyvyyteen liittyviä tekijöitä voivat olla esimerkiksi rauhallisemman ympäristön tai väljemmän asumismuodon haluaminen. (Honkila 2009.) Elämäntyyliillä on myös merkitystä muuton motiivina (Kytö, Leskinen & Tuorila 2006, 6). Lisäksi huomiotava on, että arvostukset vaikuttavat elämäntapaan (Kytö & Aatola 2006,75). Maallemuuton syitä voidaan etsiä tarkastelemalla kaupunkien työntekijöitä. Työntekijät ovat syitä, joiden vuoksi ihmiset muuttavat pois nykyiseltä asuinpaikaltaan. Maaseudun vetovoimaisuus ja kuluttajien yksilölliset elämäntavat tutkimuskokonaisuuden loppuraportissa todetaan vuonna 2006, että tulevaisuudessa maallemuutossa paikan merkitys korostuu alueen sijaan. (Kytö, Leskinen & Tuorila 2006, 6.) Muuttosyyden tarkasteluun vaikuttaa ajallinen näkökulma, sillä ajallisesti perimmäiset muuttosyyt saattavat aueta henkilökohtaisesti vasta vuosien päästä. Tämä liittyy ylipäätään yksilön henkilökohtaisen elämänkulun ymmärtämiseen ja rehelliseen myöntämiseen asioihin johtaneista syistä. (Pehkonen 2004, 90–91.)

Kytö & Aatola (2006, tiivistelmä) tutkivat vuosina 2001–2004 kaupungista maalle tai maaseutukunnasta toiseen muuttaneita. Tuloksista selviää, että erityyppiset maaseutualueet (kaupungin läheinen maaseutu, ydinmaaseutu ja harvaan asuttu maaseutu) houkuttelevat eri elämäntapoja ja elämäntyyliä korostavia muuttajia. Veto- ja pitovoimatekijät ovat siis siten myös erilaisia eri alueilla. Toisaalta tutkimuksessa selvisi, että eri elämäntapoja omaavia ihmisiä muutti samassa suhteessa

erilaisille maaseutualueille. Ehkäpä tämä saattaa olla syynä, että kaikki maaseudulle muuttajat eivät sopeudu uuteen asuinpaikkaansa samalla tavalla, koska heidän elämäntapansa ja odotuksensa on ristiriidassa maaseudun aluetyypin kanssa. Ennen muuttoa saatu luotettava tieto on siis olennaista muuttajalle, jotta hän osaa valita asuinpaikkansa oikein suhteessa maaseudun aluetyypiin ja arvostamiinsa asioihin (Kytö & Aatola 2006, 16, 92, 93–94.)

Kytö & Aatola (2006, tiivistelmä) tutkimuksessa selvisi, että asuinympäristön epäkohdat, asunnon ominaisuudet ja perhetilanne ovat syitä muuttaa kaupungista maaseudulle. Asuinpaikan valintaan vaikuttivat eniten asuinympäristön rauhallisuus, viihtyisyys ja luonto. Myös mieluisalla asunnolla ja tontilla oli vaikutusta asuinpaikan valintaan. Tutkimuksessa selvisi myös, että maaseudulle muuttavat pitivät erityisesti arvossaan omaa rauhaa ja vapautta sekä sosiaalisia suhteita (Kytö & Aatola 2006, 89).

EVAn eli Elinkeinoelämän valtuuskunnan vuoden 2021 arvo- ja asennetutkimuksessa selvisi, että hyvin monen henkilön identiteetti sijoittui kaupungin ja maaseudun väliin. Arvo- ja asennetutkimuksessa selvisi myös, että enemmistön identiteetti sisältää läheisen suhteen maaseutuun. (Haavisto 2022, 1.)

3.1 Maaseudun elinvoimaisuus

Maaseudulla on ollut vuosien aikana valtavia muutoksia ammateissa, teknologiassa, palvelurakenteissa, väestön määrässä ja ikärakenteessa. Rakennemuutos on vaikuttanut maaseutuun rajusti. Maaseutua ei voida nähdä kuitenkaan siitäkään huolimatta kaikkialla häviäjän roolissa, tai että sillä ei olisi mahdollisuuksia lainkaan kehittyä elinvoimaiseksi. (Valtioneuvosto 2004, 8.)

Elinvoimaisuutta voidaan katsoa monesta näkökulmasta. Kaikki eivät myöskään koe elinvoimaisuutta samalla tavalla. Elinvoimaisuuden kokemiseen vaikuttaa kunkin omat arvot ja seikat, jotka kukin kokee merkityksellisiksi. Koettu laatu vaikuttaa siihen, miten elinvoimaisena aluetta pidetään. Elinvoimaisuus onkin monimutkainen vyyhti sidoksia moneen suuntaan. (Salmivuori 2022, 98, 102.)

Maaseutualueilla elinvoimaisuuteen vaikuttavia tekijöitä tulisi katsoa laajemmin kuin pelkästään taloudelliselta näkökannalta, joka on perinteinen lähestymistapa aiheeseen. Tekijöitä tulisi katsoa

myös erityisesti sosiaalisista, ekonomistisista, kulttuurisista ja ekologisista kytköksistä käsin. Näiden tekijöiden kautta voidaan ymmärtää paremmin aluekehitystoimintaa harjoitettaessa, mitä paikkasidonnaisia tekijöitä kannattaa säilyttää ja mitä edistää. (Salmivuori 2022, 88.)

Huomionarvoista on se, että elinvoimaisuus ja elinkelpoisuus eivät ole sama asia. Elinvoimainen ja elinkelpoinen alue on sellainen, joka vetää ihmisiä puoleensa eli on vetovoimainen. Elinvoimainen alue on tämän ominaisuuden lisäksi myös sellainen, johon asukkaat oikeasti sitoutuvat ja kehittävät sitä eteenpäin. Elinkelpoinen alue sisältää elämisen perusedellytykset ja kestää muutosten paineessa, mutta elinvoimainen alue on samassa tilanteessa menestyvä ja uudistuva. Olennaista on myös ymmärtää se, että elinvoimaisuuden ja jatkuvuuden takaa paremmin hajautettu monipuolinen ja joustava elinkeinorakenne sekä monipuolinen saatavilla olevien resurssien käyttö. (Salmivuori 2022, 92–95, 104.)

Korkea ammatillinen osaamisen taso alueella ei ole maaseudun elinvoimaisuuden tae, jos sitä ei osata hyödyntää. Menestykseen vaikuttaa enemmän aikaansaamisen määrä ja laatu, mikä luo elinvoimaisuutta. Toiminnan aktivaattorit ja toiminnan pyörittäjät yhdessä aikaansaavat menestystarinoita. Näiden lisäksi tarvitaan verkostojen ja yhteyksien luoja, joiden avulla myös aikaansaannokset tulevat nähdynsi ulkopuolisen silmissä. (Aho & Ilola 2004, 121,125.)

Kulttuurinen kytkös elinvoimaisuuteen ilmenee siten, että kulttuuri on keskeinen tekijä yhteisöllisyyden ja kylähengen rakentamisessa, jotka puolestaan sitouttavat ihmiset kyliin. Kulttuuri luo tunnesiteitä, paikallista identiteettiä ja arvoja kytkien ihmiset siten kylään. Kulttuuri voidaan ymmärtää hyvin laaja-alaisesti ja moniulotteisesti. Kylillä näkyvimmillään kulttuuri ilmenee tapahtumina, joiden funktiona voi olla esimerkiksi paikallisten houkuttelu kylän kehittämistoimintaan tai uusien asukkaiden houkuttelu kylään. Kulttuuri voi olla siten paikallisia varten, mutta myös yhtä hyvin kylän ulkopuolisillekin. (Kumpulainen 2016, 384, 388, 394.) Kulttuuri näyttäytyy kylillä yhteisöllisyytenä, paikallisidentiteettinä, kulttuuriperintönä, kulttuurin tuotteistamisena, kulttuuritoimintoina ja arvoina (Kumpulainen 2012b, 13).

Elinvoimaisuuden kehitykseen vaikuttaa osaltaan riittävä väestömäärä, johon kuuluu vakituisten asumisen lisäksi kakkosasukkaat, mökkiläiset, matkailijat, työmatkailijat ja muut vierailijat (Aho & Ilola 2004, 122–123). Vakituisten asukkaiden määrää on helppo seurata tilastoista, mutta muut edellä mainitut ryhmät eivät välttämättä näy tilastoissa. Elinvoimaisuuden mittarina ei tulisi suoraan

käyttää tilastoja väestömäärästä, koska elinvoimaisuuteen vaikuttaa myös olennaisesti osa-aikaisesti alueella oleskelevat ihmiset. Ahon ja Ilolan (2006, 45) mukaan osa-aikaisesti alueella asuvien ihmisten voimavaroja ovat parhaimmillaan osaaminen, tietotaidot, sosiaaliset verkostot ja vaikutusvalta. Osa näistä ihmisistä haluaa olla omissa oloissaan ja eivätkä halua käyttää potentiaaliaan alueen hyväksi, mutta osa on mielihyvin kehittämässä aluetta (Aho & Ilola 2006, 45).

Maaseudulla asuvat eivät ole kaikki tietyn tyyppisiä ja samanlaisia. Maaseudulla asuvien yhteisiä ominaisuuksia ja piirteitä voidaan hahmottaa kuitenkin elämäntavan kautta, joka tarkoittaa siis tapaa elää ja toimia. Se miten elämäntapa sopii asuin ympäristöön ja asuin ympäristö sopii elämäntapaan, on sitä tärkeämpi, mitä kauempana kaupungista asutaan. Maaseudulle muuttaessa halutaan useimmiten kohottaa elämänlaatua, kun taas kaupunkiin muuttaessa pyritään elintason kohentamiseen. Maaseudun vetovoimaisuus ja kuluttajien yksilölliset elämäntavat tutkimuskokonaisuuden loppuraportissa päädytään siihen, että palveluja kaipaavat, kesä maalla talvi kaupungissa ja shoppailua harrastavien elämäntaparyhmät ovat eniten sellaisia, joilla on sopeutumisvaikeuksia maaseudulla (Kytö ym. 2006, 11, 14–15, 26.)

Kunta voi edistää elinvoimaisuutta monella tavalla. Kunnan elinvoimaisuuden kannata on tärkeää tunnistaa ei vain potentiaaliset muuttajat vaan myös ne kunnalle arvokkaimmat. Arvokkaimpia ovat ne, jotka muuttavat pitkäaikaisesti alueelle sekä ne, jotka haluavat olla mukana kehittämässä aluetta eteenpäin. Näiden lisäksi on hyödyllistä hyödyntää osa-aikaisesti alueella olevien ihmisten potentiaalia. Niiden muuttajien osalta, joilla ei ole aikaisempaa kontaktia alueeseen, olisi kunnan hyvä vahvistaa yksilöiden kiinnittymistä alueeseen. Kunnan tulisi myös edistää ja tukea monimuotoisia pysyviä ja tilapäisiä asumisen ja olemisen muotoja. Tärkeää olisi lisäksi tunnistaa omintakeisia kehittämiskohteita sekä toimia toimijoiden kohtauttamisen ja verkostojen mahdollistamisen eteen. Kunnan olisi myös hyödyllistä kartoittaa ja mahdollistaa omalta osaltaan toimijoiden toimintaa, joilla on positiivista ja haluttua alueen kehittämispotentiaalia. (Aho & Ilola 2004, 126, 130.)

Maaseutu linkittyy yhteisöjen elinvoimaisuuteen ja muutosjoustavuuteen. Muutoksissa ja sopeutumisessa korostuu yhteistyön, osallisuuden ja luottamuksen merkitys. (Salmivuori 2022, 96.) Maaseudulla oleva kylä ei voi säilyä elinvoimaisena ilman ihmisiä, jotka uskovat sen tulevaisuuteen ja ovat valmiita toimimaan sen eteen (Epäily ym. 2003, 9). Elinvoima on sisäsyntyinen ominaisuus yhteisössä ja asukkaissa, joten jos se ominaisuus puuttuu, niin se puuttuu. (Salmivuori 2022, 97.) Lähtökohtana tulevaisuuden suunnittelussa on oltava kylän ominaispiirteet sekä kylän asukkaiden ominaislaatu ja toiveet (Epäily ym. 2003, 9).

3.2 Viihtyvyyteen vaikuttavat tekijät

Asuinympäristön viihtyvyyteen vaikuttaa monet osatekijät. Osatekijöiden painoarvo on yksilöllistä ja riippuu tarpeista ja arvostuksista. Maaseudulla koetaan voivan ilmentää hyvin omia elämän arvoja vapaasti ja asuinympäristönä maaseudulla kunnioitetaan ihmisten erilaisia arvoja. Tämän on koettu olevan hyvin tärkeä osatekijä viihtyvyydessä. Viihtyvyyteen vaikuttavia muita osatekijöitä voivat olla esimerkiksi esteettinen ympäristö, palvelujen käyttö ja tarve, liikenneyhteydet, naapurit ja sosiaaliset kontaktit. Maaseudulla korostuu fyysiset viihtyvyyden osatekijät, kuten luonnonläheisyys, riittävä oma tila, yksityisyys ja asuinympäristön rauhallisuus ja turvallisuus. Konkreettinen asumiseen liittyvä päätös asuinpaikasta voi liittyä esimerkiksi asumisen väljyyteen suhteessa kustannuksiin. Hyvä asuinympäristö koetaan olevan sellainen, että siellä on monen ikäisiä asukkaita, ja että alue sisältää identiteetin. (Kytö ym. 2006, 6–8, 10.)

Yksinkertaistettuna maaseudun asumisviihtyvyyteen vaikuttavat työllisyys, asuminen, asuinympäristö, palvelutarjonta ja liikkumismahdollisuudet. Alueen vetovoimaa voidaan lisätä etenkin uusilla työmahdollisuuksilla, palveluratkaisuilla ja varsinkin asumista tukevilla toimenpiteillä. (Kytö ym. 2006, 21, 27.) Työ ja toimeentulo ovat keskeisiä edellytyksiä maaseudulla asumisessa. Maaseudulle muuttoa vauhdittaa yleisesti se, että on tarjolla monipuolisesti erilaisia asumisvaihtoehtoja. Jos muuttaja tulee täysin vieraaseen paikkaan, niin vuokra-asuminen on hyvä tapa tutustua alueeseen kokeilumielessä. Tämä senkin vuoksi, että asumisen viihtyvyyteen vaikuttaa paljon myös alueen ilmapiiri ja vastaanottavaisuus, joten olisi hyvä, että niitä pääsee tunnustelemaan helposti sitoutumatta omistusasuntoon. (Aho & Ilola 2004, 128, 129.)

Maaseutualueiden asuttamiseen liittyviin päätöksiin vaikuttaa nykyisin yhä enemmän se, että on mahdollista olla vähemmän paikasta riippuvainen kuin aiemmin. Työ, koulutus ja kaupankäynti on mahdollista toteuttaa jossakin määrin siten, että ne eivät sitouuta johonkin tiettyyn paikkaan. (Salmivuori 2022, 90.) Erityisesti esimerkiksi harvaan asutulla maaseudulla käytettiin muuta maaseutu- aluetta enemmän Internettiä verkko-ostamiseen. Niillä kenellä on joustava elämäntapa, hakevat palveluja myös oman asuinalueensa ja oman asuinkuntansa ulkopuolelta. Tässä mielessä liikkuva elämäntapa aiheuttaa sen, että yksilö on vähemmän kiinnittynyt yhteisöön ja asuinpaikkaan. Kuntarajojen merkitys vähenee tiettyssä mielessä ja sosiaalisten verkostojen merkitys korostuu. (Kytö ym. 2006, 10–11.)

Kiinnittyminen maaseudulla asuinalueeseen riippuu siitä, miten ihmisten arvostukset ja toivoma elämäntapa toteutuu alueella. Maaseutuasumisen kannalta erityisesti nuorille lapsiperheille merkittävämpää on esimerkiksi rauhallinen ympäristö kuin hyvät palvelut tai harrastusmahdollisuudet. (Kytö ym. 2006, 8.) Alueen pitovoimatekijät liittyvät sosiaalisiin ja kulttuurisiin tekijöihin sekä ympäristöön ja vapaa-ajan toimintoihin (Salmivuori 2022, 94). Kun muutetaan maalle, niin harrastukset saattavat muuttua siinä samalla enemmän käytännöllisiin luonnonläheisiin harrastuksiin, joissa yhdistetään hyöty ja huvi (Kytö ym. 2006, 10).

Vastaanottoilmapiiri vaikuttaa muuttajan viihtyvyyteen. Maaseudun taajamiin muuttavalle sosiaalisuudella on isompi merkitys kuin haja-asutusalueelle muuttavalle. Sosiaalisuutta kaipaavalle maalemmuttajalle vastaanottoilmapiiri ja ensivaikutelma ovat erittäin tärkeitä. Toisaalta muuttajan antama ensivaikutelma on tärkeä myös naapureille ja yhteisölle, mikä määrittää sen, miten tulokkaiseen suhtaudutaan. (Kytö ym. 2006, 22.) Juurille palaajilla asema kylällä on hyvin erilainen kuin muiden muuttajien. Juurille palaajien kohdalla luotetaan automaattisesti, että hän tulee kylälle jäädäkseen. Juurille palaajaa ei oteta kylällä kuitenkaan välttämättä innokkaana vastaan, mikäli paluun syynä on elämönhallinnan vaikeudet. Muiden muuttajien tulo kylään koetaan aluksi riskinä ja mahdollinen poismuutto voidaan kokea jopa loukkaavana. Tutuus ja tietäminen kyläyhteisön sisällä vaikuttaa siihen, miten erilaisuutta ja toisin toimimista hyväksytään. Juurille palaajalla on tässä siis etulyöntiasema. Muiden muuttajien osalta aika auttaa tilannetta, varsinkin jos muuttaja toimii yhteisössä asumisensa alussa erityisen hienotunteisesti. Yhteisössä yksilön hyväksynnän tarve voi vaihdella ja perheen eri jäsenillä kiinnittyminen kyläyhteisöön tapahtuu eri aikaan. Yksilöt ovat epä-tasa-arvoisessa asemassa suhteessa toisiin ihmisiin ja yhteisön sisällä olevat hierarkiat kilpailevat toistensa kanssa, mutta eivät muuttumattomina. Vastaanottoilmapiiriin ja sen kehittymiseen vaikuttaa siis yksilön ja yhteisön vuorovaikutteisuus. Tutuus ja tietäminen kyläyhteisössä arvioidaan kestävän muuttajan kohdalla noin 1–2 vuotta. (Pehkonen 2004, 85, 90, 132, 142.)

4 YHTEISÖJEN JA MAASEUTUKYLIEN MARKKINOINTIVIESTITÄ

Markkinoinnilla voidaan edistää alueiden elinvoimaisuutta, kehittämistä ja yhteisöllisyyttä. Markkinoinnilla voidaan rakentaa tunnettuutta ja houkuttelevuutta sekä samalla sitouttaa nykyisiä alueen asukkaita alueeseen ja yhteisöön. Markkinoinnilla voidaan pyrkiä myös rakentamaan sosiaalisia verkostoja. Markkinointi soveltuu hyvin siis paikoille ja alueille. Paikka on erilainen ja monitahoisempi markkinoitava kuin yritysten markkinoimat tuotteet ja palvelut. Markkinoinnin tavoitteena on yritysmaailmassa jonkin asian myyminen ja sitä voidaan siten helposti seurata tavoiteluvuilla. Paikka on kuitenkin ihan toisenlainen markkinoitava. Markkinointiin liittyy esimerkiksi tiiviisti hinnoittelu. Hinnoittelu on selkeämpää konkreettisen tuotteen tai palvelun osalta, mutta paikkaa on niihin nähden haasteellista hinnoitella yksiselitteisesti. Paikan markkinoinnissa myös vaikuttavuutta on hankala seurata samoilla tavoiteluvuilla kuin tuotteen tai palvelun markkinoinnissa. Paikat ylipäättään harvemmin tavoittelevat voittoa. Paikkojen markkinointi toimii kuitenkin hyvin, kunhan ottaa markkinoinnissa huomioon toiminnalliset ja laadulliset erot yritysorganisaatioiden markkinointiin verrattuna. (Rainisto 2004, 9–10, 55.)

Paikan ja alueen imago

Imago on tarkoituksella rakennettu kuva jostakin, kun taas mielikuva on ulkopuolisten ymmärrys asiasta. Imago ja mielikuva ovat siis asian kaksi puolta prosessissa ja ne ovat molemmat huomiotava kokonaisuuden tarkastelussa. Maine syntyy taas mielikuvasta käsin. Imagotyö tulee olla päämäärätietoista jatkuvaa pitkäjänteistä kehittämistyötä. Jos verrataan markkinointia imagotyöhön, niin markkinointityö on imagotyötä nopeampitempoisempaa. (Äikäs 2004, 6, 56, 58, 96.)

Markkinoinnin näkökulmasta paikan tai alueen imago kertoo, millaisia me olemme ja millaista meillä on (Äikäs 2004, 92). Maaseutualueiden markkinoinnissa tulisi korostaa paikan omaleimaista imagoa, joka muodostuu mm fyysisistä, toiminnallisista, taloudellisista, kulttuurisista, historiallisista ja sosiaalisista ominaisuuksista (Kytö ym. 2006, 22). Imagon tulee rakentua todellisista aineksista ja sen tulee erottua muista (Kytö ym. 2006, 22).

Paikkojen ja alueiden imagoja tulee rakentaa hieman eri tavalla kuin yritysten imagoja. Paikkojen ja alueiden imagojen tarkastelu tulisi lähteä konkreettisesti paikoista, alueista ja maisemista käsin.

Maisema näkökulmassa tulisi käyttää historiallisia, kulttuurisia ja visuaalisia kiintopisteitä. Maiseman kulttuurillinen näkökulma voi sisältää romanttista maalaismaisemakuvausta, mutta yhtä hyvin myös urbaania maisemaa mainoskyltteineen ja graffitteineen. (Äikäs 2004, 63, 73–74.)

Paikkojen ja alueiden imagoja voidaan rakentaa horisontaalisiksi tai vertikaalisiksi. Horisontaalisena sen voi rakentaa Suomen isoimmissa kaupungeissa (Turku, Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere ja Oulu) siten, että kaupunginosille muodostetaan erilaisia imagoja. Imago kannattaa kuitenkin rakentaa vertikaalisena muissa kaupungeissa ja kunnissa. Vertikaalisuus tarkoittaa sitä, että imagon kiinnekohtien ominaisuuksia edistetään tasavertaisesti. (Äikäs 2004, 66, 68, 70.)

Imagoa voidaan rakentaa vahvemmaksi tutkimalla paikan mielikuvia ja vahvistamalla niitä mielikuvia, jotka tunnetaan heikosti ja joita halutaan imagon sisältävän. Alueen imagoon vaikuttaa myös alueellinen identiteetti, joka tulisi huomioida, kun imagoa rakennetaan tietoisesti. Paikan imagossa maisemalla on olennainen osansa. Imagon rakentamisessa tulisi huomioida maiseman historiallinen, kulttuurinen ja visuaalinen ulottuvuus. Näistä koostuu sekoitus sellaista paikkakuvaa, jota on hyvä tuoda myös imagossa esille. Historianäkökulmasta voidaan nostaa esimerkiksi alueen merkittävyyteen liittyviä seikkoja ja kulttuurinäkökulmasta henkisen ilmapiirin tilaa ja ominaisuuksia alueella. Imagon rakentamiseen vaikuttaa yhtenä osana inhimillinen voimavara eli millainen on alueen väestö. Esimerkiksi alueella oleva osaamistaso ja ylipäättään monipuolinen osaaminen vetää magneetin lailla muitakin osajia alueelle. (Äikäs 2004, 69, 73–74, 76, 233.) Paikkojen imagotavoitteiden tulee olla rohkeita, jotta paikka erottautuu muista ja jotta saadaan todellinen hyöty imagollisista visioista. Yksi tapa testata, erottuuko oma alue muista, on tarkastella paikkoista tehtyjä esitteitä. Kun peittää paikan nimen, niin voiko siihen nimen tilalle laittaa minkä tahansa muun paikan nimen. Jos voi vaihtaa nimeä, niin silloin paikka ei erotu muista tarpeeksi. (Äikäs 2004, 5, 25.)

Imago rakentamisen ohella tulisi huolehtia siitä, että paikoista on saatavilla myös tosiasiallista tietoa ja helposti. Maallemuutto onnistuu parhaiten, kun muuttaja on hyvin selvillä maaseudulla asuminen realiteeteista sekä reaali-teettien suhteesta omaan elämäntapaan. Etukäteen saatu tieto asuminen viihtyvyyteen vaikuttavista vaihtoehtoista on maaseudulle muuttavalle iso merkitys. (Kytö ym. 2006, 21.)

Kuntien aluemarkkinointi

Kunnilla on aluekehittämiseen liittyvää markkinointia, viestintää ja imagon rakentamista samalla, kun ne hoitavat monia erilaisia sille määriteltyjä lakisääteisiä tehtäviä. Alueen imagoon vaikuttaa

alueellinen identiteetti. Identiteetti luo merkityksiä ja sitä kautta ihmiset haluavat sitoutua paikkakuntaan. Vahvan kuntaidentiteetin luomiseksi kunnan kannattaa panostaa yhteisöllisyyteen ja yhteishenkeen. Ymmärrys ja ylpeys omasta alueesta tuo asukkaille arvon tuntua ja halua toimia yhteisön eteen. Pienten kuntien budjeteilla imagon rakentaminen haasteellista. Tämän vuoksi imagon rakentamisen vastuuta kannattaa laajentaa erityisesti näissä organisaatioissa siten, että kuntaorganisaatio on siinä yhtenä osapuolena kuntalaisten, yritysten ja yhdistysten kanssa. (Lindberg-Repo 2020, 31, 34, 38–39, 70.)

Kylien ja yhteisöjen markkinointi

Erialaisten yhteisöjen toiminnan osana on väistämättä myös viestintä ja markkinointi. Yhteisöviestintä on yhteydenpitoa ja tiedottamista. Yhteisöstä muodostetaan yhteisökuva, yhteisöilmettä ja yhteisökulttuuria myös yhteisöviestinnän avulla. (Siukosaari 2002, 11, 13, 15.) Kylien ja yhteisöjen kehittämiseen liittyy niiden tunnettavuuden lisääminen ja taloudellisen tilanteen parantaminen. Markkinoinnin avulla voidaan houkuttaa uusia vierailijoita ja asukkaita kylään ja yhteisöön. Markkinointi on myös apukeino kylän tai yhteisön taloudellisen tilanteen kohottamiseksi. Kylä tai yhteisö, joka on vastuussa esimerkiksi kylätaloista tai muusta omaisuudesta, tarvitsee tuloja omaisuuden ylläpitämiseksi kunnossa. (Kumpulainen 2012b, 104, 131.)

Kylien ja yhteisöjen julkisuuskuvalla on merkitystä, sillä se vaikuttaa välillisesti elinvoimaisuuteen, talouteen ja hyvinvointiin. Yhteisöviestinnän avulla lisätään ymmärtämistä ja saadaan hyväksyntää yhteisön toiminnalle. Sillä voidaan myös lisätä myönteistä ilmapiiriä yhteisön sisällä ja yhteisön ulkopuolella. (Siukosaari 2002, 34.) Avoimesti aktiivisella kylällä ja yhteisöllä on vähintään omat ajan tasalla olevat verkkosivut ja se näkyy myös aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Maaseutumaiset kunnat profiloituvat mielellään kylien ja yhteisöjensä kautta ja mielihyvin kokoavat kylistään ja yhteisöistään tietoa verkkosivulleen tai vähintään linkittävät verkkosivuiltaan näiden sivuille. Mikäli kylä tai yhdistys ei ole virtuaalimaailmassa mukana ajantasaisilla tiedoilla, niin voi tehdä päätelmiä sen avoimesta aktiivisuudesta ja ulospäinsuuntautuneisuuden tilasta. Kylän ja yhteisön julkisuuskuva määrittyy siis osaltaan aktiivisesta tai passiivisesta olemisesta virtuaalimaailmassa. Kylä ja yhteisö voi toisaalta olla hyvinkin eloisa sisäisesti, vaikka se ei siltä näyttäisi ulospäin. (Kumpulainen 2012b, 105–106.)

Aluemarkkinointi

Aluemarkkinoinnissa tulee tuoda esille alueen kokonaiskuvaa sisältäen ympäristön, työmahdollisuudet, palvelut, harrastusmahdollisuudet, liikenneyhteydet jne. Aluemarkkinoinnissa voidaan korostaa esimerkiksi sitä, että maaseudulla elämykset ovat osa arkipäivää. (Kytö ym. 2006, 22.) Vaikeasti jäljitettäviä vetovoimatekijöitä, joita paikka voi hyödyntää markkinoinnissa, ovat paikan henki, yrittäjähenkisyys, innovaatio-suuntautuneisuus, perinteet, elämänlaatu, kulttuuri, joustavuus, dynaamisuus ja ammattitaito (Rainisto 2004, 66–67). Myös paikan yhteisöllisyys on vetovoimatekijänä ainutlaatuista ja vaikeasti jäljitettävää.

Kumpulainen (2012b, 53–54) kertoo, että tekijät, jotka houkuttelevat maaseutu-asumiseen ja -matkailuun ovat luonto, maisema ja erityisesti vesistöt. Tiestö vaikuttaa myös asumisen valintoihin siten, että etäisyyksiä lasketaan enemmän ajallisesti kuin matkallisesti. Kylien aktiivisuuteen ei vaikuta nykyisin enää kylien elinkeinorakenne, koska monet käyvät töissä kylien ulkopuolella. Myös harrastukset edellyttävät suurempaa liikkuvuutta kylän ulkopuolelle. Näitä seikkoja on syytä ottaa myös alueiden ja yhteisöjen markkinointiviestinnässä huomioon.

5 TUTKIMUKSEN TAUSTA, AINEISTO JA MENETELMÄT

Kehittämistehtävä määrittää lähestymistapaa. Tutkimus sisältää osin päällekkäisiä lähestymistapoja, laadullista tapaustutkimusta. Tapaustutkimusta voidaan tässä tapauksessa toteuttaa vertailluna. (Ojasalo ym. 2014, 36, 53.)

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan aihetta sen omassa ympäristössä ja luodaan kehittämisideoita. Tämä lähestymistapa soveltuu hyvin opinnäytetyöhöni, koska se antaa syvällistä ja kokonaisvaltaista ymmärrystä aiheesta. Kehittämisideat syntyvät ihmisten tarpeista oikeassa elämässä. (Ojasalo ym. 2014, 36–37, 82.)

Opinnäytetyön tarkoituksena ymmärtää ja selvittää kylien tai kyläyhteisöjen merkitystä kuulumisen kokemuksena paikkaan ja yhteisöön. Oletuksena tässä tutkimuksessa on, että yhteisöllisyys voisi olla yksi houkutin maaseutukylien ja maaseutuasumisen vetovoimaan, pitovoimaan ja elinvoimaan.

Tutkimuskysymyksenä on, mitkä tekijät vaikuttavat päätökseen valita maaseutuasuminen. Opinnäytetyön tavoitteena tunnistaa maaseudulla asumisen veto- ja pitovoimatekijöitä kuntaviestinnässä.

5.1 Tutkimuksen tyyppi

Opinnäytetyö toteutetaan empiirisenä monimenetelmäisenä tutkimuksena. Kehittämistyössä on olennaista menetelmien moninaisuus, jolloin saadaan tietoa erilaisista näkökulmista (Ojasalo ym. 2014, 40).

Määrällisessä tutkimuksessa kuvataan ja tulkitaan tilastojen ja numeroiden avulla tutkittavaa. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään kokonaisvaltaisesti ymmärtämään tutkittavan laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä. Empiirisessä tutkimuksessa konkreettisella ja kootulla tutkimusaineistolla on keskeinen rooli. Tutkimus pohjautuu kokemukseen kohteesta, jota tutkitaan. Määrällistä ja laadullista tutkimusta voidaan käyttää samassa tutkimuksessa. (Jyväskylän yliopisto 2015.) Määrällisessä tutkimuksessa tutkija ei vaikuta tutkimuksen kohteeseen, kun taas laadullisessa tutkimuksessa tutkija on niin lähellä tutkittavaa, että hän voi jopa osallistua tutkittavien toimintaan. Tulosten

luotettavuuden vuoksi onkin hyvä tutkia ilmiötä eri näkökulmista. (Ojasalo ym. 2014, 104–105). Itselläni oli mahdollisuus erimerkiksi viettää koko vuorokausi Livonsaaren yhteisökylässä tutustuen ja osallistuen yhteisön toimintaan sen aidossa toimintaympäristössä.

5.2 Tutkimusalueet ja tutkimusaineiston hankinta

Maaseudulla kamppaillaan vetovoiman ja pitovoiman kanssa. Tutkimalla elinvoimaisuustekijöitä voidaan edistää aluekehitystä. Aihe on varsin laaja, joten jotta saadaan aiheeseen uusia oivalluksia, otetaan tutkimukseen mukaan yksi syväluotaavampi näkökulma: kylät, kylän eri merkitykset ja yhteisöllisyys.

Tutkimusalueenani on yhteisökylät verrattuna tavallisiin maaseutukyliin. Opinnäytetyössäni tarkastelen aihetta kahden erillisen tapauksen kautta. Nämä ovat erityiset yhteisökylät ja tavalliset maaseutukylät. Erityisiä yhteisökyläiä tarkastellaan teemahaastattelun kautta ja kohteina ovat Livonsaaren yhteisökylä ja Keuruun Ekokylä. Tavallisia maaseutukyläiä tarkastellaan kyselytutkimuksen kautta ja kyselytutkimus suunnataan Pirkanmaan maakunnan kyliin.

Aineiston hankinta yhteisökylästä ja ekokylästä tapahtuu yksilö- ja ryhmähaastattelujen kautta. Haastattelut ovat puolistrukturoituja teemahaastatteluja. Aineiston hankinta tavallisista maaseutukylistä tapahtuu kyselytutkimuksen kautta. Tutkimuksessa hyödynnetään myös aiheeseen liittyvää jo olemassa olevaa tietoperustaa kaiken pohjana (Ojasalo ym. 2014, 25).

Haastattelujen tavoitteena on kuvailla, tulkita ja ymmärtää yhteisökylien elämäntapaa ja yhteisön merkitystä suhteessa paikkaan. Mukana tutkimuksessa on Livonsaaren yhteisökylä ja Keuruun Ekokylä, jotka eroavat toisistaan konkreettisesti erityisesti asumismuodoissa.

Puolistrukturoidut teemahaastatteluja voidaan käyttää silloin, kun ei ihan tunneta täysin tutkimuksen kohdetta ja halutaan toisaalta jättää vastaajille vapaus vastata luovasti oivaltaen. Haastattelijalla on kuitenkin tarkkaan suunniteltu haastattelun teemat ja haastattelurunko, joka kuljettaa haastattelua turvallisesti eteenpäin, vaikka haastattelussa käytäisiin läpi vaikeitakin asioita. Samaa haastattelurunkoa käytetään kaikissa haastatteluissa. (Ojasalo ym. 2014, 41.) Teemahaastattelut äänitetään, litteroidaan ja tämän jälkeen analysoidaan. Aineistosta tarkastellaan erityisesti sellaisia asioita ja teemoja, jotka nousevat esille useammalla haastateltavalla. (Ojasalo ym. 2014, 110.)

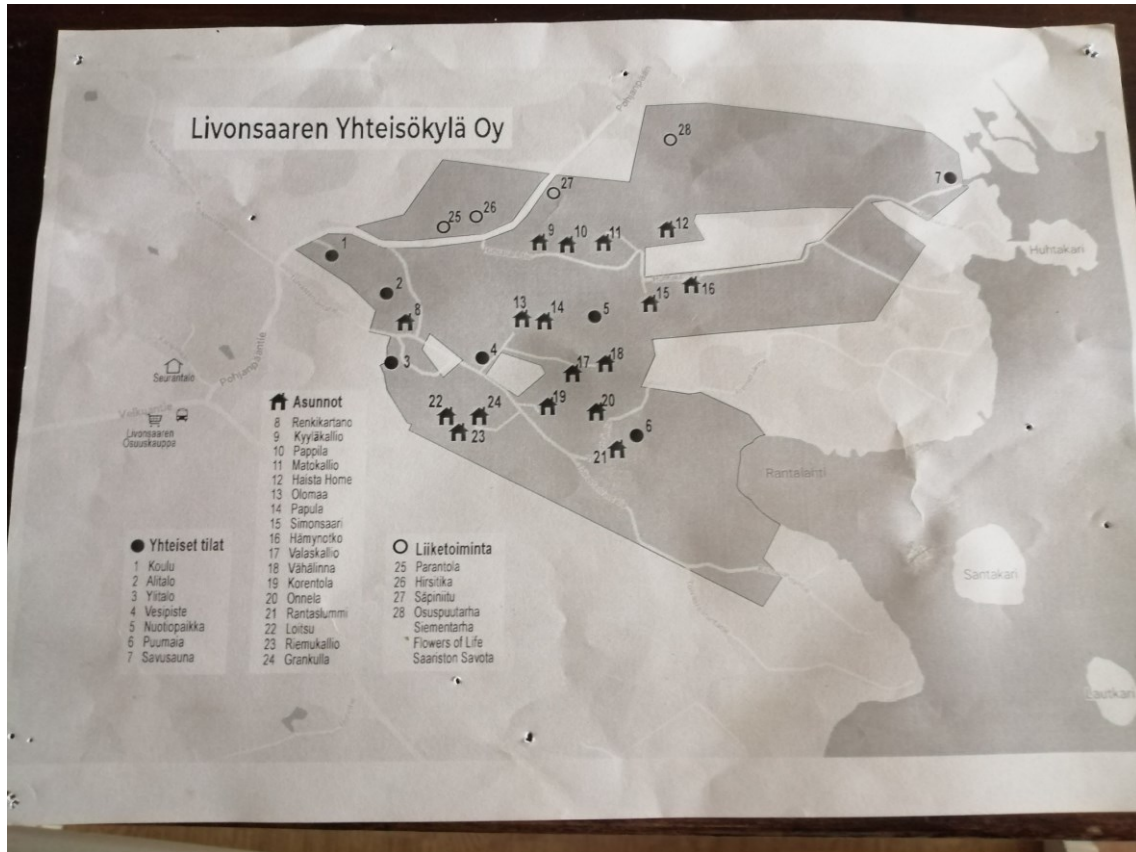
Kyselytutkimuksen tavoitteena on saada ajantasaista tietoa maaseudulle muuttamisen motiiveista, maaseutuasumisen kokemuksista sekä kyläyhteisöjen ja yhteisöllisyyden merkityksestä. Kyselytutkimusta voidaan käyttää silloin, kun tunnetaan aihealue, mutta halutaan varmistuksia oletusten paikkansapitävyydestä. Kyselyssä voidaan kerätä isolta joukolta aineistoa ja tuloksia voidaan analysoida nopeasti numeroiden valossa. Kyselytutkimus tuottaa pinnallisempaa tietoa, eikä voida täysin varmuudella tietää, onko vastaaja ymmärtänyt kysymykset oikein tms. (Ojasalo ym. 2014, 40, 121.)

5.2.1 Tutkimusalueena yhteisökylät – Livonsaaren yhteisökylä ja Keuruun Ekokylä

Seuraavaksi esittelen kaksi esimerkkitapausta, Livonsaaren yhteisökylän ja Keuruun Ekokylän. Nämä kaksi yhteisökylää valitsin sen vuoksi, että niissä löytyy suhteellisen paljon eroavaisuuksia toisiinsa nähden. Näiden kahden yhteisökylän kautta voidaan nähdä, miten yhteisökylät voivat erota toisistaan asumismuodoltaan, yhteisömäärältään, liittymisprosessiltaan, hallintajärjestelmältään sekä jäsenen osakkuuden hinnaltaan.

Livonsaaren yhteisökylä sijaitsee Naantalissa Lounais-Suomessa. Yhteisökylä on perustettu vuonna 2005. Vuonna 2022 Livonsaaren yhteisökylässä oli yhteisaluetta noin 80 hehtaaria. (Toivonen 2022, 5.) Yhteisökylällä on myös haastatteluhetkellä luonnonsuojelualuetta 7 hehtaaria. Haastattelut yhteisössä toteutettiin heinäkuussa vuonna 2022. Livonsaaren yhteisökylässä asui haastatteluhetkellä 80 henkilöä. Asuinrakennuksia oli haastatteluhetkellä noin 20 sisältäen yhteisasumistilat sekä 3 trailerin päälle rakennettua liikuteltavaa mobiilimökkiä eli minitaloa. Kuvassa 1 näkyy Livonsaaren yhteisökylän kartta, josta voi hahmottaa aluetta. Rakennuspaikkoja yhteisökylässä oli 22, joista oli 5 käyttämättä haastatteluhetkellä. Lisäksi oli suunnitteilla uusi tonttialue, jonne on tulossa 10–15 tonttia myytäväksi. Livonsaareissa yhteisöasuminen toteutuu monia muita yhteisökyläitä väljemmin. Yhteisökylä on kasvanut orgaanisesti sen mukaan, miten kukakin on halunnut rakennuksia rakentaa. Yhteisökylän alue mahdollistaa kokeilevan ekorakentamisen. Yhteisökylään pääsee asumaan vakituisesti pääasiassa vain hankkimalla osakkuuden, jonka hinta oli haastatteluhetkellä 13 000 euroa. Osakkeiden oston lisäksi asukkaan tulee rakentaa tai rakennuttaa asuinrakennus (Haapamatti & Elo 2015, 132). Tämä sitouttaa asukkaan hyvin paikkaan ja yhteisöön.

Osakkuuden pystyvä maksamaan myös osamaksulla. Yhteisössä voi tätä nykyään asua myös vuokralla muutamassa yhteisömisteisessä rakennuksessa (Toivonen 2022, 5). Yhteisökylän jäsenenä voi olla myös siten, että hankkii jonkin muun asunnon yhteisökylän ulkopuolelta.

KUVA 1. Vanhentunut kartta Livonsaaren yhteisökylän alueesta. Vaikka kartta on vanhentunut, siitä saa hyvän käsityksen siitä, millainen paikka on kyseessä.

Livonsaareissa uusien ihmisten tuleminen yhteisöön käsitellään kyläneuvostossa. Kyläneuvostoon kuuluvat kaikki yhteisökylän jäsenet. Uudet ihmiset ovat yhteisössä ensin pari kuukautta, jonka jälkeen kyläneuvosto tekee välipäätöksen uuden henkilön mahdollisesta jatkosta yhteisössä. Jos kyläneuvosto päättää jatkaa uuden henkilön asumisen jatkamisesta, on koeaika sen jälkeen 10 kuukautta. Sen jälkeen uudella ihmisellä on mahdollisuus ostaa yhteisökylästä osakkuus tai sitten keksitään jonkinlainen muu tapa jatkaa yhteisössä. Esimerkiksi yhteisökylän jäsenenä voi olla myös siten, että hankkii jonkin muun asunnon yhteisökylän ulkopuolelta.

Livonsaaren yhteisökylässä hallintojärjestelmänä on kyläneuvosto, johon kaikki yhteisön jäsenet kuuluvat. Päätöksentekuelimenä yhteisökylässä on olemassa myös yhtiökokous, jossa vain osakkaat saavat päättää asioista. Yhteisössä on työryhmiä, joilla on valtuutetut työtehtävät, joita ne saavat hoitaa yhteisössä. Yhteisökylässä toisaalta välillä toimitaan myös nopealla toiminnalla, joka tarkoittaa sitä, että joku asukas vaan alkaa tekemään jotain asiaa. Toivosen mukaan yhteisöstä erillisen osuuspuutarhan tarkoituksena on tuottaa luomuvihanneksia jäsenilleen yhteisökylän mailla. Lisäksi yhteisökylässä toimii toinenkin yhteispuutarha. (Toivonen 2022, 6, 9.) Kuvassa 2 näkyy yhteisökylän kasvihuone. Yhteisökylän välittömässä läheisyydessä toimii myös paikallinen kauppa ja baari. Nämä eivät varsinaisesti liity yhteisökylään, mutta niillä on kuitenkin yhteys yhteisökylään siten, että osa yhteisökylän asukkaista ostivat kyseisen paikallisen kaupan ja baarin. He pyörittävät sitä oman osuuskuntansa kautta.

KUVA 2. Livonsaaren yhteisökylän kasvihuone

Livonsaaren yhteisökylän osakeyhtiö omistaa yhteiset maat ja koulurakennuksen, Ylitalo-rakennuksen pihapiireineen, varastoja, latoja, tilan päärakennus Alitalon, vanhan sikalan, riihen, kuivurin jne. Yhteisökylän historiassa myös kaupan hankkiminen yhteisökylän laidalta (haastatteluhetkellä) kolme vuotta sitten yhteisökylään oli merkittävä yhteisökylän kannalta. Yhteisiä rakennuksia on siis aika monta ja niissä yhteisö on vuokralla osakeyhtiöltä. Yhteinen rakennuskanta kuitenkin rapistuu, koska vuokraa ei ole varaa maksaa osakeyhtiölle niin paljon kuin olisi tarpeen.

Keuruun Ekokylä sijaitsee Keuruulla Keski-Suomessa. Haastattelu toteutettiin lokakuussa vuonna 2022. Keuruun Ekokylä on perustettu vuonna 1997. Keuruun Ekokylä on 53 hehtaaria ja siellä on paljon yhteisön yhteistä infrastruktuuria. Kuvassa 3 näkyy Keuruun Ekokylää kasvimaaineen. Asuinkäytössä olevia rakennuksia on 4. (Haapamatti & Elo 2015, 94, 109.) Asuintilaa on noin 45–50 henkilölle sekä lisäksi muutama huone talkoolaisille ja vieraille. Haastatteluhetkellä asukkaita oli noin 30 henkilöä. Keuruun Ekokylässä asutaan muutamissa asuinrakennuksissa eli asuminen on tiivistä. Yhteisökylään pääsee asumaan siten, että maksaa vuokraa neliöiden mukaan. Koska asuminen on vuokra-asumista, niin asukkaat voivat helposti vaihtaa halutessaan muualle asumaan tarpeen tullen. Kun henkilö liittyy yhteisöön vakinaisesti, jäsenmaksu on 170 euroa ja siitä eteenpäin se on 50 euroa vuodessa.

KUVA 3. Keuruun Ekokylä kasvimaaineen

Yhteisössä on myös osuuskunta ja siihen liittyessä saa halvemmalla yhteisruokailun osuuskunnalta. Osuuskunnan liittymismaksu on 170 euroa. Muita asumisen kuluja ei tule asukkaalle. Keskimäärin toivottavaa on, että tekee vapaaehtoistyötä n. 30 tuntia kuukaudessa ekokylän hyväksi.

Keuruun Ekokylässä uuden asukkaan tulo yhteisöön tapahtuu siten, että hän tulee ensin kahden päivän tutustumiselle, sen jälkeen kahden viikon tutustumisjaksolle ja sen jälkeen kuuden kuukauden koeasumiseen. Tämän jälkeen asuminen voidaan vakinaistaa, jos yhteisö ja asukas yhdessä näin sopivat. Ekokylän viikoittainen maanantaikokous päättää asioita ja Keuruun Ekokylä ry:n hallitus vahvistaa ne. Jokaisessa tutustumis- ja koejaksolla mietitään molemmin puolin asumisen jatkamisen edellytyksiä yhteisössä.

Keuruun Ekokylän asioiden hallinnointi tapahtuu pääasiassa Keuruun Ekokylä ry:n, Keuruun Ekokylä osuuskunnan sekä maanantaikokousten kautta. Maanantaikokous päättää asioita ja Keuruun Ekokylä ry:n hallitus vahvistaa ne. Toimintaa pyörittää Keuruun Ekokylä Osuuskunta. Työt on jaettu erilaisiin tiimeihin ja toivomus on, että jokainen ottaisi pienen vastualueen itselleen.

Keuruun Ekokylän maat ja rakennukset omistaa Keuruun Ekokylä ry. Keuruun Ekokylällä on eri ikäisiä ja erilaisia rakennuksia kolmisenkymmentä. Ekokylän rakennuksista vanhimmat ovat 1800-luvulta. Yhteistä rakennuskantaa on kunnostettu vuosien saatossa runsaasti ja tätä työtä riittää edelleenkin vuosien jälkeen. (Haapamatti & Elo 2015, 94, 106.) Kuvassa 4 näkyy Keuruun Ekokylän rakennuskantaa. Kuvassa on ruokala.

KUVA 4. Keuruun Ekokylän ruokala

Livonsaaren yhteisökylän ja Keuruun Ekokylän perustaminen lähti tarpeen tunnistamisesta. Ihmisillä on toiveita arjen paremmuudesta, olosuhteista ja asuinalueesta, mutta syystä tai toisesta niiden huomioiminen on saattanut jäädä heille taka-alalle. Jos ajatellaan yhteisökylien markkinointia yleisesti ottaen, niin yhteisöllisyyden markkinoinnissa on kyse tarpeen markkinoinnista. Markkinoinnissa tulee herätellä ensin tarve esiin, ja sen jälkeen kutsua samoista unelmista haaveilevat kokoon. (Birck 2020, 7.) Keuruun ekokylä on hyvä esimerkki siitä, että se perustettiin, kun ihmiset tiedostivat tarpeensa yhteisöelämäntavasta. Keuruun Ekokylä on Suomen ensimmäisiä virallisia eko- ja yhteisökyliä. Keuruun Ekokylän perustamisen idea lähti siitä, että Jari Sarasvuo haastatteli televisiossa ekokylästä haaveilevaa henkilöä nimeltä Marketta Horn. Haastattelu synnytti paljon yhteydenottoja ja sitä kautta muodostui verkosto ihmisiä, jotka kiersivät mahdollisia potentiaalisia eko- ja yhteisökyläpaikkoja läpi. Osa innokkaista ihmisistä valitsivat Keuruun ekokylän paikakseen ja perustivat yhteisön sinne. Marketta oli mukana Keuruun Ekokylän perustajaryhmässä, mutta muutti aika pian Ähtäriin perustamaan toista yhteisökylää nimeltä Suomineitoyhteisö (nykyinen Gaija). Livonsaaren yhteisökylän ideointivaihetta tehtiin melko pitkään ja yhteisöön etsittiin sopivia asukkaita. Sopivan paikan löytyminen johti siihen, että paikka ostettiin aluksi 9 henkilön kesken.

5.2.2 Puolistrukturoidut teemahaastattelut yhteisökylien asukkaille

Haastattelun perusjoukkona on Livonsaaren yhteisökylän ja Keuruun Ekokylän asukkaat. Haastattelut toteutettiin yksilö-, pari- ja ryhmähaastatteluina. Livonsaaresta mukana oli asukkaita alkupe- räisestä perustajajäsenestä, pitkäaikaisiin asukkaisiin ja juuri tulleeseen asukkaaseen. Haastateltavia siellä oli 7 henkilöä. Keuruun Ekokylässä mukana haastattelussa oli yksi pitkäaikainen asukas. Haastatteluun valikoitui määrittelemätön joukko ihmisiä, joilla oli halukkuus osallistua haastatteluun. Haastatteluiden tuloksia ei siis voi yleistää siten, että se koskisi koko perusjoukkoa.

Haastatteluissa tiedusteltiin asukkailta viiden eri teeman kautta asioita. Teemat olivat motiivit ja perustelut muutolle yhteisöön ja maaseudulle, yhteisön perusasioiden selvittäminen eli millaisessa yhteisössä he asuvat ja miten esimerkiksi päätöksenteko yhteisössä toimii, yhteisöllisyyden tunne ja yhteisöllisyys, elämäntyytyväisyys yhteisössä sekä yhteisöelämän plussat ja miinukset sekä yhteisökylän markkinointiin liittyviä asioita. Haastattelurunko on nähtävissä liitteessä 1.

5.2.3 Tutkimusalueena Pirkanmaan maaseutukylät

Pirkanmaa sijaitsee Satakunnan ja Keski-Suomen välissä. Pirkanmaan maakunnassa on kuntia yhteensä 23 (kuva 5) (Pirkanmaan liitto, n.d.).

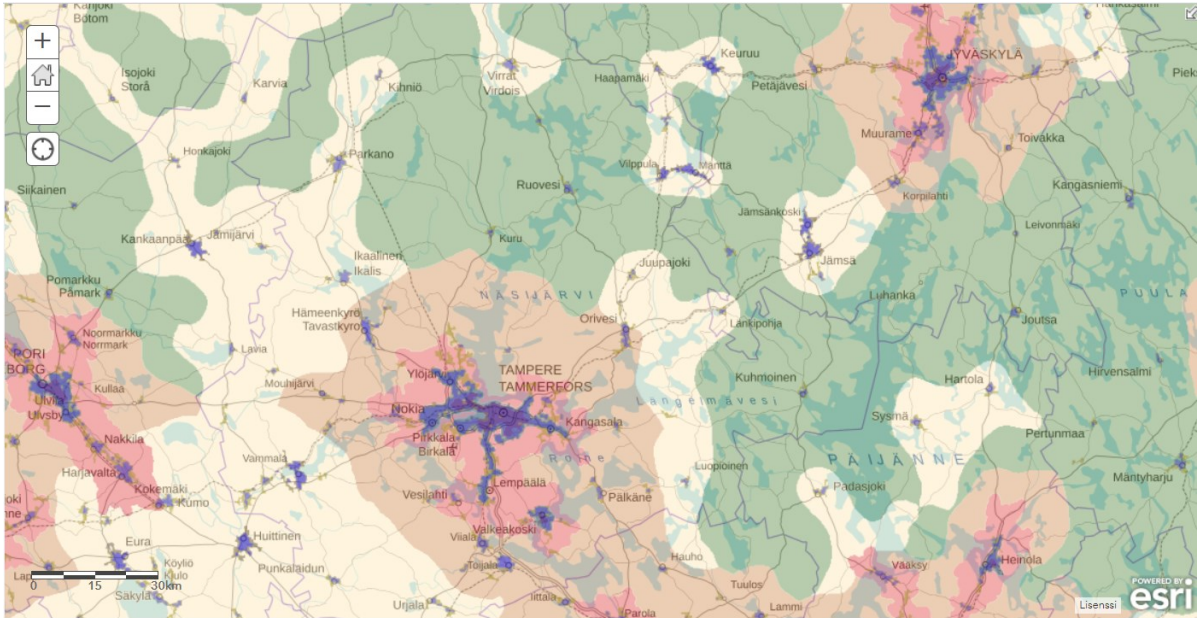

KUVA 5. Pirkanmaan kunnat kartalla

Pirkanmaa on asukasluvultaan toiseksi suurin Suomen maakunnista (Pirkanmaan liitto, n.d.) Pirkanmaan väestöstä valtaosa keskittyy Tampereen kaupunkiseudulle, joka on Suomen toiseksi suurin ja nopeimmin kasvava kaupunkiseutu. Muuten alueella on runsaasti muuttotappiokuntia. (Ympäristöhallinnon verkkopalvelu, 2024) Pirkanmaan maaseudulla on voimakas rakennemuutos, mikä sinänsä on linjassa muun Suomen maaseutujen rakennemuutoksen kanssa (Hantula & Värilä 2022, 3.)

Neljännes Pirkanmaalla asuvista asuu maaseudulla. Pirkanmaalla on kaupungin läheistä maaseutua, maaseudun paikalliskeskuksia, ydinmaaseutua ja harvaan asuttua maaseutua. Valtaosa alueen maaseudusta on ydinmaaseutua ja harvaan asuttua maaseutua. Tampereen keskustasta on matkaa maakunnan rajoille yli 100 kilometriä. (Hantula & Värilä 2022, 3.)

Suomen ympäristökeskus ylläpitää kaupunki-maaseutuluokitusta, joka on kuntarajoista riippumaton luokitus (Ympäristöhallinnon verkkopalvelu 2023). Kuvassa 6 on karttanäkymä Pirkanmaan alueen kaupunki-maaseutuluokituksesta (kuva 6).

KUVA 6. Kaupunki-maaseutuluokitus Pirkanmaalla (ArcGIS 2024)

Selite

Kaupunki-maaseutu -luokitus

- Sisempi kaupunkialue
- Ulompi kaupunkialue
- Kaupungin kehysalue
- Maaseudun paikalliskeskukset
- Kaupungin läheinen maaseutu
- Ydinmaaseutu
- Harvaan asuttu maaseutu
- <all other values>

Harva ja tiheä taajama-alue

- Tiheä taajama-alue
- Harva taajama-alue
- <all other values>

Valtio ei tunnusta kylää instituutiona ja ylipäättään sen olemassaoloa, joten kylistä ja kylien asukasmäärästä on vaikea löytää tilastoja, kun niiden olemassaoloa ei tunnusteta (Kuisma & Mäkelä 2015, 39). Se tiedetään kuitenkin, että koko Suomessa kyläyhdistyksiä ja kylätoimikuntia on yhteensä noin 4000. Pirkanmaalla on noin 310 kylätoimintaa harjoittavaa yhdistystä. (Hanhijärvi 2022, 2–3.)

Kyläyhdistysten ja kylätoimikuntien määrä ei kuitenkaan kerro koko totuutta kylien määrästä. Kaikilla kylillä ei välttämättä ole omaa yhdistystä tai toimikuntaa, joka kehittäisi omaa kylää. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että kylällä on niin vähän asukkaita tai sitten kylän asukkailla saattaa olla muita syitä (kuten asukkaiden ikä), jonka vuoksi kylän kehittämiseen ei ole voimavaroja.

Kylien markkinointi on aluemarkkinointia, jossa kohderyhmät ovat samankaltaisia kuin kuntamarkkinoinnissa. Kylien markkinointia voidaan suunnata paikallisille kylän tai kunnan asukkaille, potentiaalisille muuttajille, kausiasukkaille, matkailijoille, tietyn ikäisille, tietyn elämäntyylin omaaville, yrittäjille, tietynlaisille osaajille, jne. Markkinoinnin tavoitteet tulee olla selvillä, jolloin keskitytään tehokkaasti olennaiseen. Keskeistä on kohdentaa aluemarkkinointia valitulle kohderyhmälle sellaisessa muodossa, mikä puhuttelee kohderyhmää.

5.2.4 Kyselytutkimus maaseutukylien asukkaille

Kyselytutkimuksen perusjoukkona on Pirkanmaan maakunnan kylien asukkaat ja kysely oli vastattavissa 7.3.–31.3.2024 välisenä aikana. Kyselyn saate on nähtävissä liitteenä 2. Kysely välitettiin sähköisesti Pirkanmaan kylät ry:n kautta kyläyhdistyksille ja kylien aktiiveille, kuntien kirjaamoiden kautta kyläyhdistyksille ja sitä kautta kylien asukkaille, sekä sosiaalisessa mediassa kuntien Facebook-puskaradioiden kautta tavoittaen suoraan maaseutukylien asukkaat. Tämän tarkemmin kyselytutkimuksen vastaajien valintaa ei pystytä tekemään, sillä vastaajiksi valikoituu määrittelemätön joukko ihmisiä, joiden yhteystiedot on ylipäättään mahdollista saada ja siten kysely välitettyä heille vastattavaksi. Lisäksi on todennäköistä, että osalle viesti ei mene perille syystä tai toisesta tai se menee roskapostiin. Kyselyn tuloksia ei siis voi yleistää siten, että se koskisi koko perusjoukkoa.

Kyselyn vastaajilta tuli myös palautetta, että kysely ei auennut kaikilla selaimilla. Tiedossa ei ollut, että millä laitteella he yrittivät vastata. Lisäksi yhdeltä vastaajilta tuli palautetta, että kyselyn kaikki kysymysovat eivät auenneet hänelle mobiilisti. Tämä saattaa vinouttaa hieman vastauksia, mikäli ongelmia oli muillakin vastaajilla. Vastanneiden määrä oli kuitenkin iso, joten tästä johtuva vinouman ei voida katsoa olevan merkittävä.

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Livonsaaren yhteisökylä ja Keuruun Ekokylä

Haastattelujen kautta haluttiin saada selville yhteisö- ja ekokyläasukkaiden motiiveja ja perusteluja muutolle yhteisö- tai ekokylään, yhteisöön liittyviä perusasioita, yhteisöllisyyden tunteesta ja yhteisöllisyydestä, yhteisöelämän vahvuuksista ja heikkouksista sekä yhteisö- ja ekokylän markkinoinnista. Haastattelut toteutettiin Livonsaaren yhteisökylässä ja Keuruun Ekokylässä. Näistä käytetään jatkossa nimiä yhteisökylä ja ekokylä. Haastateltavat ovat muuttaneet yhteisökylään ja ekokylään eri lähtökohdista. Osalla on kytkös maaseutuun esimerkiksi isovanhempien kautta. Osa on asunut hyvin pienellä paikkakunnalla tai kylällä ja osa isommissa kaupungeissa ennen muuttoa yhteisöön. Haastateltavien joukossa on yhteisön perustajajäseniä ja useita vuosia yhteisöissä asuneita ja muutaman vuoden yhteisöissä asuneita.

Muuton syitä yhteisökylään ja ekokylään

Haastattelujen avulla saatiin selvillä, miksi haastateltavat olivat muuttaneet yhteisökylään tai ekokylään, ja mitkä olivat olleet muuton motiivit ja perustelut. Haastateltavat kertoivat syitä yhteisökylään ja ekokylään muuttoonsa seuraavasti:

- haaveili asumisesta maaseudulla, mutta ei halunnut muuttaa sinne yksin
- piti maaseudulla asumisesta, koska eläminen on siellä niin ihmisläheistä ja verkostomaista, elämisessä ei ole kiireen tuntua, vaikka tehdään paljon asioita
- haaveena oli omavaraisuus
- haaveena oli omavaraisuus, jotta voisi hallita enemmän oman elämänsä edellytyksiä riippumatta yhteiskunnasta. Syy yhteisöön muuttoon oli yhteisö itsessään ja se, että hän oli aikoinaan enemmän yhteiskuntakriittinen ja kiinnostunut ekolusta. Hän oli kiinnostunut siitä, että voisiko yhteisössä muodostua vastakulttuuria yhteiskunnalle, jossa ei kuluteta niin paljon kaikkea luonnonvaroja. Motiivina yhteisöasumiseen oli irtautuminen globaalista kapitalismista.
- jonkinlainen herääminen omissa elämänarvoissa ja yhteisökylään muutto tuki uusia elämänarvoja

- kyllästyi kaupunkielämään ja samalla elämäntilanne ennen muuttoa yhteisöön oli päämäärätön. Hänelle tuli yhteisöasumisesta yhteisön tuntu ja tekemällä työllä yhteisön hyväksi oli hyvä päämäärä ja sillä oli konkreettinen arvo.

Ennako-odotuksia yhteisökylästä ja ekokylästä ennen muuttoa

Haastateltavilta tiedusteltiin heidän ennako-odotuksiansa asuinpaikan ja muuton suhteen sekä olivatko nämä ennako-odotukset vastanneet todellisuutta ja missä määrin. Haastateltavan ennako-odotukset ekokylästä vastasivat melko hyvin todellisuutta. Ennako-odotukset olivat seuraavat:

- olisi yhteisöllisempää, mitä todellisuudessa täysin oli
- olisi yhteinen visio ja missio siitä, mitä yhteisössä tavoitellaan
- yhteisössä ei ole masentuneita
- tehtäisiin asioita enemmän ekologisemmin ja enemmän luonnossa asioita
- aikaa menisi vähemmän tilojen siivoamiseen ja remontoimiseen
- ei olisi niin paljon osa-alueita (taloushallinta, peltojen viljely ja puutarhan hoitoa, rakennusten kunnostus, konfliktien ratkaisua), joita yksilöiden olisi yhteisössä hyvä hallita.

Haastateltava kertoi myös odotuksistaan poikkeavista asioista ekokylässä:

- jos järjestää tapahtumia, niin kaikki eivät osallistu järjestettyihin tapahtumiin ja osaan tapahtumiin saattaa tulla vain muutamia ihmisiä. Tämä on sellainen asia, joka pitää vain hyväksyä, että kaikki eivät halua osallistua kaikkeen. Tämä voi vaikuttaa joidenkin ennako-odotuksiin yhteisöllisyydestä.
- voi olla yhteinen visio tai missio jostakin, mutta sitten kaikki eivät haluakaan kuitenkaan toteuttaa sitä tai että visio muuttuu ajan saatossa
- voi olla, ettei haluta ylipäätään yhteistä visiota tai missiota, koska kaikki eivät halua samoja asioita lähtökohtaisestikaan. Yhteisössä ollaan mukana erilaisien syiden takia.
- yhteisössä on mukana masentuneita ja koko elämän kirjo elämäntilanteita
- aikaa menee yhteisten tilojen siivoamiseen ja remontoimiseen
- yhteisön toimivuuden kannalta on hyvä, jos yksilöt hallitsevat paljon eri osa-alueita (taloushallinta, peltojen viljely ja puutarhan hoito, rakennusten kunnostus, konfliktien ratkaisua).

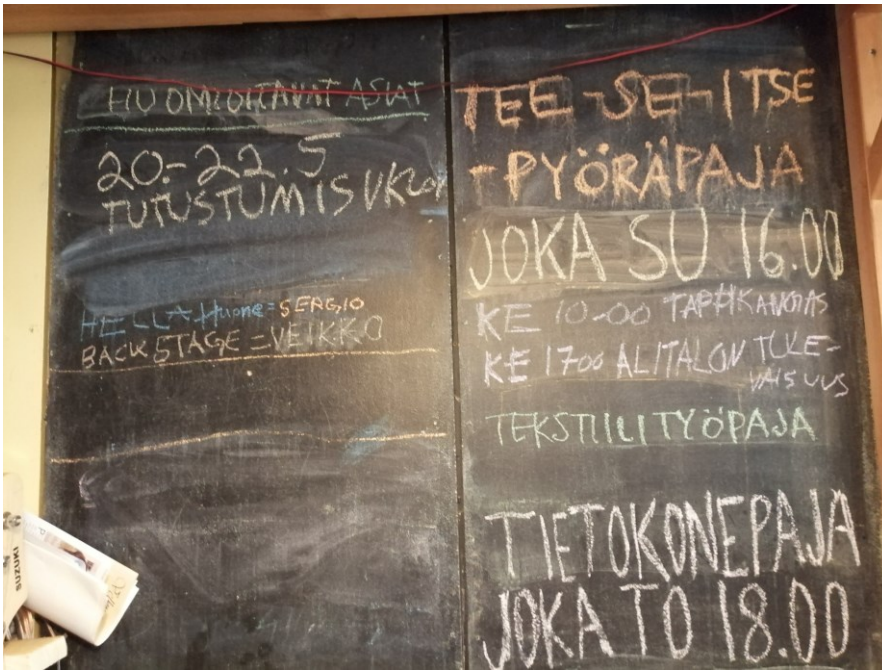
Yhteisökylän perustajajäsenen ennako-odotus yhteisön tulevaisuudesta oli aluksi se, että yhteisökylä olisi ollut muutamassa vuodessa konkurssissa, koska asukkaita tuli aluksi yhteisöön hitaasti. Asukkaiden muuttovauhti kiihtyi kuitenkin alun hitauden jälkeen yhteisön hyväksi.

Erityisen pidettyjä seikkoja yhteisökylässä ja ekokylässä

Haastateltavilta tiedusteltiin yhteisöelämän parhaita puolia. Yhteisökylässä ja ekokylässä erityisen pidettyjä seikkoja ovat tasavertaisuus yhteisössä, piirityöskentely ja tunnepalaverit, eri-ikäisyys lapsista vanhuksiin sekä oman yhteisön jäsenten seura. Lisäksi pidettiin siitä, että yhteisössä on paljon auttajia, jos tarve sitä vaatii. Erityisen pidettynä seikkana pidettiin myös sitä, että yhteisö tarjoaa kaiken eri elämänalueille harrastuksista lähtien.

Kiinnostuksen kohteet

Haastateltavilta tiedusteltiin, että mitkä asiat yhteisö- ja ekokylän jäseniä kiinnostaa. Heiltä tiedusteltiin myös sitä, että onko unelmat ja elämäntyyli kaikilla yhteisössä samanlaisia. Haastateltavat kertoivat, että yhteisökylän ja ekokylän jäsenillä on erilaisia kiinnostuksen kohteita. Unelmia on yhtä monta kuin on asukkaita. Yksi haluaa tulla rikkaaksi ja toinen haluaa köyhäillä. Yksilöillä on unelmia kaikenlaisia tältä väliltä. Jotkut haluavat kaiken saman tien valmiina ja jotkut sietävät paremmin keskeneräisyyttä. Keskimäärin enemmän on niitä, jotka aloittavat projekteja, mutta eivät saa niitä loppuun. Ainoa, mikä ehkä on yhteisenä nimittäjänä asukkailla, on sellainen ideologia, että haluaa elää yhteiskunnan ulkopuolella. Yhteisö on oma kuplansa ja sen ulkopuolella ei tarvitse välttämättä lähteä lainkaan, jos ei halua. Aikuisille yhteisökylässä on erilaisia työpajoja, joista ilmoitetaan esimerkiksi fyysisellä ilmoitustaululla (kuva 7). Lapsia kiinnostaa leikkiminen ja leikkiä tukemaan on rakennettu leikkipaikka (kuva 8).

KUVA 7. Ilmoitustaulu Livonsaaren yhteisökylässä

KUVA 8. Lasten leikki paikka Livonsaaren yhteisökylässä

Muuttavat uudet asukkaat

Haastateltavat kertoivat mistä eri syistä ihmiset tulevat asumaan yhteisökylään ja ekokylään ja mitä kautta he löytävät yhteisöön. Heiltä tiedusteltiin myös sitä, että miten uudet asukkaat saadaan ryhmäytettyä olemassa olevien asukkaiden kanssa parhaiten. Haastateltavat kertoivat, että ihmiset tulevat eri syistä yhteisökylään ja ekokylään ja jokainen uusi ihminen muuttaa yhteisöä omalla tavallaan tuomalla itsensä yhteisöön. Muuttaneet etsivät usein sellaista yhteisöllisyyttä, jota heillä ei ole välttämättä ollut muualla. Yhteisöllisyys on aina kuitenkin henkilökohtainen kokemus.

Uusia asukkaita saadaan yhteisöön esim. tutustumisviikonloppujen, talkoiden ja kurssitoiminnan kautta. Kaikkein eniten uusia asukkaita tulee kuitenkin yhteisöön siten, että he ovat jo jonkun yhteisön jäsenen tutun tuttuja.

Yhteisöasuminen kiinnostaa erityisesti, kun on mahdollista muuttaa yhteisöön vuokralle ja jos on mahdollisuus muuttaa valmiiseen asuinrakennukseen. Vuokralla asumisessa taloudellinen panostus ei ole kerralla iso ja sellaiseen on melkein kaikilla taloudellisesti varaa.

Yhteisökylä ja ekokylä on myös kulttuurien sulatusuuni, sillä niissä järjestetään kansainvälistä henkilövaihtoa ja työleirejä. Tämä edistää monikulttuurista ymmärrystä ja oppimista ja samalla yhteisö saa johonkin projektiin tarvittavaa työvoimaa edullisesti. Kulttuurivaihtoon osallistuvat henkilöt voivat olla yhteisössä lyhyitä aikoja ja joistakin saattaa tulla pysyviä asukkaita.

Juuriltaan pois muuttaminen voi tuoda mukanaan kotiutumisongelmia yhteisössä. Tämä koetaan yksilön ja yhteisön molempien haasteeksi. Jo toiminnassa olevassa yhteisössä uudet asukkaat on tärkeää ryhmäyttää vanhojen asukkaiden kanssa. Uusia asukkaita tulisi myös ottaa heti alussa hyvin mukaan yhteiseen tekemiseen. Uudet asukkaat ovat helpointa ryhmäyttää muun yhteisön kanssa siten, että uudet asukkaat ottavat vastuuta yhteisön asioista. Itse pitää kuitenkin olla aktiivinen. Ryhmäyttäminen on helpointa arkisen yhteisen tekemisen kautta. Tutustumista yhteisöön voidaan tehdä kummijärjestelmän kautta eli kokeneempi opastaa uutta henkilöä yhteisössä. Kummit toimivat myös suodattimena yhteisön välillä, jotta vältetään alun konflikteilta, joita voi syntyä kommunikaatiossa toisten kanssa. Sillä voi olla isokin merkitys siinä, millaisen vaikutelman antaa itsestään yhteisölle vahingossa.

Ekokylän erityispiirteitä:

- helppo tulla, koska asumismuotona on vuokra-asuminen eli itse ei tarvitse investoida asumiseen mitään. Toisaalta ekokylästä on helppo lähteä juuri vuokra-asumismuodon vuoksi.
- yhteisössä on selkeät säännöt: älä käännytä, älä kännää, älä kähinöi, älä kähmi
- päihteiden käytölle nollatoleranssi
- hyviä käytänteitä, kuten piirityöskentely (jossa kaikki tulee kuulluksi tasavertaisesti) sekä konfliktin ratkaisutavat
- yhteisössä on todella hyvin hoidettu ekokylän talous sen perustamisesta alkaen. Yhteisö on pystynyt tekemään investointeja ja avustuksia on pystytty hakemaan. Taloutta rasittaa vanhojen rakennusten korjaaminen ja remontointi
- paikka on helposti käytettävissä koulutuskeskuksena
- pienille lapsille järjestetty perhepäivähoito yhteisössä
- lapsille oma jumppasali ja leikkihuone.

Yhteisökylän erityispiirteitä:

- ei ole olemassa mitään missiota tai strategiaa. Yhteinen näkemys siis puuttuu yhteisökylältä. Mitä isommaksi yhteisökylä on kasvanut, sitä vaikeampi sellaista on edes muodostaa. Henkilökohtaisesti saa noudattaa yhteisössä sellaista ideologiaa kuin haluaa, mikä mahdollistaa myös henkilökohtaisen kasvun henkisessä mielessä. Ihmisten ei tarvitse pysyä siis muuttumattomina vuodesta toiseen.
- muissa yhteisöissä keskimäärin asutaan tiiviimmin kuin Livonsaaren yhteisössä, mikä vaikuttaa yhteisön toimivuuteen sinänsä. Täällä monella on oma asunto, mikä tekee yhteisöstä kestävämmän muihin verrattuna. Osakkuuden hankkiminen ja talon rakentaminen sitouttaa todella tehokkaasti yhteisöön.
- ei ole ollut arkkitehtia luomassa sitä, että miltä alueen tulee näyttää. Yhteisökylä on kasvanut orgaanisesti sen mukaan, miten kukakin on halunnut rakennuksia rakentaa. Mitään selkeää ohjausta rakentamiseen ei ole ollut (rakennusviranomaisten väljän ohjauksen lisäksi) ja se on ollut yhteisökylän kannalta hyvä juttu, kun on saanut toteuttaa itseään ja tarpeitaan.
- jokainen saa luoda oman kotinsa sen näköiseksi kuin haluaa, eikä tarvitse mahduttaa sitä jonkun muun luomaan. On kokeiltu erilaisia ekologisen rakentamisen tapoja, mutta kaikki

kokeilut eivät ole kuitenkaan lopputulokseltaan niin onnistuneita kuin oli toiveissa. Asukkaissa on ollut hyvin vähän vaihtuvuutta tähän mennessä ja yhteisöön olisi tulijoita koko ajan lisää.

- yhteisönä ei haluta määritellä sitä, millä tavalla yhteisössä tulisi elää ekologisesti. Ekologisen rakentamisen voi nähdä monenlaisena, kuten luonnonmateriaalilla rakentamista, dykkatuista materiaaleista rakentamista tai kontrolloidusti energiaa säästävää rakentamista, ja kaikki nämä katsotaan olevan täysin perusteltavissa olevia tapoja.
- yhteisökylän jäsenenä voi olla myös siten, että hankkii asunnon yhteisökylän ulkopuolelta Livonsaaresta
- ei ole paljon sääntöjä, mutta erilaisia käytänteitä on olemassa, joita jokainen tulkitsee omalla tavallaan. On myös aikojen saatossa tehty päätöksiä, joita ei enää vuosien jälkeen muisteta. Paljon on myös tehty hyviä päätöksiä, jotka eivät ole johtaneet mihinkään, kun ketään ei ole ehtinyt niitä toteuttamaan.
- erimielisyydet ovat vähentyneet siitä syystä, että ei yhteisö ei enää pyri olemaan tietynlainen, vaan jokainen saa elää omaa elämäänsä yhteisössä kuin haluaa
- alkoholia käytetään yhteisössä avoimesti ja normaalisti
- osuuskunnan varallisuus on kasvanut vuosien myötä. Yhteisökylän taloutta rasittaa vanhojen rakennusten korjaaminen ja remontointi.
- päivähoitoa on järjestetty kylässä silloin tällöin vaihtelevasti
- nuorisotoimintaa on viides luokkalaisista eteenpäin ja koululla on kerhotoimintaa nuoremmille. Lisäksi yhdessä tehdään lasten kanssa retkiä esimerkiksi uimaan.
- yhteisökylän kauppa ja sen yhteydessä toimiva ravintola toimii hyvänä paikkana tavata vapaamuotoisesti ihmisiä yhteisön sisältä.

Asuminen

Haastateltavat toivat esiin, millaista on asua yhteisössä ja millainen suhde on yksityisen ja yhteisen tilan välillä. Yhteisössä jokaisella on oma tilansa (huone tai asunto), jota jokainen kunnioittaa eikä sinne mennä ilman lupaa. Ekokylässä ja yhteisökylässä on runsaasti yhteistilaa. Osa jakaa yhteisiä suihkutiloja, yhteiskeittiön ja pyykinpesukoneen. Yhteisöasumiseen motivoi yhteisen tuntu. Yhteisökylä- ja ekokyläasuminen on ennen kaikkea maaseudulla asumista yhteisössä.

Ammattitaustat

Haastateltavilta saatiin tietoja yhteisön palvelutarjoamasta, jota kautta selvisi, minkälaisilla ammattitaustoilla olevia ihmisiä yhteisössä asuu. Haastateltavat kertoivat, että yhteisökylässä ja ekokylässä asuu ihmisiä, joilla on monenlaisia ammattitaustoja. Osa henkilöistä pystyy tekemään töitään osittain tai kokonaan etänä, mutta osa kulkee töissä yhteisökylästä tai ekokylästä käsin. Ekokylässä on esimerkiksi lähihoitajia, luontaishoitajia, perhepäivähoitajia, opettajia, sijaisuuksien tekijöitä päiväkodeissa ja kouluissa, projektityöntekijöitä, joogaohjaajia, äänimaljaohjaajia, arkkitehti, museotyöntekijä, taiteilijoita, apteekin työntekijä, luontolähtöisiä ja hyvinvointiin liittyviä ohjelmajärjestäjien tekijöitä, kuntouttavassa työtoiminnassa olevia, työkokeilussa olevia ja eläkkeellä olevia. Yhteisökylässä on esimerkiksi kauppiaita, kaupan työntekijöitä, nuorisotilan valvoja, kokki, rakennusihmisiä, kirjanpitäjää, opettajia, tutkijoita, taideihmisiä, sosiaalialan ihmisiä, kirjastonhoitaja, puutarhureita, puuseppä, valokuvaaja, tietokoneasiantuntijoita, kuppari, opiskelijoita, fysioterapeutti, leipuri ja eläkeläisiä.

Yhteisön perustaminen ja ideaali yhteisö

Haastateltavilta tiedusteltiin vinkkejä yhteisökylän tai ekokylän perustamiseen ja yhteisön toimivuuteen liittyen. Haastateltavien mielestä ideaalissa yhteisössä tärkeintä on kuuntelemisen ja kunnioittamisen taito. Uutta yhteisöä perustettaessa olisi hyvä olla selkeä visio siitä, mihin pyritään, ja se olisi hyvä tiivistää yhteen lauseeseen. Myös missio ja strategia on hyvä miettiä. Vision luomisen voi tehdä 1–3 henkilön toimesta eli siihen ei tarvita laajaa ihmismäärää. Vision luomisen jälkeen, muut samanlaisesta visiosta kiinnostuneet voivat liittyä yhteisöön. Tämän jälkeen mietitään päätöksentekojärjestelmät, hyviä tapoja ja tapoja, joilla ratkaistaan konfliktit. Sosiokratia on myös hyvä työväline yhteisössä. Sosiokratia on hallintomalli ja päätöksentekojärjestelmä, jossa hyödynnetään jäsenten osaamista ja näkemyksiä. Sosiokratiaan kuuluu se, että jokainen tulee kuulluksi ja päätöksiä tehdään laajan yhteisymmärryksen perusteella. Perustamisvaiheessa on jo hyvä miettiä jo aluksi, että mitä yhteisiä tapahtumia ja juhlia järjestetään yhteisön kesken, koska tapahtumilla ja juhlilla on iso merkitys siihen, miten yksilöt verkostoituvat ja juurtuvat yhteisöön.

Yhteisökylän tai ekokylän perustamiseen ja yhteisön toimivuuteen annettuja vinkkejä ovat:

- jäsenten olisi hyvä osallistua jonkinlaiseen kuuntelutaitojen kurssille
- ryhmäyttäminen on hyvin tärkeää yhteisössä huomioiden myös uusien ja vanhojen asukkaiden ryhmäyttäminen. Tärkeää on tutustua ja tutustuttaa yhteisön jäsenet toisiinsa ja käyttää esimerkiksi piiritekniikkaa sekä yhteisiä palavereja tutustumiseen ja ajatusten vaihtoon.

- on hyvä huomioida se, että jokainen uusi ihminen muuttaa yhteisöä omalla tavallaan tuomalla itsensä yhteisöön.
- yhteisössä pärjää, kun tekee ja toimii yhteisön hyväksi asioita
- on hyvä, että perustettavassa yhteisössä ei ole liikaa sääntöjä, mutta on enemmänkin toimintalinjoja ja käytänteitä. Voisi olla helpompaa, jos alussa on päätettynä päätöksentekotavoista eri asioihin liittyen ja ketä osallistuu mihinkin päätöksentekoon.
- yhteisössä tärkeää on tietynlainen vapaaehtoisuus ja vähän velvoitteita
- huomioida yhdessä tekeminen sopivassa määrin suhteessa omaan aikaan
- yhteinen tekeminen on tärkeää yhteisöllisyyden vuoksi. Yhteinen tekeminen voi olla esim. talkoita, juhlia, ruokailuhetkiä, harrastuksia ja ajanvietteitä. Moni tulee yhteisökylään sen vuoksi, että saa jakaa arkeaan ja tehdä asioita toisten kanssa. Yhdessä tekeminen on ihmisen luontainen tapa olla ja elää.
- integroituminen muuhun ympärillä olevaan yhteisöön on myös tosi tärkeää, vaikka oltai-siinkin pääasiassa yhteisön kesken.

Yhteisöllisyydestä

Haastateltavat kertoivat, miksi yhdessä tekeminen, yhteisöllisyys ja yhteisöasuminen on heille tärkeää. Samalla he kertoivat, että mistä asioista he ovat joutuneet luopumaan yhteisöelämän vuoksi. Haastateltavien mielestä yhteisökylässä ja ekokylässä asuminen on valtavan rikasta elämää ja toisaalta se on elämäkoulu, kun ollaan niin läheisesti tekemisessä ihmisten kanssa. Yhteisössä kaikki on tuttuja ja aina voi mennä juttelemaan jollekin, jos tulee tarvetta. Ihmiset ovat myös peilejä toisilleen, jossa voi peilata omia ominaisuuksia ja tapoja toisiin verrattuna. Kun eletään läheisissä väleissä erilaisten ihmisten kanssa, se opettaa joustamaan ja kuuntelemaan toisia.

Yhteisöllisyyden henki vaihtelee yhteisöissä ajoittain. Välillä yhteisöissä on todella vaikeaa yhteisöllisyyden kannalta ja se johtuu jo ihan siitä syystä, että yhteisö on tiivis ja yhteisössä on niin erilaisia ihmisiä mukana. Yhteisössä hankalia ihmisiä tai tilanteita ei pysty välttämään, vaan ne on pakko kohdata, koska yhteisössä ollaan tekemisissä toistensa kanssa niin tiiviisti. Yhteisössä oppii sen, ettei tuomitse ketään kokonaan. Yhteisöllisyyden henkeen vaikuttaa todella paljon se, miten ihmiset ovat myös integroituneet yhteisöön. Ihmisiä tulee yhteisöön ja lähtee yhteisöstä, joka vaikuttaa osaltaan yhteisön tasapainoon. Yhteisöllisyyden tunnetta voi rikkoa erityisesti isompi haasteellinen tilanne, joka eskaloituu yhteisön kriisiksi. Sen eteen tulee sen jälkeen tehdä erityisen paljon töitä,

jotta tilanne saadaan korjattua normaaliksi. Osa ongelmista ratkeaa myös sillä, että osa ihmisistä lähtee yhteisöstä pois kokonaan, jolloin dynamiikka muuttuu yhteisön sisällä.

Yhteisössä oppii tuntemaan myös yhteisön jäsenten omia sukulaisia ja ystäviä, joten verkosto on todella laaja, jonka oppii tuntemaan. Yhteisöelämältä saa todella paljon uusia ystäviä ja tutustuu ylipäätään laajasti ihmisiin eri ikäluokista ja eri yhteiskuntaluokista, saa laajasti erilaisia oppeja eri elämänosa-alueilta (kuten toimistotöitä, palkanlaskentaa, tiliointiä, rakennustöitä, puutarhatöitä), saa sosiaalisten taitojen oppeja sekä oppii olemaan rohkeasti oma itsensä. Erityisesti lapset kokevat yhteisön olevan yhtä isoa perhettä iästä huolimatta ja heille jää elinikäisiä ystävyys-suhteita yhteisöstä, vaikka muuttaisivatkin aikuisena muualle.

Yhteisössä elämisessä joutuu luopumaan tietynlaisesta yksityisyydestä. Kun esimerkiksi kutsuu omia ystäviä kylään, niin voi joutua kysymään yhteisöltä siihen hyväksynnän ja sopimaan siitä, että joutuuko rahallisesti korvaamaan siitä yhteisölle jotakin. Yhteisössä elämisessä joutuu luopumaan siitä ajatuksesta, että on tietyllä lailla vapaa tekemään mitä vaan, milloin vain haluaa, varsinkin yhteisissä tiloissa. Haastateltavien mielestä yhteisössä elämisessä ei välttämättä joudu luopumaan mistään merkittävästä asiasta sinänsä. Enemminkin maalla asuminen tekee sen, että sijoittaa itsensä parhaiden työmarkkinoiden ulkopuolelle ja kaupunkien monipuolisesta palvelutarjonnasta.

Yhteisöjen mahdollisuudet, vahvuudet, uhat ja heikkoudet

Haastateltavat ilmaisivat näkemyksensä siitä, mitkä ovat yhteisöjen, yhteisökylän ja ekokylän mahdollisuudet, vahvuudet, uhat ja heikkoudet. Yhteisökylän ja ekokylän vetovoimatekijä ovat yhteisö itsessään. Yhteisöelämä antaa sen kokemuksen, että on tärkeä osa yhteisöä. Yhteisöelämän voimavara ja heikkous on muut ihmiset yhteisössä. Yhteisökylän ja ekokylän vahvuudet ja mahdollisuudet ovat siinä, että siellä voi olla paljon eläväisempää elämää kuin nykyaikaisissa moderneissa elämisen muodoissa on. Yhteisön konkreettinen vahvuus on esimerkiksi se, että apua saa helposti, jos on tarve.

Toimivassa yhteisössä on sopivasti omaa ja yhteistä. Se että ei ole liian riippuvainen muista, mutta kuitenkin on riippuvainen osittain muista. Jos on kaikkea itsellään, niin silloin ei oikein tarvitse muita mihinkään. Mutta jos ei ole mitään itsellä, niin sekään ei ole toimivaa. Pitää olla tasavertainen asetus, jotta kanssakäyminen on vastavuoroista. Yhteisöelämän parhaita puolia on se, että oppii tekemään kaikenlaista yhteisössä. Yhteisöeläminen myös laajentaa maailmankuvaa, kun kuuntelee muiden mielipiteitä ja perusteluita.

Yhteisön uhat tulevat enemmän sisältä päin, jos esimerkiksi yhteisö korruptoituu ja sitä kautta päätöksenteko menee pilalle. Yhteisössä valta voi korruptoitua samalla tavalla kuin valtioissa. Yhteisön jäsenten on hyvä tiedostaa se ja pyrkiä puuttumaan korruptoitumiseen, jos näin on vaarassa käydä. Haasteina yhteisössä voi olla se, että ei pystytä yhteisönä muodostamaan yhteistä näkemystä asioista. Heikkous voi olla myös rapistuvat rakennukset ja talkootyön puutteellinen organisointi niiden hyväksi. Heikkoutena voi olla myös jatkuva keskeneräisyys projekteissa, mutta toisaalta se kertoo hyvästä tekemisen meiningistä yhteisössä. Heikkoutena voi olla lisäksi pitkäjänteinen suunnitelmallisuuden puute kehittämisessä, koska kaikilla saattaa olla eri näkemys siitä, mitä ollaan tekemässä yhdessä.

Ekokylän heikkoudeksi mainitaan erikseen vielä se, että ekokylän lähellä ei ole vanhaa metsää ja se vaikuttaa viihtyvyyteen. Haaveena ekokylällä onkin tehdä tonttia enemmän metsäpuutarhamaiseksi, jotta alueella kasvaisi samalla monipuolisemmin syötävää. Yhteisökylän vahvuudeksi mainitaan se, että alueella on iäkkäämpää metsää, vesistö lähistöllä ja lisäksi kohtuullinen etäisyys kaupunkiin.

Markkinointi

Haastateltavilta tiedusteltiin ekokylän ja yhteisökylän markkinoinnista. Haastateltavat kertoivat, että molemmat (ekokylä ja yhteisökylä) ovat olleet siinä mielessä onnellisessa asemassa, että heidän toiminnastansa on alusta asti ollut kiinnostuneita niin paljon, ettei markkinointia ole varsinaisesti tehty lainkaan. Toimittajat ovat esimerkiksi oma-aloitteisesti tehneet ekokylästä ja yhteisökylästä monia juttuja vuosien varrella. Uuden yhteisön kannattaakin koittaa saada paljon lehtijuttuja aikaiseksi, mutta niissä olisi hyvä olla mietittynä eri sisältöjä ja teemoja, joita tuoda esille. Haasteita markkinointiviestinnässä saattaa olla se, että toimittajat kirjoittavat mediaan mitä sattuu.

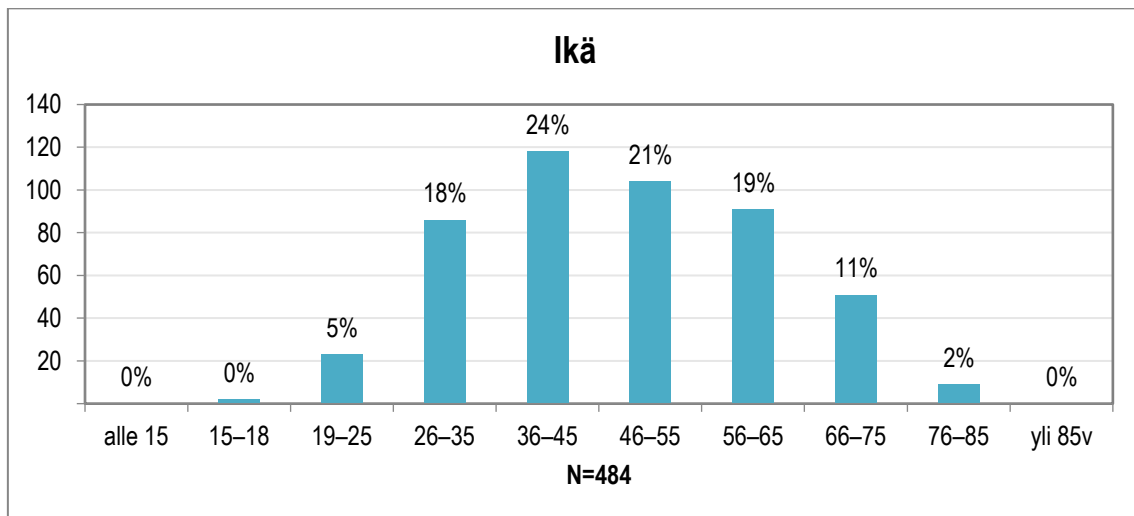
Molemmilla yhteisöillä on omat internetsivut ja Facebook-sivut, mutta puskaradio on kuitenkin koettu olevan yksi tehokkaimmista markkinoinnin keinoista. Molemmissa yhteisöissä on mahdollista, että kuka vaan voi viestiä yhteisön asioista. Se voi olla myös osaltaan uhkatekijä, että toimittajan haastateltava ei osaa tuoda asioita haastattelussa mukavasti esille. Markkinoinnissa on hyvä kuitenkin käyttää rehellistä ulosantia siitä, että aina välillä yhteisössä voi olla ongelmia ja haasteita eli kaikki ei ole aina ruusuilla tanssimista. Toisaalta sitä on hyvä painottaa, että jokaisella on omat mielipiteensä yhteisöstä ja kaikki ei jaa kaikkien mielipiteitä. Yhteisön kannattaa painottaa markki-

noinnissaan totuudenmukaisuutta. Markkinoinnissa tulee painottaa sellaista, jota yhteisöllä on tarjota. Jokaisen yhteisön pitää keksi itse mikä se kunkin yhteisön juttu on, ja myydä sitä. Markkinoinnissa tulee olla myös tavallisia henkilökuvia esillä, jotta markkinointi on vaikuttavaa.

6.2 Maaseutukylät

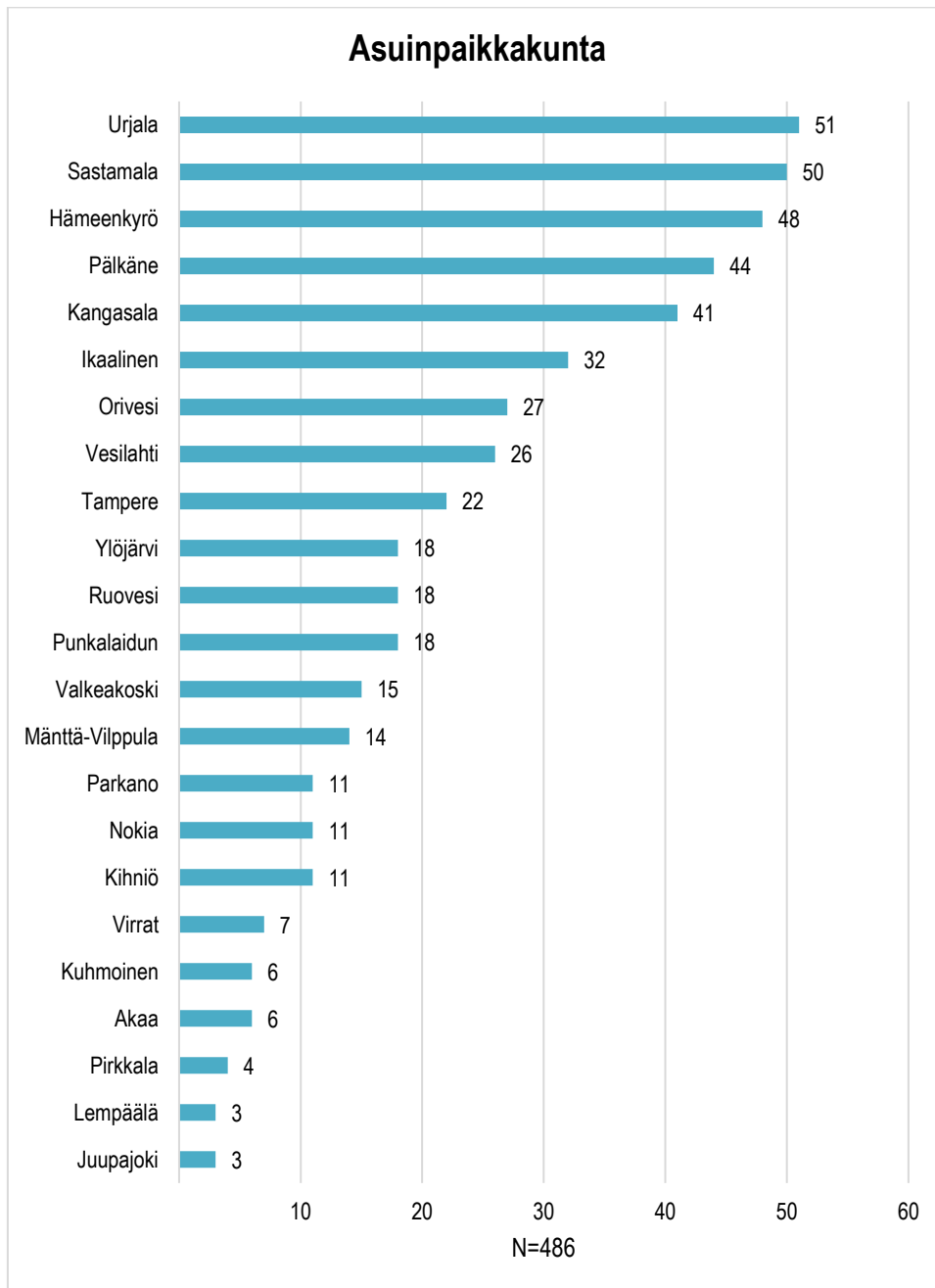
Kyselytutkimuksen tavoitteena oli saada ajantasaista tietoa maaseudulle muuttamisen motiiveista, maaseutuasumisen kokemuksista sekä kyläyhteisöjen ja yhteisöllisyyden merkityksestä. Kyselytutkimuksen perusjoukkona on Pirkanmaan maakunnan kylien asukkaat ja kysely oli vastattavissa 7.3.-31.3.2024 välisenä aikana. Kyselyyn vastasi 488 vastaajaa ympäri Pirkanmaata. Tuloksissa kaikki prosenttiluvut on pyöristetty tasalukuun.

Vastaajista suurin osa oli 36–45-vuotiaita (118 kpl) 24 %:n osuudella (kuva 9). Erityisesti 26–65-vuotiaat (399 kpl) vastasivat kyselyyn 82 %:n osuudella vastaajista. Nuoria alle 18-vuotiaita vastaajia kyselyyn ei saatu lainkaan.

KUVA 9. Vastaajien ikäjakauma (n = 484)

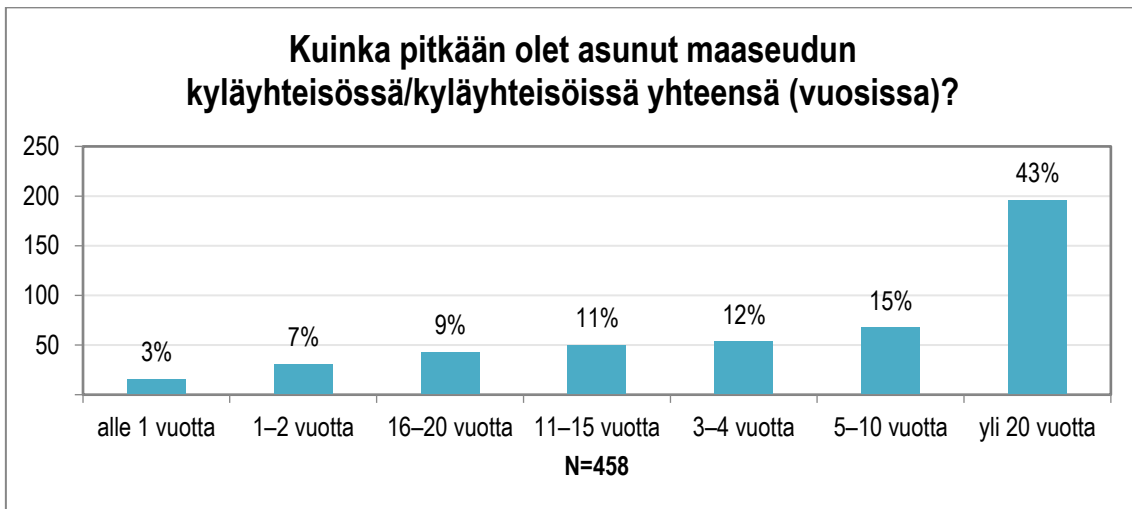
Kyselyyn saatiin vastauksia ympäri Pirkanmaata, mutta erityisesti Urjalasta (51 vastausta), Sastamalasta (50 vastausta), Hämeenkyröstä (48 vastausta), Pälkäneeltä (44 vastausta) ja Kangasalta (41 vastausta) (kuva 10).

KUVA 10. Vastaajien asuinpaikka (n = 486)

Vastauksia tuli maantieteellisesti laajasti eri alueilta saman kunnankin alueelta. Sastamalasta vastauksia saatiin 25 eri kylästä tai paikasta, Hämeenkyröstä 22 eri kylästä tai paikasta, Kangasalalta 19 eri kylästä tai paikasta, Urjalasta 18 eri kylästä tai paikasta ja Pälkäneeltä 17 eri kylästä tai paikasta.

Vastaajilta kysyttiin (vastaajia yhteensä kysymykseen 458 kpl) kuinka pitkään he ovat asuneet maaseudun kyläyhteisössä tai kyläyhteisöissä yhteensä vuosissa (kuva 11). Vastaukseksi saatiin, että 43 % (196 kpl) on asunut yli 20 vuotta. Alle vuoden oli asunut vain 3 % (16 kpl) vastaajista.

KUVA 11. Vastaajan asuminen maaseudun kyläyhteisössä tai kyläyhteisöissä yhteensä vuosissa (n = 458)

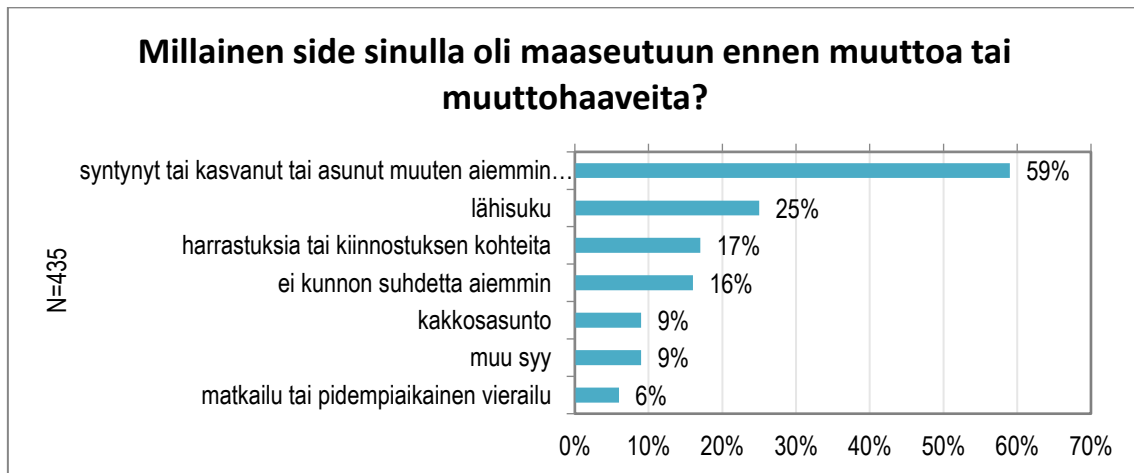
Vastaajista 86 % (408 kpl) on asunut myös muualla elämänsä aikana kuin maaseudulla (kuva 12). Vastaajia tähän kysymykseen oli yhteensä 477. Näitä vastaajia pyydettiin kertomaan tarkemmin heidän syytään maaseudulle muuttoon jne.

KUVA 12. Vastaajan asuminen maaseudulla. Onko hän asunut aina maaseudulla (n = 477)

Motiivit muuttaa maalle

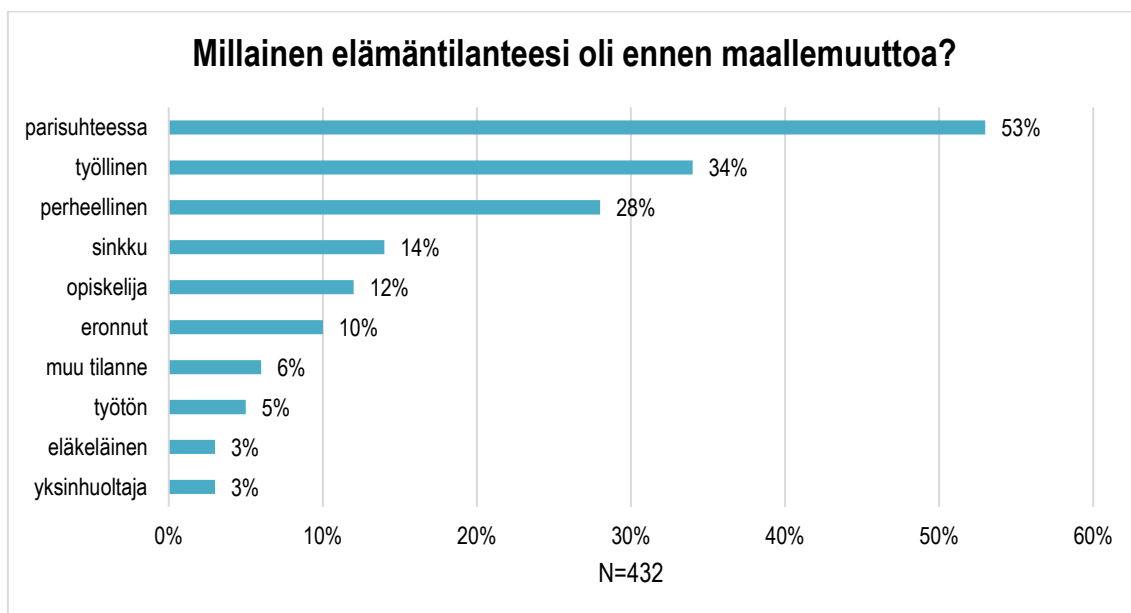
Maaseudulle muuttaneilta kysyttiin tietoa siitä, että millainen side heillä oli maaseutuun ennen muuttoa tai muuttohaaveita (kuva 13). Vastaajia kysymykseen oli yhteensä 435.

KUVA 13. Vastaajien side maaseutuun ennen muuttoa tai muuttohaaveita (n = 435)

Suurin osa vastaajista (59 % eli 256 kpl) kertoi, että he ovat joko syntyneet, kasvaneet tai muuten asuneet maaseudulla aiemmin. Vastaajista 25 % (108 kpl) kertoi, että siteenä oli lähisuku. Vastaajista 17 % (72 kpl) kertoi, että siteenä oli harrastuksia tai kiinnostuksen kohteita. Vastaajista 9 % (39 kpl) kertoi, että siteenä oli kakkosasunto maaseudulla. Vastaajista 6 % (24 kpl) kertoi, että siteenä oli matkailu tai pidempiaikainen vierailu maaseudulla. Lisäksi 40 kysymykseen vastaajaa eli 9 % kertoi muita syitä maaseudun siteikseen. Näitä olivat mm. työ, lapsuuden kesät, parisuhde ja ystävät. 16 % (71 kpl) kertoi, että heillä ei ollut kunnon suhdetta maaseutuun aiemmin lainkaan.

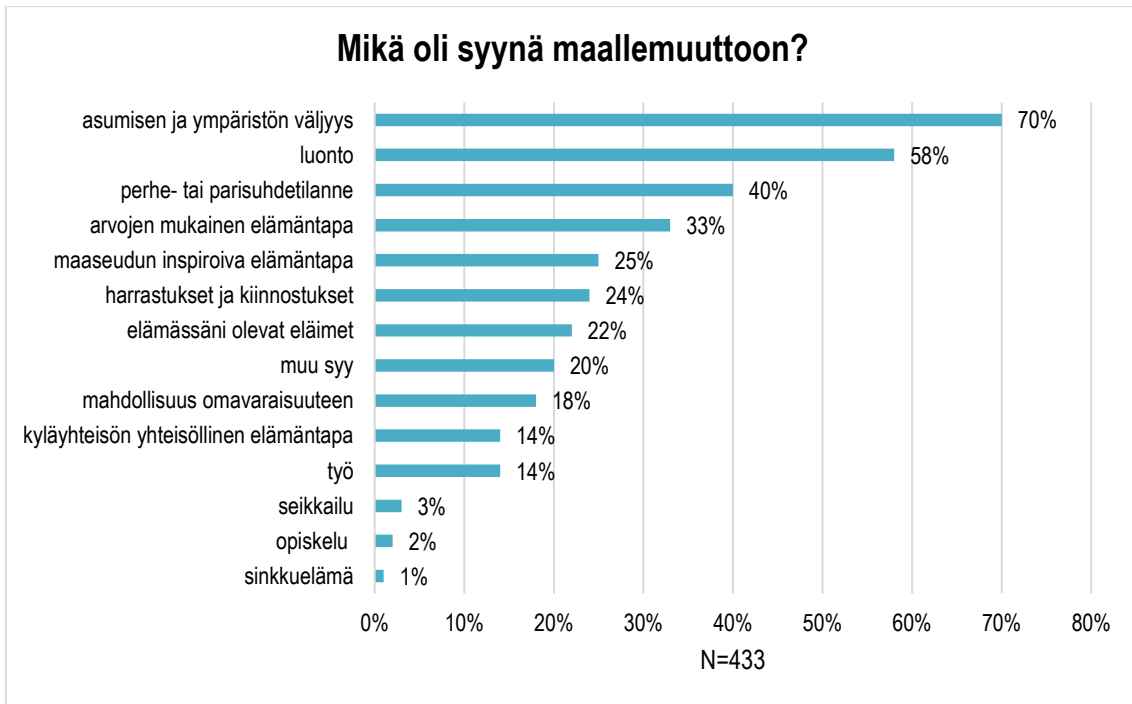
Kyselyssä tiedusteltiin, että millainen oli vastaajan elämäntilanne ennen muuttoa maalle (kuva 14). Kysymykseen vastaajia oli yhteensä 432.

KUVA 14. Vastaajan elämäntilanne ennen maallemuuttoa (n = 432)

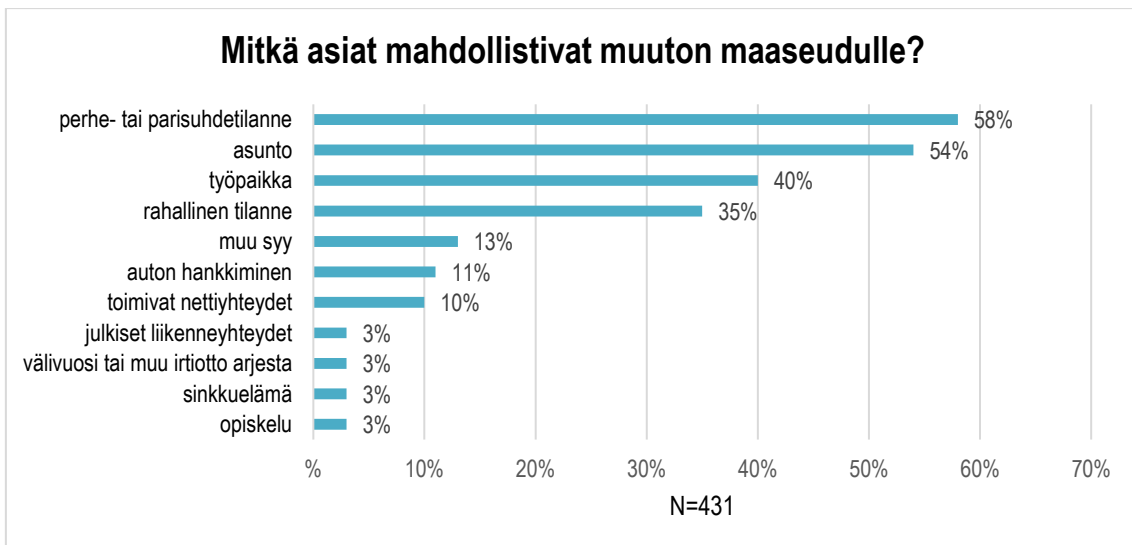
Suurin osa vastasi (53 % eli 231 kpl), että he olivat parisuhteessa, kun sinkkuiksi itsensä määrittivät 14 % (60 kpl) ja eronneiksi 10 % (44 kpl). Perheellisiä oli 28 % (123 kpl) ja yksinhuoltajia 3 % (14 kpl). Työllisiä oli 34 % (146 kpl), työttömiä 5 % (21 kpl), opiskelijoita 12 % (50 kpl) ja eläkeläisiä 3 % (13 kpl). Muista elämäntilanteista oli mm. leskeksi jääminen, yrittäjyys, sairausloma ja äitiysloma.

Kyselyssä esille tulleita maallemuuton syitä (kuva 15) olivat asumisen ja ympäristön väljyys (70 % eli 301 kpl), luonto (58 % eli 250 kpl), perhe- ja parisuhdetilanne (40 % eli 175 kpl), arvojen mukainen elämäntapa (33 % eli 142 kpl), maaseudun inspiroiva elämäntapa (25 % eli 107 kpl), harrastukset ja kiinnostukset (24 % eli 102 kpl), elämässä olevat eläimet (22 % eli 94 kpl), mahdollisuus omavaraisuuteen (18 % eli 77 kpl), työ (14 % eli 59 kpl), kyläyhteisön yhteisöllinen elämäntapa (14 % eli 59 kpl), seikkailu (3 % eli 12 kpl), opiskelu (2 % eli 7 kpl), ja sinkkuelämä (1 % eli 5 kpl). Muita maallemuuton syitä olivat sukulaiset, sijainti, perintö tai sukupolvenvaihdos, puoliso, ero, lapsen saanti, lapsen kasvatusympäristö, suvun tai puolison kautta tullut tontti tai rakennus, sopiva talo maalla, turvallisuus, pieni koulu, rauha ja hiljaisuus, valottomuus, vapaus, elämäntapamuutos ja edullisuus eli raha. Lisäksi muutamalla maallemuuton syy oli pakkomuutto, joka yhdellä esimerkiksi johtui siitä, että muu perhe halusi muuttaa maalle. Tähän kysymykseen vastaajia oli yhteensä 433.

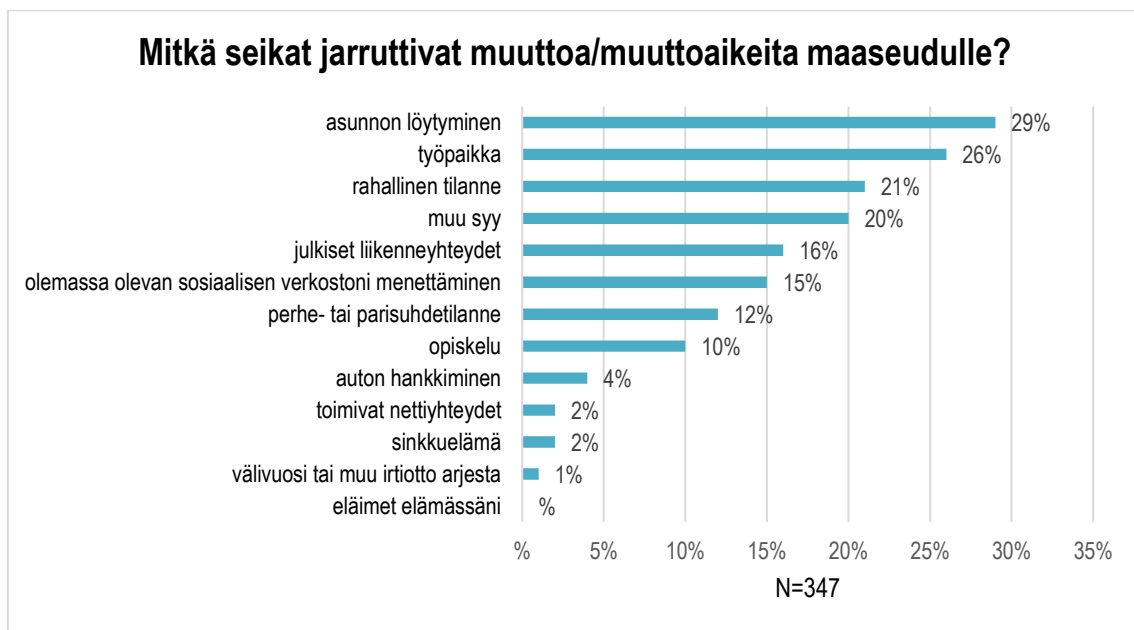
KUVA 15. Maallemuuton syyt vastaajan taholta (n = 433)

Kyselyssä esille tulleita asioita, jotka mahdollistivat muuton maaseudulle (kuva 16), olivat perhe- ja parisuhdetilanne (58 % eli 251 kpl), asunto (54 % eli 233 kpl), työpaikka (40 % eli 174 kpl), rahallinen tilanne (35 % eli 151 kpl), auton hankkiminen (11 % eli 49 kpl), toimivat nettiyhteydet (10 % eli 42 kpl), sinkkuelämä (3 % eli 11 kpl), opiskelu (3 % eli 14 kpl), julkiset liikenneyhteydet (3 % eli 11 kpl), ja välivuosi tai muu irtiotto arjesta (3 % eli 14 kpl). Muita syitä olivat ryhtyminen yrittäjäksi tai yrittäjyys, rohkeus ja halu, tontti, suvun tai puolison kautta tullut tontti tai rakennus, ystävät, etätömahdollisuus, äitiysloma, eläkeläistyminen, ajokortin hankkiminen ja korona. Tähän kysymykseen vastaajia oli yhteensä 431.

KUVA 16. Maallemuuton mahdollistavat asiat (n = 431)

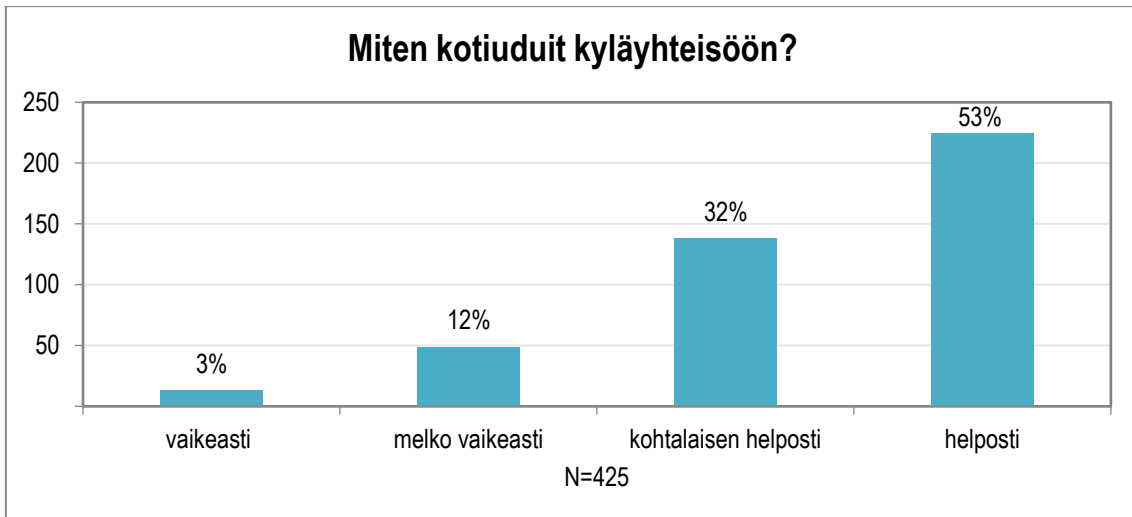
Muuttoaikeita ja muutttoa jarruttivat seuraavat seikat (kuva 17): asunnon löytyminen (29 % eli 101 kpl), työpaikka (26 % eli 91 kpl), rahallinen tilanne (21 % eli 73 kpl), julkiset liikenneyhteydet (16 % eli 54 kpl), olemassa olevan sosiaalisen verkoston menettäminen (15 % eli 51 kpl), perhe- ja parisuhdetilanne (12 % eli 42 kpl), opiskelu (10 % eli 34 kpl), auton hankkiminen (4 % eli 14 kpl), sinkku-elämä (2 % eli 8 kpl), toimivat nettiyhteydet (2 % eli 8 kpl), välivuosi tai muu irtiotto arjesta (1 % eli 2 kpl). Muita syitä olivat puolisolle sopivan työpaikan löytyminen, pitenevä työmatka, lapsen koulu, harrastusten puute, huonot palvelut tai palveluiden mahdollinen heikkeneminen, verkon toimimattomuus, ajokortin puuttuminen, tonttien vähyys, edellisen asunnon myynti, pankkilaina, rakennusluvan saaminen, remontin tai uuden asunnon valmistuminen, jännitys muutoksesta ja oma epärointi, henkinen pahoinvointi, ilmapiiri ja pimeys. Monet vastaajista (22 henkilöä) vastasivat myös vapaamuotoisesti, että heillä ei ollut jarruttavia seikkoja muutossa tai muuttoaikeissa. Tähän kysymykseen vastaajia oli yhteensä 347.

KUVA 17. Seikat, jotka jarruttivat vastaajan muutttoa tai muuttoaikeita maaseudulle (n = 347)

Kysyttäessä miten vastaajat kotiutuivat kyläyhteisöön (kuva 18), saatiin vastaukseksi, että 53 % (225 kpl) koki kotiutuneensa helposti, 32 % (138 kpl) kohtalaisen helposti, 12 % (49 kpl) melko vaikeasti ja vain 3 % (13 kpl) vaikeasti. Tässä kysymyksessä vastaajia oli 425.

KUVA 18. Vastaajan kotiutuminen kyläyhteisöön (n = 425)

Kyselyssä kysyttiin tekijöitä, jotka helpottivat kotiutumista kyläyhteisöön (kuvio 19).

KUVA 19. Tekijät, jotka helpottivat vastaajan kotiutumista kyläyhteisöön (n = 433)

Kotiutumista helpottaviksi tekijöiksi vastattiin olevan luonto ja maisema (69 % eli 297 kpl), sopivan asunnon löytyminen (49 % eli 212 kpl), sosiaalisen verkoston löytyminen kylältä tai lähialueelta (43 % eli 187 kpl)), harrastukset ja kiinnostuksen kohteet alueella (37 % eli 160 kpl), kyläyhteisö ja

yhteisöllisyys (36 % eli 158 kpl), ulkoilumahdollisuudet (33 % eli 141 kpl), eläimet elämässäni (30 % eli 129 kpl), paikan tarinat, historia ja kulttuuriperinne (27 % eli 116 kpl), uusien asukkaiden ja toimijoiden hyvä vastaanotto (25 % eli 107 kpl), välittävä ja rakentava ilmapiiri kyläyhteisössä (21 % eli 91 kpl), toimivat nettiyhteydet (20 % eli 86 kpl), mukava työ ja työyhteisö (19 % eli 84 kpl), rahallisen tilanteen vakautuminen (13 % eli 57 kpl), uusien asukkaiden ideoiden ja näkemysten hyvä vastaanotto (7 % eli 29 kpl), julkiset liikenneyhteydet (2 % eli 10 kpl) ja opiskelu (2 % eli 10 kpl). Lisäksi muita kotiutumista helpottavia tekijöitä olivat perheen perustaminen, lapset ja lasten kautta tutustuminen muihin ihmisiin, suku, ystävät, paluu kotimaisemiin, puolison (lapsuuden koti) kautta hyväksyttiin nopeasti kyläyhteisöön, puolison löytyminen, tuttuus aiemmasta elämänvaiheesta, kyläkoulukahvila, välimatka isompaan kaupunkiin on sopiva, kirjastoauto, iso puutarha, sopivan tontin löytyminen, oma yritystoiminta oma rauha ja oma avoin asenne. Tähän kysymykseen vastaajia oli 433.

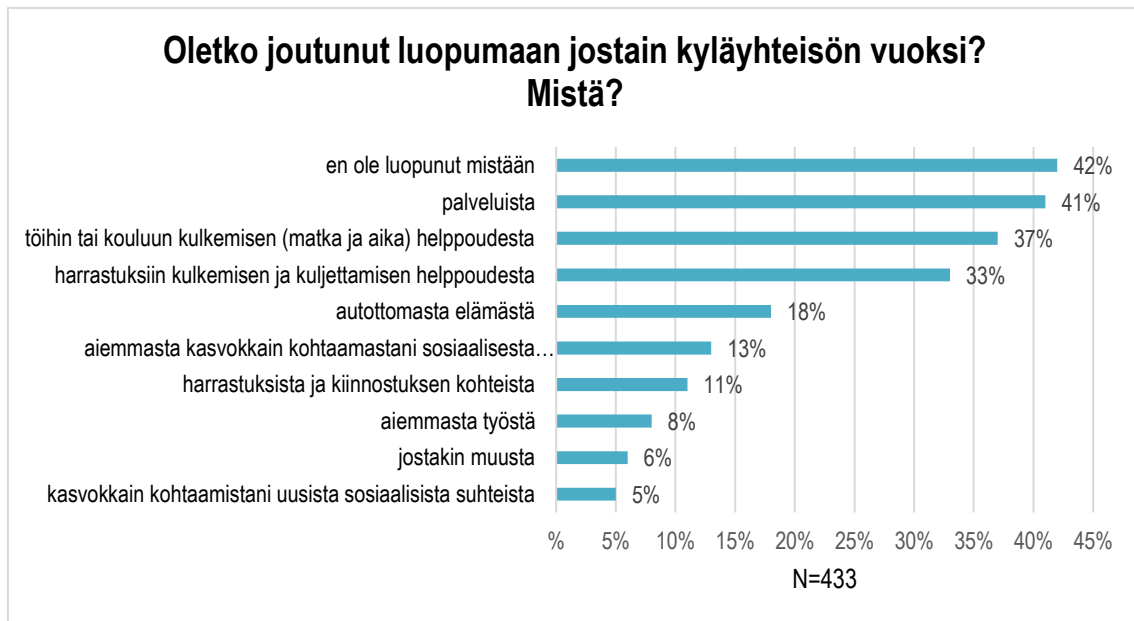
Vastaajilta tiedusteltiin erilaisten väittämien paikkaansa pitävyyttä liittyen kyläyhteisöelämän kokemisesta (kuva 20). Kyselyosioon vastasi 441 vastaajaa.

KUVA 20. Vastaajan kokemus kyläyhteisöstä (n = 441)

Vastaajat kokivat, että luonto on lähellä 96 % (422 kpl), asuminen on väljää 90 % (396 kpl), melua olevan vähemmän 85 % (375 kpl), saan helposti yksityisyyttä 73 % (322 kpl), on tarvetta huomioida naapureitaan vähemmän (esimerkiksi melun suhteen) 52 % (229 kpl), saan helpommin apua naapureilta tai yhteisöltä 47 % (208 kpl), tuntee naapurinsa paremmin 46 % (203 kpl), kyläyhteisössä pystyy olemaan oma itsensä 32 % (139 kpl), elämä on merkityksellisempää yhteisön vuoksi 17 % (75 kpl), kyläyhteisössä pystyy toteuttamaan itseään paremmin 12 % (54 kpl) ja liiallinen naapuriapupyynnöiden ja talkoapupyynnöiden määrä kyläyhteisössä on ikävää 2 % (8 kpl).

Kyselyssä kysyttiin, onko vastaaja joutunut luopumaan jostakin kyläyhteisön vuoksi (kuva 21).

KUVA 21. Vastaajan kokemus siitä, että onko hän joutunut luopumaan jostakin kyläyhteisön vuoksi ja jos on, niin mistä (n = 433)

Vastaajat kokivat, että ei ole luopunut mistään 42 % (182 kpl), joutui luopumaan palveluista 41 % (177 kpl), töihin tai kouluun kulkemisen (matka ja aika) helppoudesta 37 % (159 kpl), harrastuksiin kulkemisen ja kuljettamisen helppoudesta 33 % (145 kpl), autottomasta elämästä 18 % (35 kpl), aiemmasta kasvokkain kohtamista sosiaalisista verkostoista 13 % (57 kpl), harrastuksista ja kiinnostuksen kohteista 11 % (47 kpl), aiemmasta työstä 8 % (35 kpl) ja kasvokkain kohtamista uusista sosiaalisista suhteista 5 % (20 kpl). Lisäksi vastaajat vastasivat avoimessa vastauksessaan, että he kokivat luopuneensa: osittain omasta itsestään (vanhoillinen ilmapiiri), mielenterveydestä, laajemmista työmarkkinoista, palveluiden saavutettavuuden helppoudesta, kulttuuripalveluista, spontaaniudesta (esimerkiksi kauppareissut suunniteltava hyvin etukäteen), lenkkeilystä (koska ky-

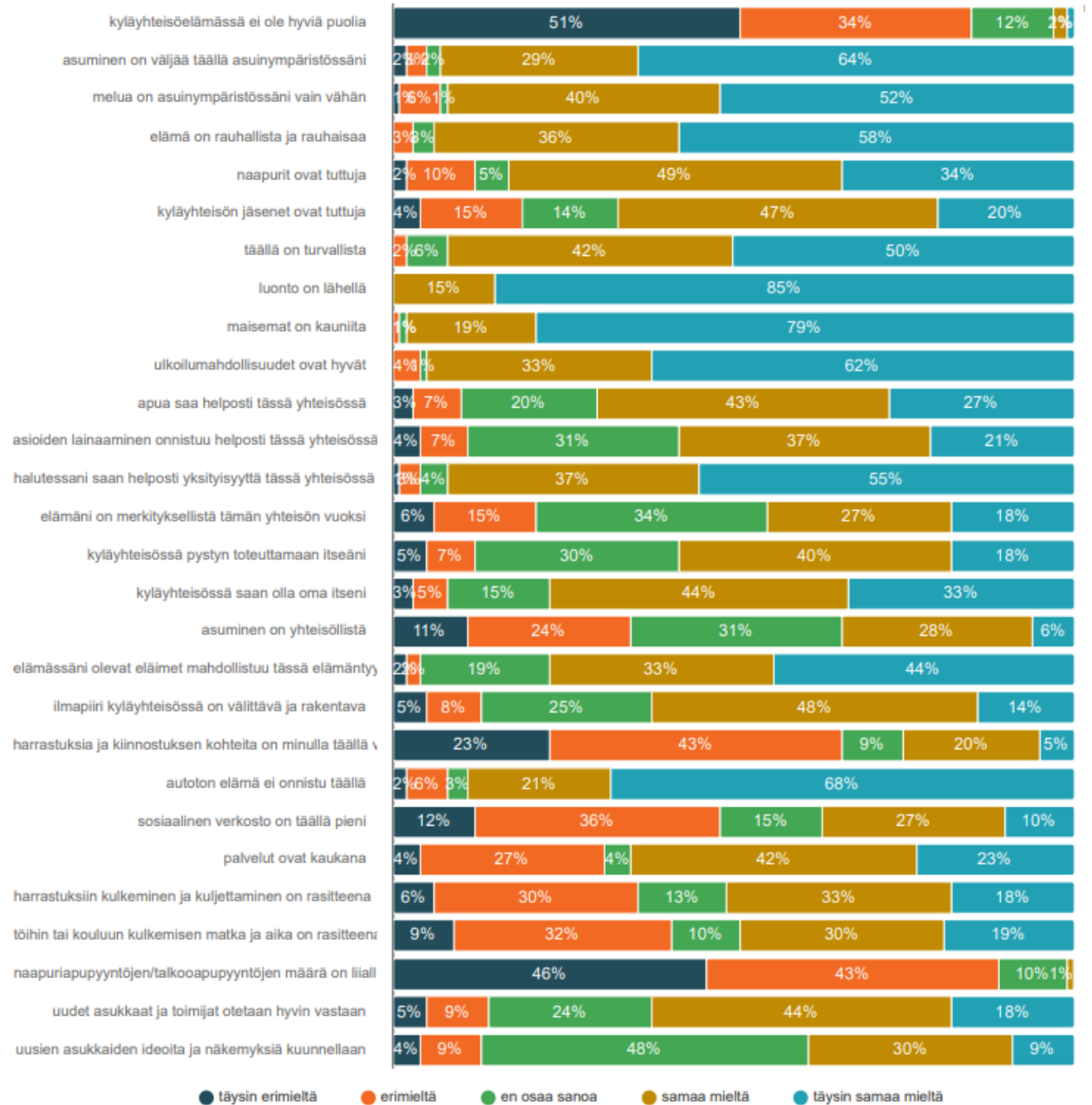
lätiet ovat liukkaita ja vaarallisia verrattuna kaupunkien kävelyteihin), pyöräteistä, valaistusta ulkoilmamahdollisuuksista, vesi- ja viemäriverkostosta sekä kännykkäverkosta. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 433.

Elämäntyytyväisyys sekä kyläyhteisöelämän plussat ja miinukset

Maaseudulla asuivilta vastaajilta kysyttiin erilaisia väittämiä (kuva 22), joissa asteikkona oli täysin samaa mieltä, eri mieltä, en osaa sanoa, samaa mieltä ja täysin samaa mieltä. Vastaaaja tähän kysymysosoioon oli 487 vastaajaa.

Pitääkö seuraavat väittämät paikkaansa?

Vastaajien määrä: 487

KUVA 22. Vastaajien mielipiteet kyläyhteisöelämästä (n = 487)

89 %:ia vastaajista oli täysin eri mieltä tai eri mieltä myös siitä, että naapuriapupyynnöiden ja talkooapupyynnöiden määrä olisi liiallinen. 85 %:ia vastaajista oli täysin eri mieltä tai eri mieltä väittämän

kanssa, että kyläyhteisöelämässä ei olisi hyviä puolia lainkaan. 66 %:ia vastaajista oli täysin eri mieltä tai eri mieltä siitä, että harrastuksia ja kiinnostuksen kohteita on maaseudulla vain vähän.

100 %:ia vastaajista oli täysin samaa mieltä tai samaa mieltä siitä, että luonto on lähellä. 98 %:ia vastaajista oli täysin samaa mieltä tai samaa mieltä siitä, että maisemat ovat kauniita maaseudulla. 95 %:ia vastaajista oli täysin samaa mieltä tai samaa mieltä siitä, että ulkoilumahdollisuudet ovat maaseudulla hyvät. 92 %:ia vastaajista oli täysin samaa mieltä tai samaa mieltä siitä, että halutesaan on mahdollisuus saada helposti yksityisyyttä yhteisössä. 92 %:ia vastaajista oli täysin samaa mieltä tai samaa mieltä siitä, että maaseudulla on turvallista. 89 %:ia vastaajista oli täysin samaa mieltä tai samaa mieltä siitä, että autoton elämä ei onnistu maaseudulla.

Enemmän hajontaa vastauksissa oli seuraavissa väittämässä: asioiden lainaaminen onnistuu helposti tässä yhteisössä, elämäni on merkityksellistä tämän yhteisön vuoksi, kyläyhteisössä pystyn toteuttamaan itseäni, asuminen on yhteisöllistä, ilmapiiri kyläyhteisössä on välittävä ja rakentava, sosiaalinen verkosto on täällä pieni, palvelut ovat kaukana, harrastuksiin kulkeminen ja kuljettaminen on rasitteena, töihin tai kouluun kulkemisen matka ja aika on rasitteena, uudet asukkaat ja toimijat otetaan hyvin vastaan. Eniten en osaa sanoa -vastauksia (48 %) saatiin väittämästä, että uusien asukkaiden ideoita ja näkemyksiä kuunnellaan.

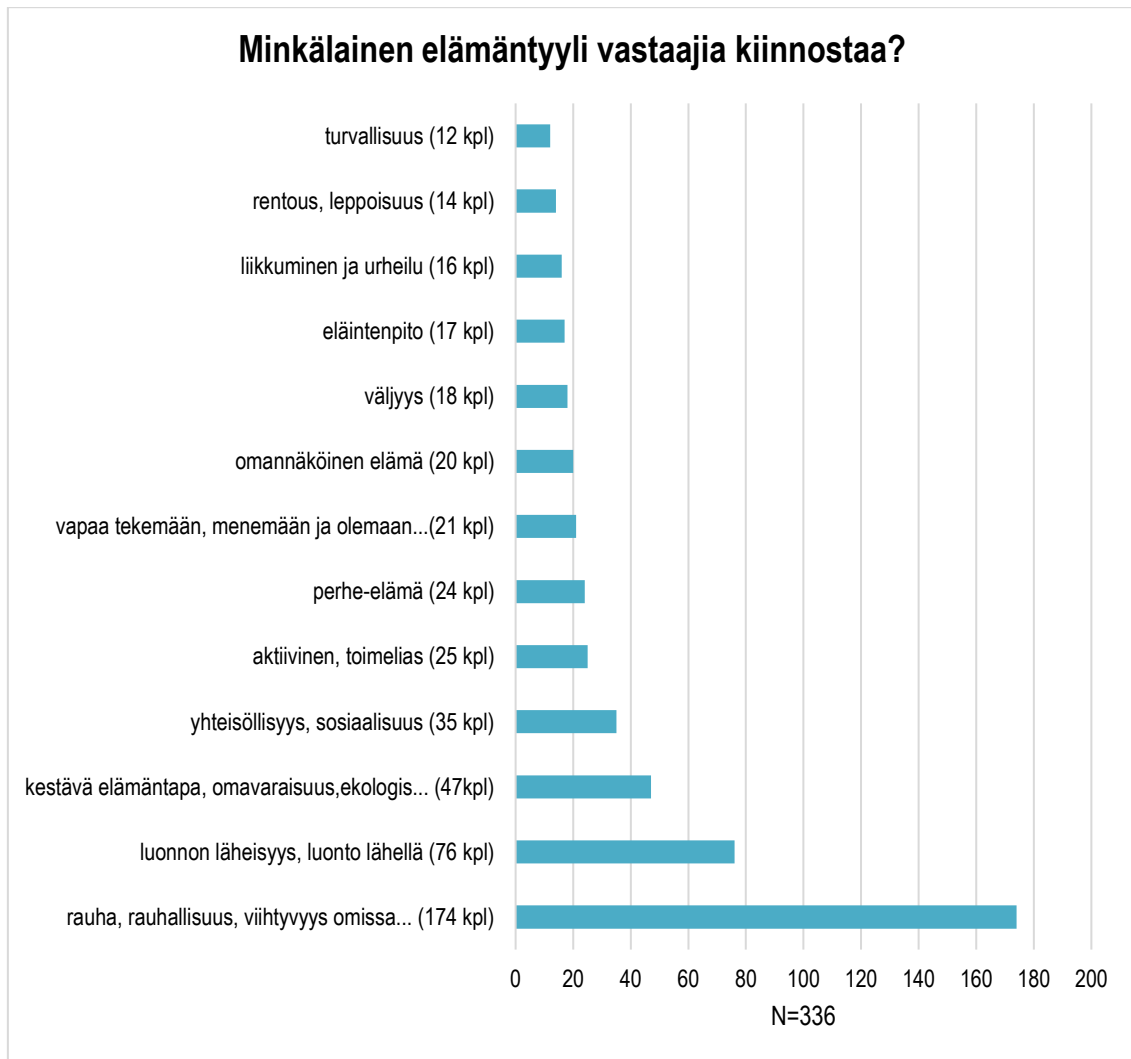
Vastaajilta kysyttiin, mitä he pitävät kyläyhteisössä tärkeinä asioina (kuva 23). Kysymykseen vastanneita vastaajia oli yhteensä 454.

KUVA 23. Vastaaja kokemus siitä, että mitä hän pitää kyläyhteisössä tärkeänä (n = 454)

59 %:ia (266 kpl) vastaajista koki tärkeänä välittävän ilmapiirin, 42 %:ia (192 kpl) tasapuolisen kohtelun, 39 %:ia (177 kpl) vuorovaikutteisen kylän kehittämisen, 38 %:ia (172 kpl) aktiivisen viestinnän ja tiedotuksen, 37 %:ia (169 kpl) aktiivisen monipuolisen toiminnan, 37 %:ia (168 kpl) rakentavan keskusteluyhteyden, 37 %:ia (167 kpl) aktiivisten ihmisten määrän suhteessa toiminnan määrään, 26 %:ia (120 kpl) monipuolisen osaamisen aktiiveilla, 22 %:ia (101 kpl) hyvät säännöt ja toimintaohjeet yhteisössä, 20 %:ia (91 kpl) toiminnan jakautumisen tasaisesti yhteisön jäsenille (tasainen kuormitus), 17 %:ia (79 kpl) haasteiden ja konfliktien selvittämisen yhteisössä ajoissa, 11 %:ia (49 kpl) keskusteluun kannustavien asioiden jakamisen piirit (kuten esim. naisten ja miesten piirit) ja 10 %:ia (47 kpl) ideointipajat. Lisäksi muita tärkeinä koettuja asioita olivat: kylän tapahtumat, säännöllisesti kaikille avoin kutsu kylätoimikuntaan, Whatsapp-ryhmä, konkreettisten asioiden ja esineiden jakaminen kyläyhteisön kesken, kokoontumispaikka, oma rauha ja tila, sosiaaliset taidot, ja optimistinen usko kylän pärjäämiseen tulevaisuudessakin.

Vastaajilta kysyttiin minkälainen elämäntyyli heitä kiinnostaa (kuva 24).

KUVA 24. Vastaajaa kiinnostava elämäntyyli (n = 336)

Kysymys oli avoin ja vastaajat saivat itse määritellä vastauksensa. Vastaajien vastaukset luokiteltiin värikoodimetodilla. Vastauksista haettiin toistuvia asioita, jotka merkittiin samalla värikoodilla. Näin saaduilla tuloksilla yksinkertaistettiin aineistoa. Vastauksia saatiin seuraavasti eli nämä elämäntyyli kiinnostivat vastaajia:

- rauha, rauhallisuus, viihtyvyys omissa oloissaan ja yksityisyys (174 kpl)
- luonnon läheisyys, luonto lähellä (76 kpl)
- kestävä elämäntapa, omavaraisuus, ekologisuus (47 kpl)
- yhteisöllisyys, sosiaalisuus (35 kpl)
- aktiivinen, toimelias (25 kpl)
- perhe-elämä (24 kpl)
- vapaa tekemään, menemään ja olemaan, kuten haluaa (21 kpl)

- omannäköinen elämä (20 kpl)
- väljyys (18 kpl)
- eläintenpito (17 kpl)
- liikkuminen ja urheilu (16 kpl)
- rentous, leppoisuus (14 kpl)
- turvallisuus (12 kpl).

Lisäksi mainittiin kiinnostavana elämäntyylinä esimerkiksi hiljaisuus ja meluton, oma puuhastelu, maanläheisyys, itsenäisyys, yksinkertaisuus, kulttuurielämä ja luovaelämä, sekä puutarhanhoito.

Vastaajilta kysyttiin minkälaiset harrastukset ovat heistä kiinnostavia (kuva 25).

KUVA 25. Vastaajan mielestä kiinnostavat harrastukset (n = 347)

Kysymys oli avoin ja vastaajat saivat itse määritellä vastauksensa. Vastaajien vastaukset luokiteltiin värikoodimetodilla. Vastauksista haettiin toistuvia asioita, jotka merkittiin samalla värikoodilla.

Näin saaduilla tuloksilla yksinkertaistettiin aineistoa. Vastauksia saatiin seuraavasti eli nämä harrastukset kiinnostivat vastaajia:

- liikunta ja kuntoilu (94 kpl)
- luontoliikunta jalkaisin, retkeily, lumikenkäily, geokätköily, suunnistus (71 kpl)
- ulkoilu, kävely, lenkkeily, juoksu (67 kpl)
- luonnossa oleminen, luontotarkkailu (66 kpl)
- lemmikkien ja muiden eläinten parissa oleminen (65 kpl)
- käsityö, neulominen, askartelu (61 kpl)
- puutarhanhoito, pihan laittaminen (59 kpl)
- kulttuuri, taide (45 kpl)
- uinti, avantouinti (30 kpl)
- keräilytalous, marjastus, sienestys, villiyrtilit (30 kpl)
- lukeminen (30 kpl)
- yhdistystoiminta, järjestötoiminta, vapaaehtoistoiminta (30 kpl)
- laulaminen, musiikki (27 kpl)
- rakentaminen, remontointi, nikkarointi (26 kpl)
- hiihto (25 kpl)
- ratsastus, hevoset (22 kpl)
- kalastus (21 kpl)
- pyöräily (20 kpl)
- kuntosali (20 kpl)
- metsästys, metsästysporukassa oleminen (19 kpl)
- tanssi (19 kpl)
- jooga, pilates (12 kpl)
- oppiminen ja opettaminen, kurssien käyminen ja kurssien opettaminen (11 kpl)
- ruoanlaittaminen, leivonta (11 kpl).

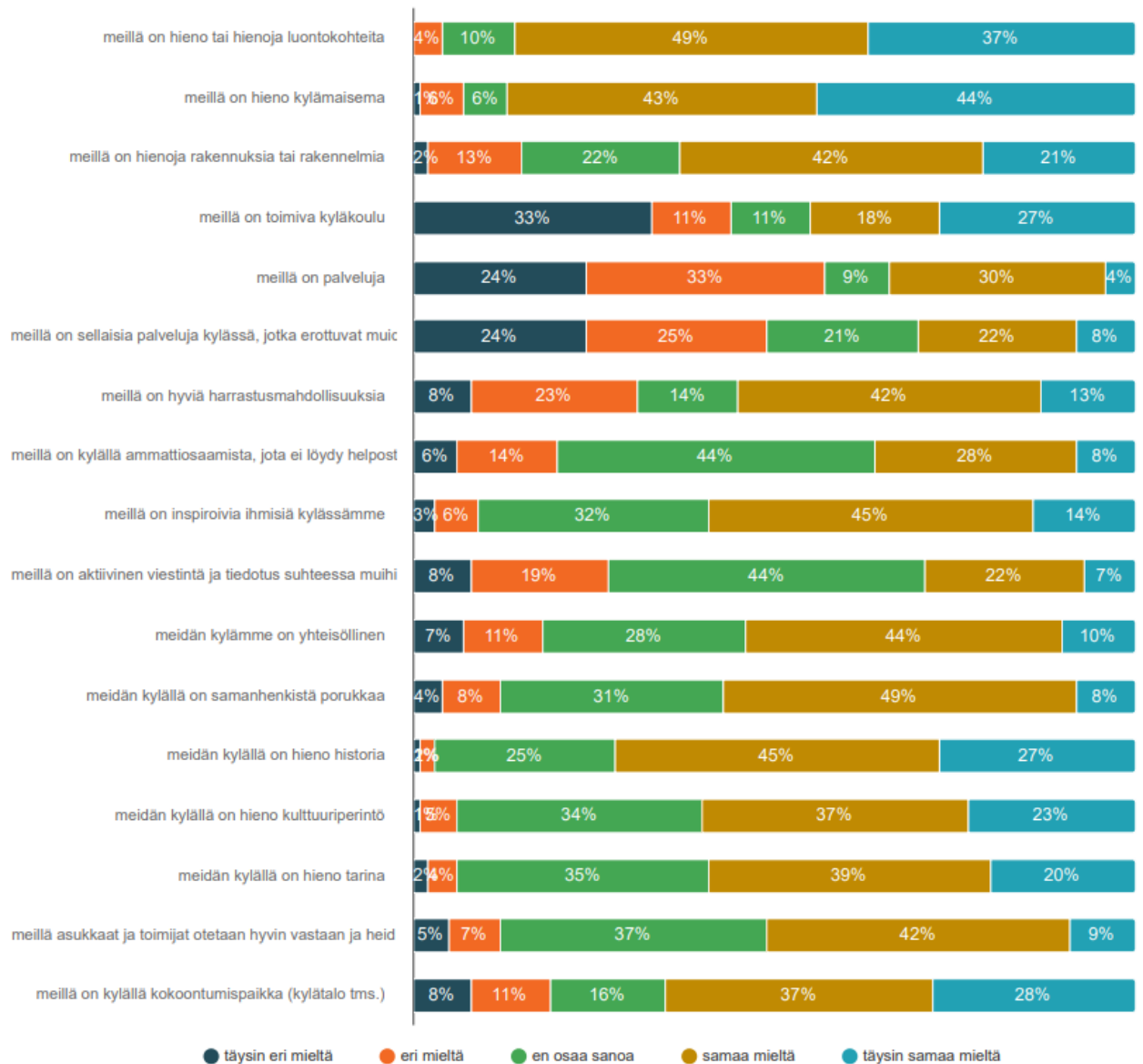
Lisäksi mainittiin kiinnostavana harrastuksena esimerkiksi kirjoittaminen, viljely, veneily ja matkailu.

Kyläyhteisön perusasiat

Vastaajilta kysyttiin erilaisia väittämiä siitä, miten kylän asukkaat määrittelevät ja kokevat oman kylänsä merkityksen (kuva 26). Asteikkona oli täysin samaa mieltä, eri mieltä, en osaa sanoa, samaa mieltä ja täysin samaa mieltä. Vastaajia tähän kysymysoosioon oli 486.

Miten kylän asukkaat määrittelevät ja kokevat oman kylänsä merkityksen?

Vastaajien määrä: 486

KUVA 26. Vastaajalta kysytyjä väittämiä siitä, miten kylän asukkaat määrittelevät ja kokevat oman kylänsä merkityksen (n = 486)

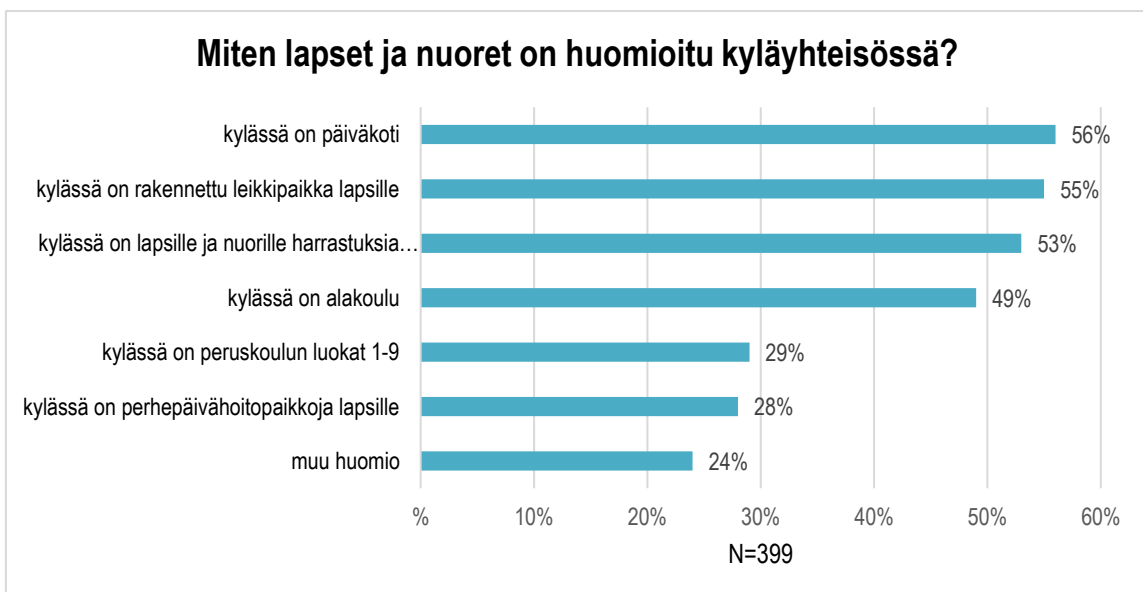
Vastaajista 87 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että kylällä on hieno kylämaisema. Vastaajista 86 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että kylällä on hieno tai hienoja luontokohteita. Vastaajista 72 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että kylällä on hieno historia. Vastaajista 65 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että on kylällä kokoontumispaikka (kylätalo tms.).

Vastaajista 63 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että kylällä on hienoja rakennuksia tai rakennelmia. Vastaajista 60 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että kylällä on hieno kulttuuriperintö. Vastaajista 59 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että kylällä on inspiroivia ihmisiä kylässämme. Vastaajista 59 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että kylällä on hieno tarina. Vastaajista 57 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että kylällä on samanhenkistä porukkaa. Vastaajista 54 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että kylä on yhteisöllinen. Toisaalta 28 % oli vastannut tähän, että ei osaa sanoa. Vastaajista 57 % oli eri mieltä tai täysin eri mieltä siitä, että kylällä on palveluja.

Vastaajista 51 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että meillä asukkaat ja toimijat otetaan hyvin vastaan ja heidän ideoitaan ja näkemyksiään kuunnellaan. Toisaalta 37 % vastaajista oli vastannut tähän, ettei osaa sanoa mielipidettä. Enemmän hajontaa vastauksissa tuli seuraavista väittämistä: meillä on hyviä harrastusmahdollisuuksia, meillä on toimiva kyläkoulu ja meillä on sellaisia palveluja kylässä, jotka erottuvat muiden kylien tarjonnasta.

Eniten en osaa sanoa -vastauksia saatiin väittämistä: meillä on aktiivinen viestintä ja tiedotus suhteessa muihin kyliin (44 %) ja meillä on kylällä ammattiosaamista, jota ei löydy helposti muilta kyliltä (44 %).

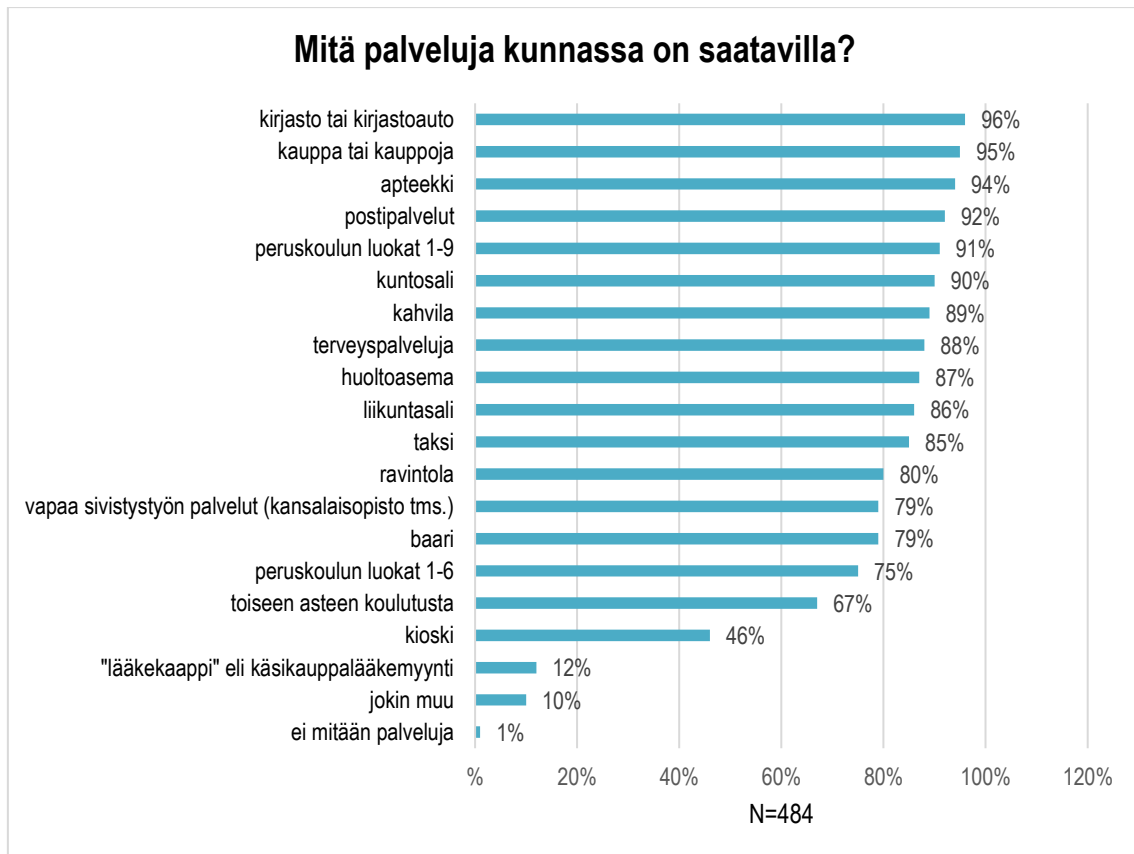
Kyselyssä selvitettiin myös sitä, miten lapset ja nuoret on huomioitu kyläyhteisössä (kuva 27). Kysymykseen vastaajia oli yhteensä 399.

KUVA 27. Vastaajan näkemys siitä, että miten lapset ja nuoret on huomioitu kyläyhteisössä (n = 399)

56 % (223 kpl) vastaajista vastasi, että kylässä on päiväkotia. 55 % (220 kpl) vastaajista vastasi, että kylässä on rakennettu leikkipaikka lapsille. 53 % (213 kpl) vastaajista vastasi, että kylässä on lapsille ja nuorille harrastuksia (harrastusmahdollisuuksia). 49 % (195 kpl) vastaajista vastasi, että kylässä on alakoulu. 29 % (116 kpl) vastaajista vastasi, että kylässä on peruskoulun luokat 1–9. 28 % (112 kpl) vastaajista vastasi, että kylässä on perhepäivähoitopaikkoja lapsille. Lisäksi osa vastaajista nostivat esille avoimessa vastauksessaan sen, että kylässä ei välttämättä ole juurikaan lapsia ja näin ollen ei ole tarvetta huomioida lasten ja nuorten palveluja.

Kyselyssä selvitettiin, mitä palveluja vastaajien kunnassa on saatavilla (kuva 28). Palvelut voivat olla myös liikkuvia palveluja, kuten kirjastoauto, jolla tavoitetaan myös syrjässä asuvat. Vastaajia kysymykseen oli 484.

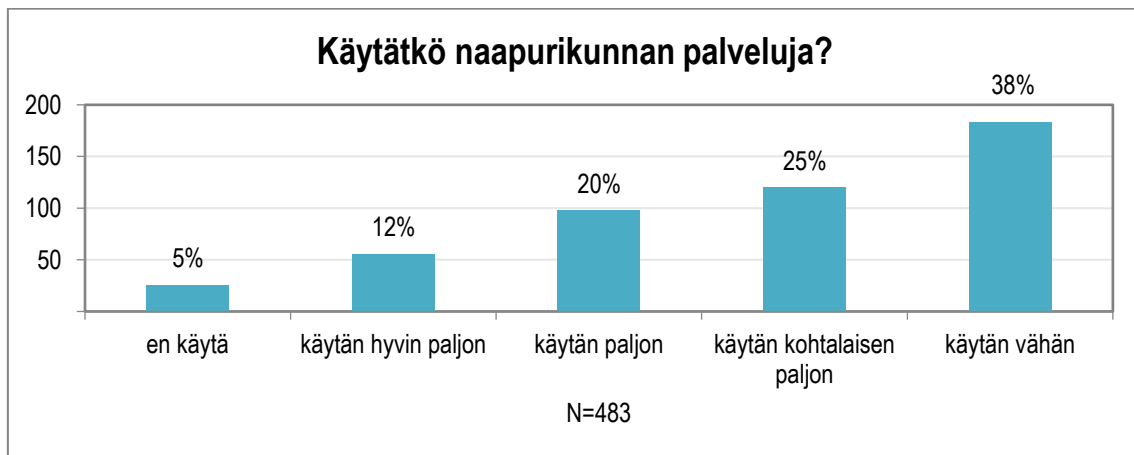

KUVA 28. Kunnassa saatavilla olevat palvelut (n = 484)

Kunnassa oli tarjolla seuraavia palveluja: kirjasto tai kirjastoauto (96 % eli 463 kpl), kauppa tai kauppoja (95 % eli 460 kpl), apteekki (94 % eli 455 kpl), postipalvelut (92 % eli 446 kpl), peruskoulun luokat 1–9 (91 % eli 442 kpl), kuntosali (90 % eli 438 kpl), kahvila (89 % eli 429 kpl), terveyspalveluja (88 % eli 426 kpl), huoltoasema (87 % eli 423 kpl), liikuntasali (86 % eli 417 kpl), taksi (85 % eli 410 kpl), ravintola (80 % eli 385 kpl), baari (79 % eli 382 kpl), vapaa sivistystyön palvelut

(kansalaisopisto tms.) (79 % eli 383 kpl), peruskoulun luokat 1-6 (75 % eli 365 kpl), toiseen asteen koulutusta (67 % eli 323 kpl), kioski (46 % eli 222 kpl) ja lääkekaappi tai käsikauppalääkemyynti (12 % eli 58 kpl).

Kyselyssä selvitettiin, käyttäkö vastaaja naapurikunnan palveluja (kuva 29). Vastaajien määrä oli 483.

KUVA 29. Vastaajan käyttämät naapurikunnan palvelut määrällisesti (n = 483)

Vastaajista 38 % (183 kpl) käyttää vähän, 25 % (120 kpl) käyttää kohtalaisen paljon, 20 % (98 kpl) käyttää paljon, 12 % (56 kpl) käyttää hyvin paljon. Vain 5 % (26 kpl) vastaajista kertoo, ettei käytä lainkaan naapurikunnan palveluja.

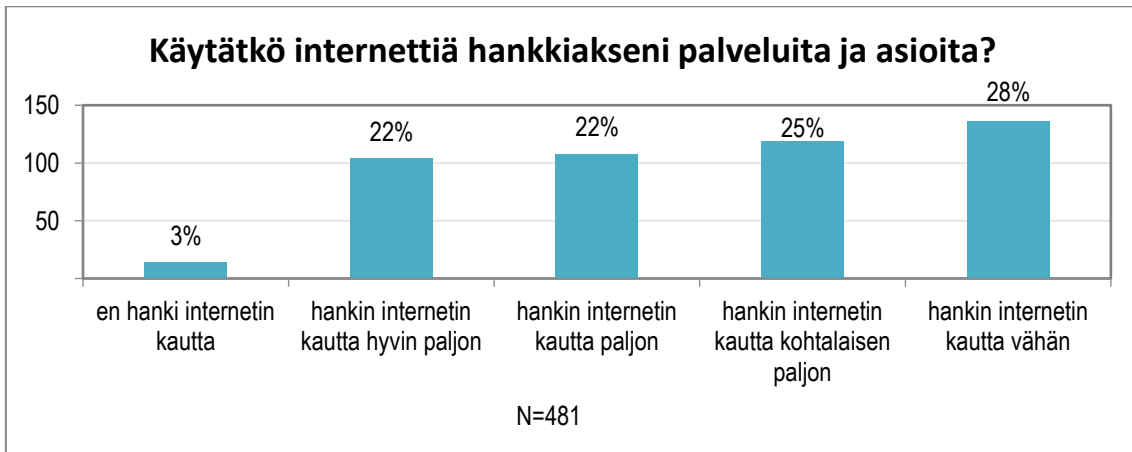
Kyselyssä selvitettiin, mitä palveluita vastaajien kyläyhteisössä on saatavilla (kuva 30). Vastaajien määrä oli 466.

KUVA 30. Kyläyhteisössä saatavilla olevat palvelut (n = 466)

Vastaajista vastasi, että kyläyhteisössä on kirjasto tai kirjastoauto (45 % eli 208 kpl), peruskoulun ala-aste (45 % eli 209 kpl), taksi (36 % eli 168 kpl), kyläkauppa tai kauppoja (35 % eli 165 kpl), liikuntasali (35 % eli 165 kpl), kahvila (33 % eli 154 kpl), postipalvelut (28 % eli 131 kpl), kuntosali (25 % eli 112 kpl), baari (24 % eli 110 kpl), apteekki (24 % eli 111 kpl), vapaa sivistystyön palvelut (kansalaisopisto tms.) (24 % eli 112 kpl), ravintola (20 % eli 95 kpl), huoltoasema (20 % eli 94 kpl), kioski (5 % eli 25 kpl) ja lääkekaappi eli käsikauppalääkemyynti (3 % eli 12 kpl). Osassa kyläyhteisöjä oli palveluja myös paljon tätä laajemmin. Vastaajista 27 % (124 kpl) vastasi, että kyläyhteisössä ei ole saatavilla mitään palveluja.

Vastaajilta kysyttiin, että käyttävätkö he internetiä hankkiakseen palveluita ja asioita (kuva 31). Vastaajien määrä kysymykseen oli 481.

KUVA 31. Käyttääkö vastaaja internetiä hankkiakseen palveluja (n = 481)

28 % (136 kpl) vastaajista hankkii internetin kautta vähän, 25 % (119 kpl) hankkii internetin kautta kohtalaisen paljon, 22 % (108 kpl) hankkii internetin kautta paljon ja 22 % (104 kpl) hankkii internetin kautta hyvin paljon. Eli kohtalaisen paljon, paljon ja hyvin paljon internetin kautta hankkivia on jopa 69 % vastaajista. Vain 3 % (14 kpl) vastaajista vastasi, ettei hanki internetin kautta mitään.

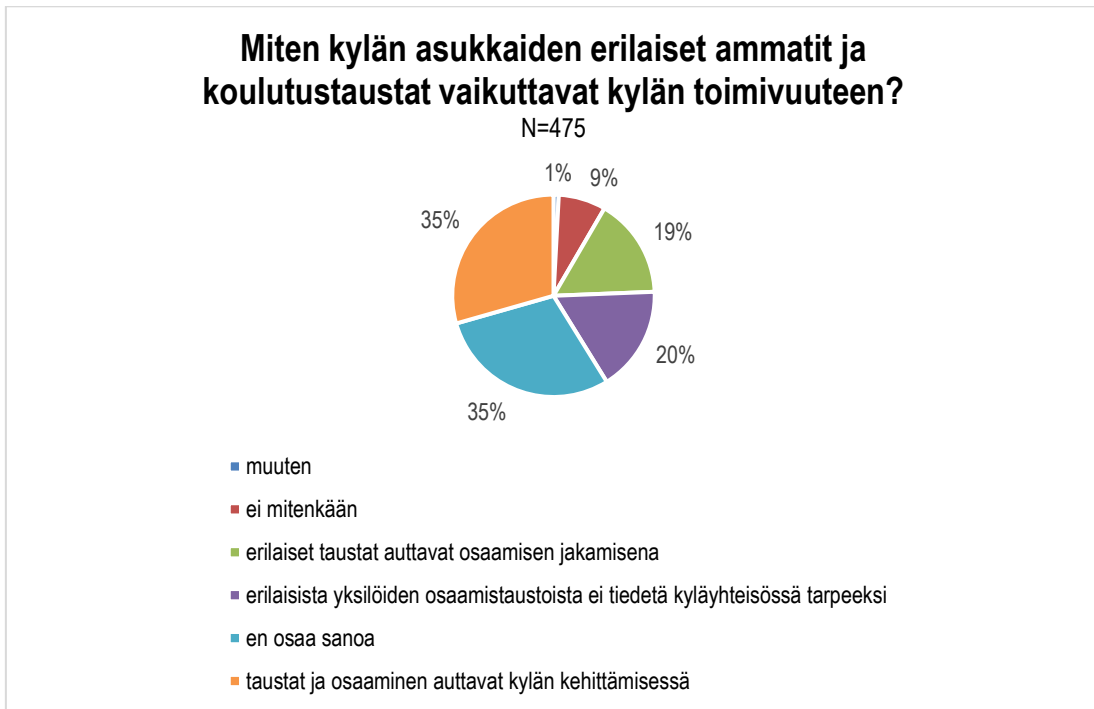
Kyselyssä selvitettiin, millaista kylätoimintaa kyläyhteisössä on (kuva 32). Vastaajien määrä oli 434.

KUVA 32. Millaista kylätoimintaa on vastaajan kyläyhteisössä (n = 434)

Vastaajista vastasi, että kyläyhteisössä on tapahtumien organisointia ja järjestämistä (juhlat, retket, tanssi, talkoot) (78 % eli 340 kpl), tiedottamista kylän toiminnasta, tapahtumista ja palveluista (70 % eli 304 kpl), tilojen ja tavaroiden vuokraus- ja lainaustoimintaa (55 % eli 237 kpl), yhteisten alueiden hoitoa ja ympäristön puhtaanapitoa (39 % eli 170 kpl), keskustelutilaisuuksien järjestämistä (36 % eli 158 kpl), kylän kehittämistoimintoja (33 % eli 142 kpl), yhteisten toimintatilojen rakentamista, kunnostamista tai järjestämistä (31 % eli 135 kpl), aloitteiden tai vetoomusten tekemistä kunnalle kylien etuja ja kylätoimintaa koskevissa asioissa (30 % eli 130 kpl), rahoitushankkeiden hakemista kylän kehittämiseksi (30 % eli 132 kpl), pienimuotoista varainhankintaa (27 % eli 116 kpl), avun antamista (27 % eli 118 kpl), palvelukyytien järjestämistä (14 % eli 61 kpl), keskustelevat asioiden jakamspiirejä (esim. naisten ja miesten piirit) (12 % eli 51 kpl) ja yhteisruokailumahdollisuus (6 % eli 26 kpl).

Vastaajilta kysyttiin, että miten heidän mielestään kylän asukkaiden erilaiset ammatit ja koulutustaustat vaikuttavat kylän toimivuuteen (kuva 33). Kysymysosioon vastaajia oli yhteensä 475.

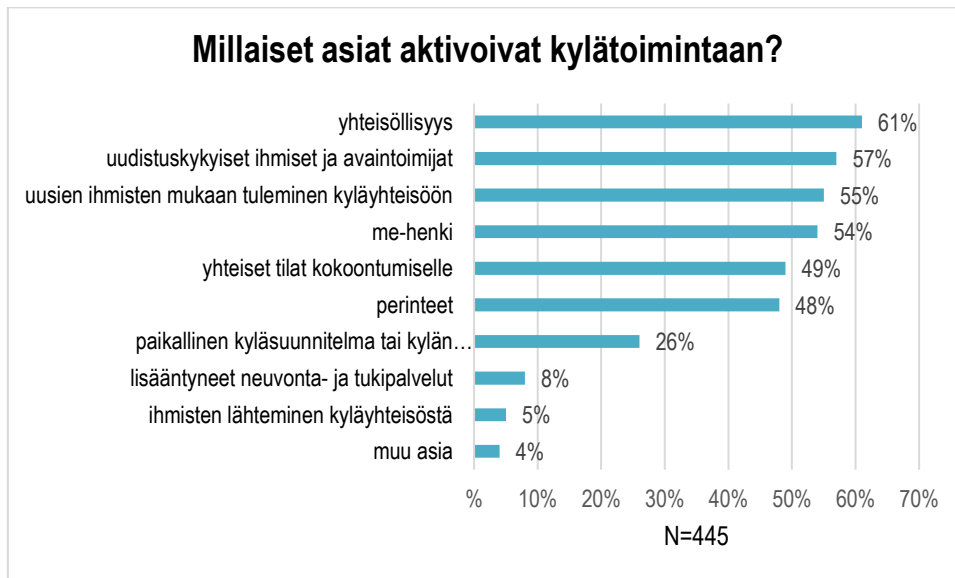

KUVA 33. Vastaajan näkemys siitä, että miten kylän asukkaiden erilaiset ammatit ja koulutustaustat vaikuttavat kylän toimivuuteen (n = 475)

35 % (168 kpl) vastaajista oli sitä mieltä, että taustat ja osaaminen auttavat kylän kehittämisessä. 20 % (96 kpl) oli sitä mieltä, että erilaisista yksilöiden osaamistaustoista ei tiedetä kyläyhteisössä tarpeeksi. 19 % (168 kpl) vastaajista oli sitä mieltä, että erilaiset taustat auttavat osaamisen jakamisena. 9 % (43 kpl) vastaajista vastasi, että heidän mielestään ammatit ja koulutustaustat eivät vaikuta kylän toimivuuteen mitenkään. 35 % (167 kpl) vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään tähän kysymysosioon.

Yhteisöllisyyden tunne ja yhteisöllisyys

Vastaajilta kysyttiin, että millaiset asiat aktivoivat kylätoimintaan (kuva 34). Kysymysosoioon vastaajien määrä oli yhteensä 445.

KUVA 34. Vastaajan näkemys siitä, että millaiset asiat aktivoivat kylätoimintaan (n = 445)

Vastaajien mielestä kylätoimintaan aktivoivat yhteisöllisyys (61 % eli 273 kpl), uudistuskykyiset ihmiset ja avaintoimijat (57 % eli 253 kpl), uusien ihmisten mukaan tuleminen kyläyhteisöön (55 % eli 244 kpl), me-henki (54 % eli 240 kpl), yhteiset tilat kokoontumiselle (49 % eli 217 kpl), perinteet (48 % eli 213 kpl), paikallinen kyläsuunnitelma tai kylän kehittämisohjelma (26 % eli 117 kpl), lisääntyneet neuvonta- ja tukipalvelut (8 % eli 34 kpl), ja ihmisten lähteminen kyläyhteisöstä (5 % eli 22 kpl). Lisäksi vastaajilta tuli avoimessa vastauksessa vastauksina mm. Facebook-ryhmät, Whatsapp-ryhmät, yhteydenpito, osallistaminen, perhe- ja ystävyysuhteet sekä yhteinen vihollinen eli asia, jota kyläläiset eivät hyväksy.

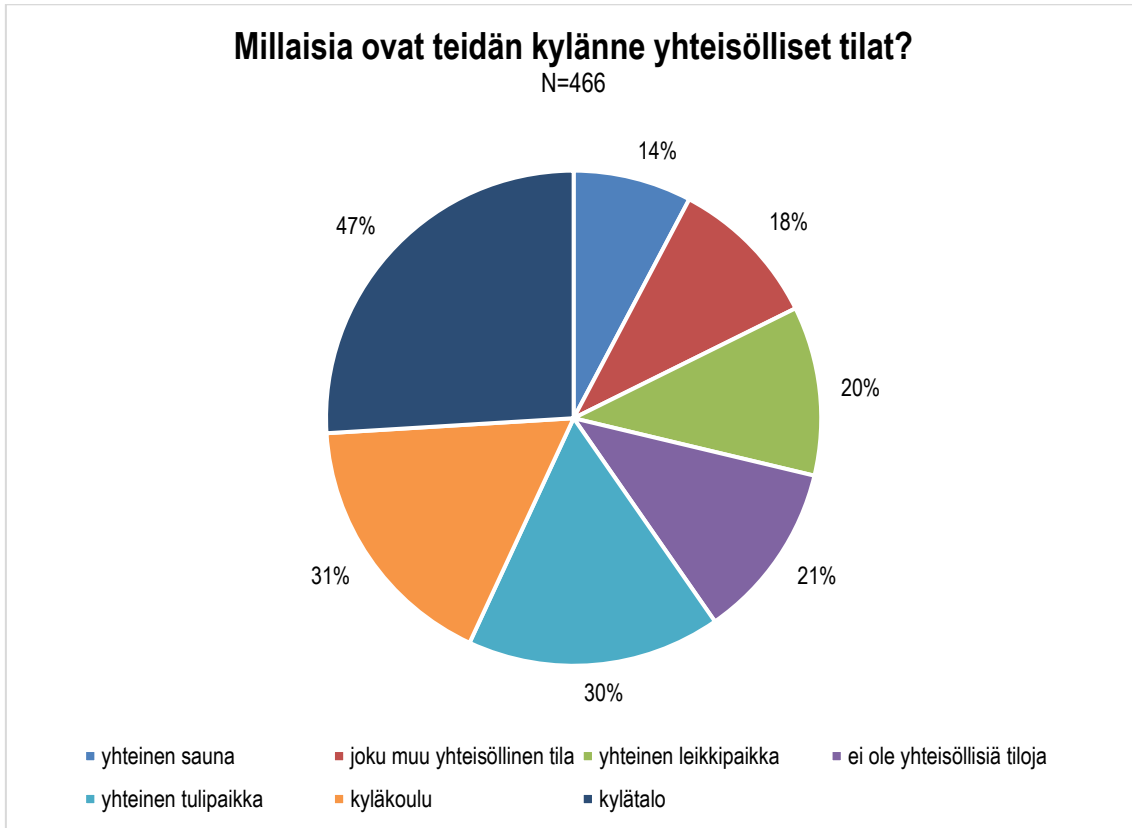
Vastaajilta kysyttiin, että millaiset asiat rajoittavat kylätoimintaa (kuva 35). Vastaajia kysymysosioon oli yhteensä 460.

KUVA 35. Vastaajan näkemys siitä, että millaiset asiat rajoittavat kylätoimintaa (n = 460)

Vastaajien mielestä kylätoimintaa rajoittavat tehtävien kertyminen samoille henkilöille (69 % eli 316 kpl), osallistumisen vähäisyys (63 % eli 288 kpl), asukkaiden ikä (46 % eli 212 kpl), yhteistyön vähäisyys asukkaiden välillä (29 % eli 135 kpl), hanketoimintaan liittyvä paperityö ja byrokratia (28 % eli 131 kpl), kun ei ole enää juuri palveluja, mitä alueella puolustaa, on asukkaiden välinen yhteistoimintakin laimentunut (23 % eli 105 kpl), yhteistyön vähäisyys kunnan kanssa (21 % eli 95 kpl), tilojen puute (18 % eli 83 kpl), kylän syrjäinen sijainti keskuksiin nähden (17 % eli 79 kpl), hanketoimintaan liittyvän osaamisen puute (14 % eli 66 kpl) ja ongelmien ja ratkaistavien asioiden laajuus (10 % eli 48 kpl). Lisäksi vastaajilta tuli avoimessa vastauksessa vastauksina mm. harvaan asutun alueen pitkät matkat ja huonot tiet, kylien välinen kinastelu, yhteistyökyvyttömyys, hankalat persoonat, vanhojen kyläyhdistystoimijoiden muutosvastarinta, kiire, historiassa olevat riidat sekä tiedon puute.

Vastaajilta kysyttiin millaisia ovat heidän kylänsä yhteisölliset tilat (kuva 36). Vastaajia kysymysosioon oli yhteensä 466.

KUVA 36. Kylän yhteisölliset tilat (n = 466)

Vastaajien mukaan heidän kylällään oli kylätalo (47 % eli 219 kpl), kyläkoulu (31 % eli 144 kpl), yhteinen tulipaikka (30 % eli 138 kpl), yhteinen leikkipaikka (20 % eli 93 kpl) ja yhteinen sauna (14 % eli 64 kpl). Vastaajista 21 % (98 kpl) vastasi, ettei heidän kylällään ole lainkaan yhteisöllisiä tiloja. Lisäksi vastaajilta tuli avoimessa vastauksessa vastauksina yhteisistä tiloista mm. uimaranta, tanssilava, kirjasto, seurakunnan tilat, nuorisoseurantalo, liikuntahalli ja metsästysmaja.

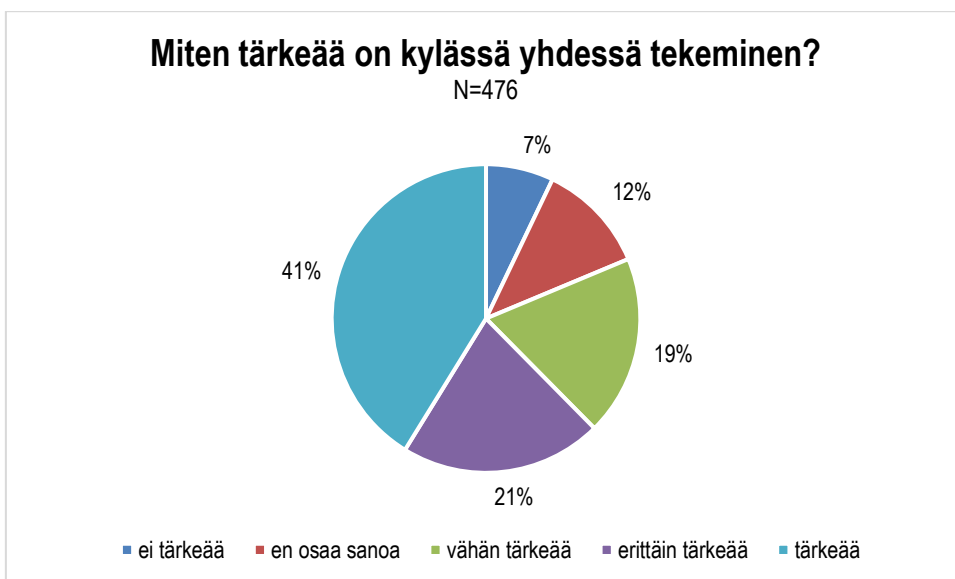
Vastaajilta kysyttiin, että vaikuttaako yksilöllinen erilaisuus, näkemykset ja arvot kylän henkeen (kuva 37). Vastaajien määrä oli 474.

KUVA 37. Yksilöllisen erilaisuuden, näkemysten ja arvojen vaikutus kylän henkeen (n = 474)

Vastaajista 25 % (116 kpl) vastasi vaikuttavan vähän, 22 % (105 kpl) vastasi kohtalaisesti, 10 % (46 kpl) vastasi paljon, 7 % (31 kpl) vastasi hyvin paljon. 10 % (49 kpl) vastaajista oli sitä mieltä, että nämä eivät vaikuta mitenkään kylän henkeen. 27 % (127 kpl) vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään.

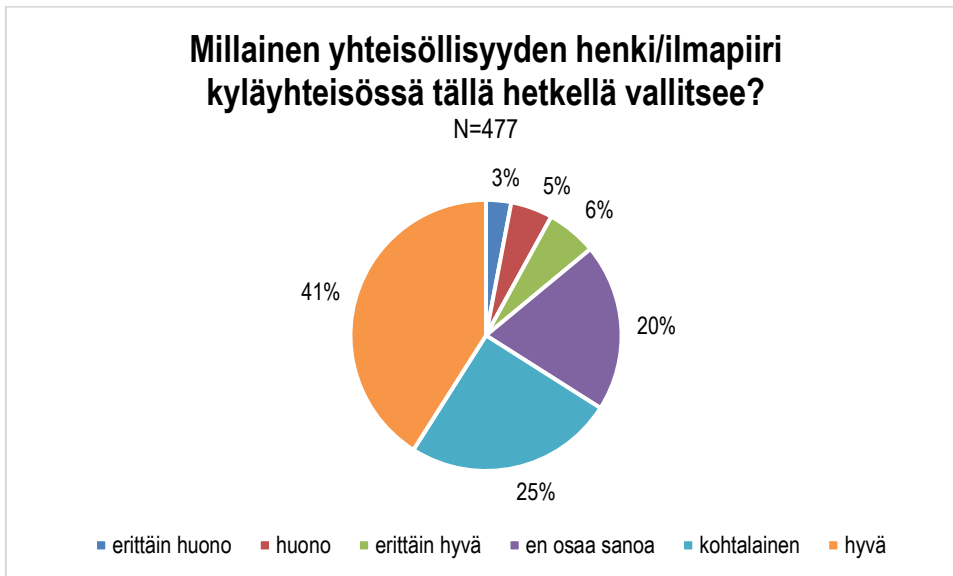
Vastaajilta tiedusteltiin, että miten tärkeänä he pitävät kylässä yhdessä tekemistä (kuva 38). Vastaajien määrä oli yhteensä tähän kysymykseen 476.

KUVA 38. Vastaajan näkemys siitä, että miten tärkeänä hän näkee kylässä yhdessä tekemisen (n 476)

Vastaajista 41 % (196 kpl) piti yhdessä tekemistä tärkeänä ja 21 % (101 kpl) piti yhdessä tekemistä erittäin tärkeänä. 19 % (90 kpl) piti yhdessä tekemistä vähän tärkeänä ja 7 % (34 kpl) ei pitänyt sitä tärkeänä lainkaan. 12 % (55 kpl) vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään.

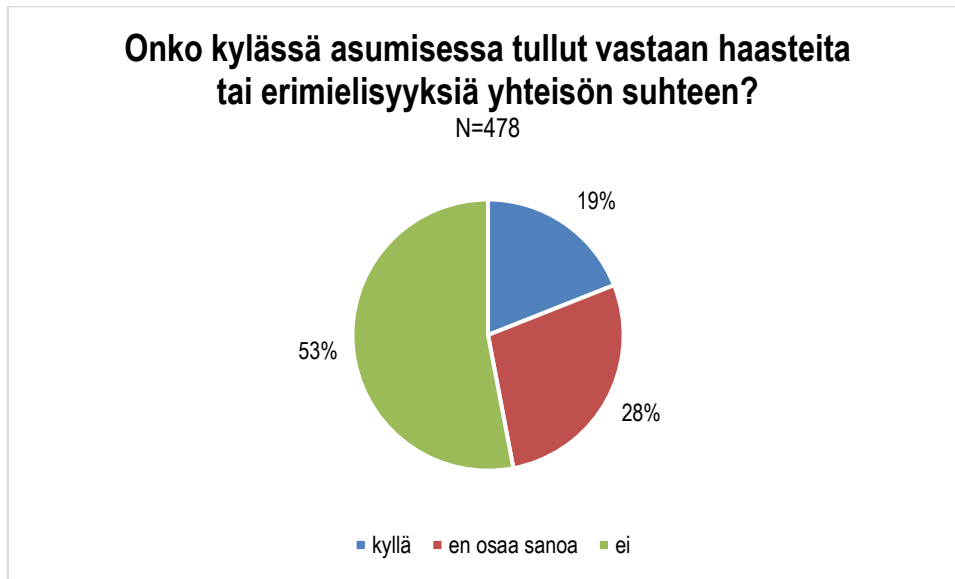
Vastaajilta tiedusteltiin, että millainen yhteisöllisyyden henki tai ilmapiiri kyläyhteisössä tällä hetkellä vallitsee (kuva 39). Vastaajien määrä oli yhteensä 477.

KUVA 39. Vastaajan näkemys siitä, että millainen yhteisöllisyyden henki tai ilmapiiri kyläyhteisössä tällä hetkellä vallitsee (n = 477)

Vastaajista 6 % (27 kpl) piti kyläyhteisönsä ilmapiiriä tai henkeä erittäin hyvänä ja 41 % (196 kpl) piti sitä hyvänä. Vastaajista 25 % (122 kpl) piti ilmapiiriä tai henkeä kohtalaisena. Huonona ilmapiiriä tai henkeä piti 5 % (22 kpl) vastaajista ja 3 % (13 kpl) erittäin huonona. 20 % (97 kpl) vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään.

Vastaajilta tiedusteltiin, onko kylässä asumisessa tullut vastaan haasteita tai erimielisyyksiä yhteisön suhteen (kuva 40). Vastaajien määrä oli tässä kysymyksessä 478.

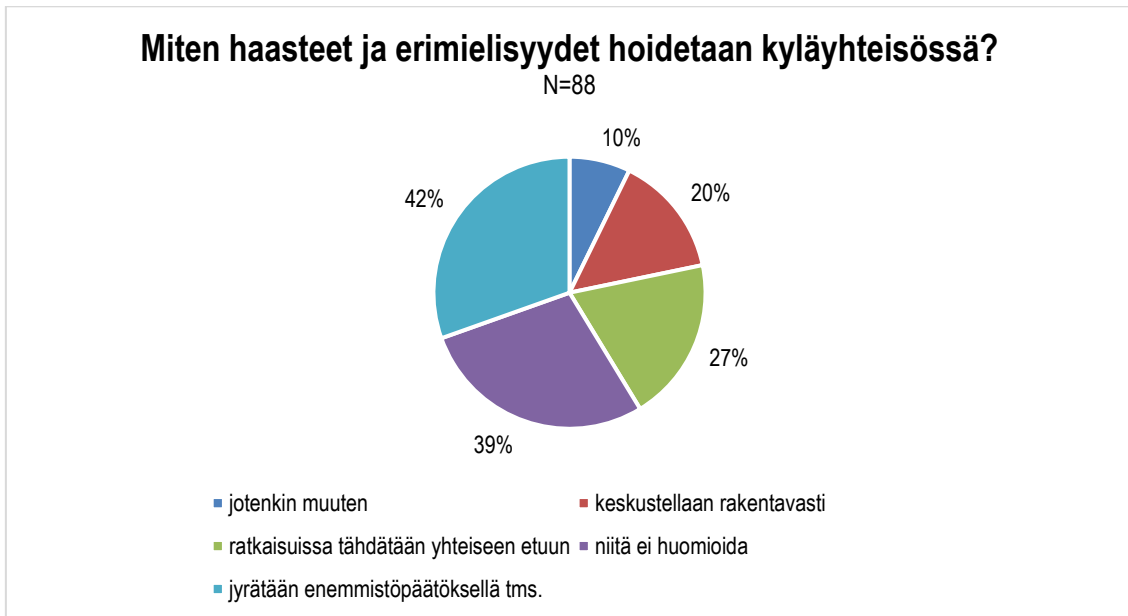

KUVA 40. Vastaajan kokemus siitä, että onko kylässä asumisessa tullut vastaan haasteita tai erimielisyyksiä yhteisön suhteen (n = 478)

53 % (255 kpl) vastaajista vastasi, ettei ole tullut vastaan haasteita tai erimielisyyksiä ja 19 % (90 kpl) vastasi, että on ollut erimielisyyksiä tai haasteita. 28 % (133 kpl) vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään.

Niitä vastaajia, jotka vastasivat, että kylässä asumisessa on tullut vastaan haasteita tai erimielisyyksiä, pyydettiin vastaamaan jatkokysymykseen. Jatkokysymyksenä oli, että miten haasteet ja erimielisyydet hoidetaan (kuva 41). Vastaajien määrä tähän kysymykseen oli 88.

KUVA 41. Jos kyläyhteisössä on tullut vastaan erimielisyyksiä tai haasteita, niin miten vastaaja kokee, että ne hoidetaan (n = 88)

Vastaajista 42 % (37 kpl) kertoi, että haasteet ja erimielisyydet jyrätään enemmistön päätöksellä tms. 39 % (34 kpl) vastaajista kertoi, ettei niitä huomioida. 27 % (24 kpl) vastaajista kertoi, että ratkaisuissa tähdätään yhteiseen etuun. 20 % (18 kpl) vastaajista vastasi, että haasteista ja erimielisyyksistä keskustellaan rakentavasti.

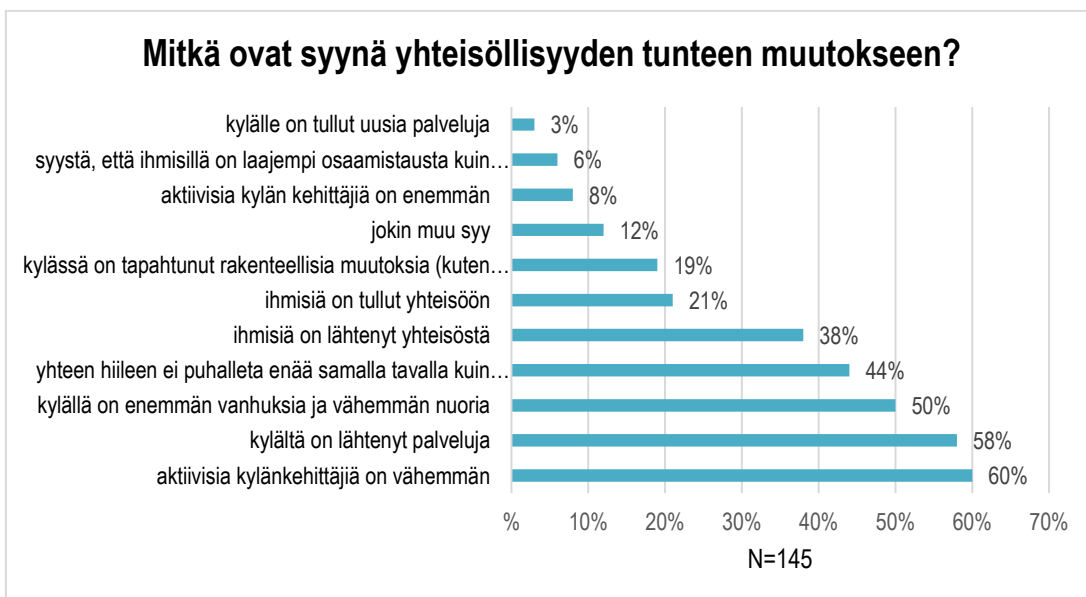
Vastaajilta tiedusteltiin yhteisöllisyyden tunteen muutoksista kyläyhteisössä ajan saatossa (kuva 42). Vastaajia oli yhteensä 476.

KUVA 42. Vastaajan mielipide siitä, onko yhteisöllisyyden tunne kyläyhteisössä muuttunut ajan saatossa (n = 476)

Vastaajista 30 % (144 kpl) vastasi kyllä ja 21 % (97 kpl) ei. 49 % (235 kpl) vastaajista vastasi, ettei osaa sanoa.

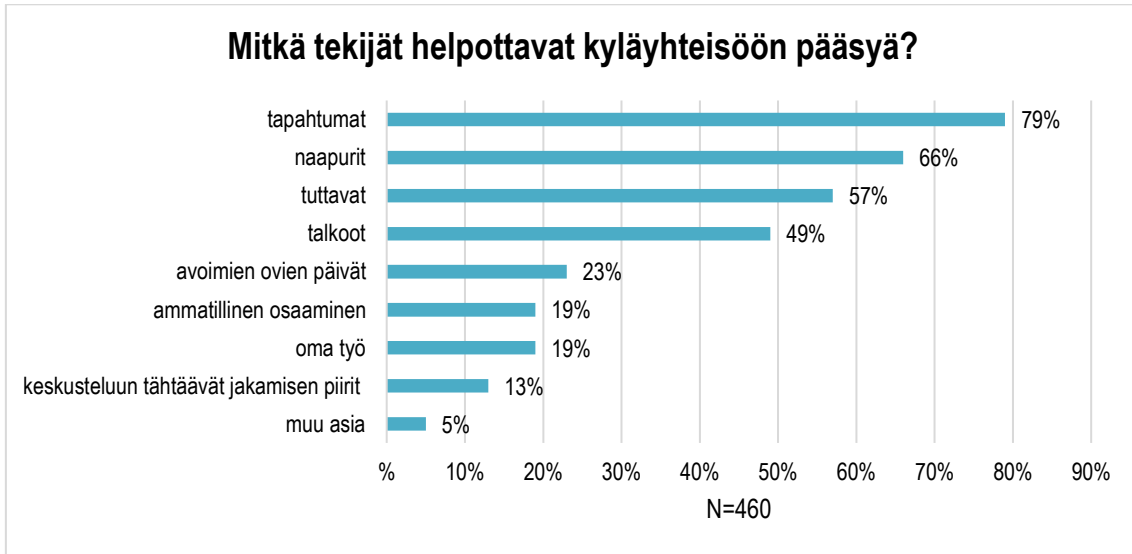
Niitä vastaajia, jotka vastasivat, että yhteisöllisyyden tunne kyläyhteisössä on muuttunut ajan saatossa, pyydettiin vastaamaan jatkokysymykseen. Jatkokysymyksenä oli, että mitkä ovat syynä yhteisöllisyyden tunteen muutokseen (kuva 43). Vastaajia oli tähän kysymykseen 145.

KUVA 43. Jos kyläyhteisössä yhteisöllisyyden tunne on muuttunut, niin mitkä ovat olleet siihen syynä (n = 145)

Vastaajista 60 % (87 kpl) vastasi, että syynä on se, että aktiivisia kyläkehittäjiä on vähemmän. Muita syitä vastaajien mielestä olivat, että kylältä on lähtenyt palveluja (58 % eli 84 kpl), kylällä on enemmän vanhuksia ja vähemmän nuoria (50 % eli 73 kpl), yhteen hiileen ei puhalleta enää samalla tavalla kuin ennen (44 % eli 64 kpl), ihmisiä on lähtenyt yhteisöstä (38 % eli 55 kpl), ihmisiä on tullut yhteisöön (21 % eli 30 kpl), kylässä on tapahtunut rakenteellisia muutoksia (kuten tullut uusia asuntoja ja muita rakennuksia) (19 % eli 27 kpl), aktiivisia kylän kehittäjiä on enemmän (8 % eli 12 kpl), syystä, että ihmisillä on laajempi osaamistausta kuin aiemmin (6 % eli 8 kpl) ja kylälle on tullut uusia palveluja (3 % eli 5 kpl).

Vastaajilta tiedusteltiin, että mitkä tekijät helpottavat kyläyhteisöön pääsyä (kuva 44). Vastaajien määrä oli 460.

KUVA 44. Vastaajan näkemys siitä, että mitkä tekijät helpottavat kyläyhteisöön pääsyä (n = 460)

Vastaajien mielestä kyläyhteisöön pääsyä helpottaa tapahtumat (79 % eli 365 kpl), naapurit (66 % eli 304 kpl), tuttavat (57 % eli 264 kpl), talkoot (49 % eli 227 kpl), avoimien ovien päivät (23 % eli 104 kpl), oma työ (19 % eli 87 kpl), ammatillinen osaaminen (19 % eli 88 kpl) ja keskusteluun tähtäävät jakamisen piirit (esim. naisten ja miesten piirit) (13 % eli 62 kpl). Muita kyläyhteisöön pääsyä helpottaviksi seikoiksi kerrottiin olevan: yhteiset harrastukset ja harrastustoiminta, oma aktiivisuus ja innostus sekä lasten tai eläinten kanssa puuhastelu.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä osiossa tehdään yhteenveto tutkimuksen tuloksista ja vastataan tutkimuskysymykseen. Saatuja tuloksia punnitaan ja tehdään päätelmiä.

Tärkeimmät löydökset käydään läpi erikseen haastattelututkimuksen ja kyselytutkimuksen osalta vertaillen tutkimuskirjallisuuteen sekä vertaillaan näitä tuloksia vielä erikseen toisiinsa. Tämän lisäksi lopuksi on vielä yhteenveto löydöksistä -osio.

7.1 Haastattelujen johtopäätökset

Haastatteluissa todetaan, että yhteisökylä- ja ekokyläasuminen on ennen kaikkea maaseudulla asumista yhteisössä. Yksi haastateltavista toteaa, että hän pitää maaseudulla asumisesta, koska eläminen on siellä niin ihmisläheistä ja verkostomaista, elämisessä ei ole kiireen tuntua, vaikka tehdään paljon asioita. Haastatteluissa myös selviää se, että haave omavaraisuudesta oli iso motiivi myös muuttaa maaseudulle. Kytö, Leskinen ja Tuorila (2006, 7–8, 11, 28) toteavat teoksessaan, että maaseudulla asuvien yhteisiä ominaisuuksia ja piirteitä voidaan hahmottaa ennen kaikkea elämäntavan kautta. He myös toteavat, että maaseudulle muutetaan halusta kohottaa elämänlaatua. He toteavat myös, että maaseudulla koetaan voivan ilmentää hyvin omia elämän arvoja vapaasti ja maaseudulla kunnioitetaan ihmisten erilaisia arvoja. Yksi haastateltavista toteaa, että yhteisökylään muutto tuki elämänarvoja. Kytö, Leskinen ja Tuorila (2006, 8) toteavat, että kiinnittyminen maaseudulla asuinalueeseen riippuu siitä, miten ihmisten arvostukset ja toivoma elämäntapa toteutuu.

Aho ja Ilola (2004, 129) toteaa, että maaseudulle muuttoa vauhdittaa yleisesti se, että on tarjolla monipuolisesti erilaisia asumisvaihtoehtoja. Jos muuttaja tulee täysin vieraaseen paikkaan, niin vuokra-asuminen on hyvä tapa tutustua alueeseen kokeilumielessä. Myös haastatteluissa käy ilmi se, että erityisesti vuokra-asumisen muoto kiinnostaa monia, jotka haluavat kokeilla yhteisöasumista.

Haapamatti ja Elo (2015, 17) kertovat, että yhteisökylä voi tarkoittaa sitä, että voidaan asua saman katon alla, mutta toisaalta myös sitä, että voidaan asua samalla asuinalueella, ja että tällöin yhteisöä yhdistää jokin muu kuin sama asuinrakennus. Tämä ero tulee hyvin esille haastatteluissa. Keuruun Ekokylässä asutaan saman katon alla tai ainakin hyvin tiiviisti, mutta Livonsaaren yhteisökylässä pääosin asutaan omissa taloissaan, varsinkin yhteisön alkuaikoina. Livonsaaren yhteisökylää voidaan jopa verrata yhteisöasumisen pohjoismaiden malliin, jossa on sopimuksen varaista yhteistyötä, yhteistä ajanviettoa ja jokaisella taloudella on yksityinen tila ja elämäntapa (Korpela 2014, 83). Nykyään myös Livonsaaren yhteisökylässä on yhteisöotalossa asumisen mahdollisuus.

Holmila (2001, 12) toteaa, että yhteisö sisältää rakenteellisia ominaisuuksia, kuten sääntöjä, hallinnan toimintamuotoja ja tapoja. Hän toteaa myös, että sääntelyllä on tarkoitus taata yhteisön jatkuvuus. Haastattelujen mukaan Livonsaaren yhteisökylässä ja Keuruun Ekokylässä on muodostettuna rakenteellisia ominaisuuksia, joiden avulla on taattu yhteisön jatkuvuus tähän päivään saakka.

Puoskari (2013, 17–22, 42) toteaa, että yhteisöllisyys mahdollistaa merkityksellisyyden kokemuksen, osallisuuden ja turvallisuuden tunteen sekä yhteyden toisiin ihmisiin. Lisäksi hän toteaa, että vastapalvelukset rakentavat merkittävästi yhteisöllisyyttä. Haastatteluissa nämä seikat nousevat myös hyvin esille. Haastatteluissa mainitaan, että yhteisökylässä ja ekokylässä ollaan läheisesti tekemisissä ihmisten kanssa. Haastatteluissa tulee esille myös se, että yhteisössä pärjää, kun tekee ja toimii yhteisön hyväksi ja samalla tekeminen saa konkreettisen arvon ja elämä merkityksen. Lisäksi kun on välillä itse avunpyytäjänä ja toisaalta auttajana, niin yhteisössä säilyy tasapaino.

Kumpulainen (2012 b, 46) toteaa, että yhteisillä elämyksillä, kokemuksilla ja symboliikalla on merkitystä yhteisöhengen luomisessa. Haastatteluissa nousee esille myös, että juhlat, harrastukset, muu ajanviete ja talkoot ovat tärkeitä yhteisöllisyyden osatekijöitä.

Epäily ym. (2003, 62) toteaa, että osallisuus on yhteenkuuluvuutta ja sosiaalista vuorovaikutusta ja parhaimmillaan perustuu vapaaehtoisuuteen. Haastatteluissa käy myös ilmi se, että yhteisökylän ja ekokylän asukkaat määrittelevät hyvin pitkälle itse sen, että mihin he osallistuvat ja käyttävät aikaansa. Kaikki eivät välttämättä osallistu kaikkeen, mutta yhteisön kannalta toiveena on myös asioiden tekeminen yhteisön hyväksi.

Puoskari (2013, 23–24) toteaa, että yhteisöissä on aina ajoittain haasteita ja ristiriitoja, mutta että yhteisöllisyyttä voi luoda, vahvistaa ja palauttaa useiden eri menetelmien kautta. Haapamatti ja Elo

(2015, 17) kertovat, että yhteisökylissä yhteisöllisyyden taso vaihtelee. Myös haastatteluissa käy ilmi se, että yhteisöllisyyden henki vaihtelee yhteisöissä ajoittain johtuen yhteisön tiivyydestä ja mukana olevista erilaisista ihmisistä. Haasteiden ja ristiriitojen eteen joutuu tekemään töitä, jotta yhteisön tilanne tasapainottuu. On hyvä olla myös tapoja valmiiksi etukäteen päätettynä, että miten konfliktit ratkaistaan yhteisössä. Joskus tilanteeseen ratkaisuna voi olla äärimmäisissä tapauksissa myös se, että osa ihmisistä poistuu yhteisöstä, jolloin yhteisön dynamiikka muuttuu. Korpela (2014, 94) kertoo, että yhteisöalossa asuvien ei tarvitse välttämättä pitää kaikista ja silti yhteisö voi toimia. Haastattelussa tuodaan myös ilmi tätä seikkaa, että yhteisössä voi olla hankalia ihmisiä ja tilanteita, mutta ne on vaan pakko kohdata. Lisäksi yhteisössä oppii sen, ettei tuomitse ketään kokonaan.

Kytö, Leskinen ja Tuorila (2006, 22) toteavat, että alueiden markkinointiviestinnässä on syytä korostaa paikan omaleimaista imagoa, ja imagon tulee rakentua todellisista aineksista ja sen tulee erottua muista. Näitä samoja seikkoja korostettiin myös haastatteluissa liittyen yhteisökylään ja ekokylään.

7.2 Kyselytutkimuksen johtopäätökset

Maalle muuton syitä on tärkeä tutkia sen vuoksi, että niiden avulla voidaan paremmin ymmärtää ja suunnitella kohdennettuja palveluja, hallita ympäristövaikutuksia ja ohjata rakentamista, tehdä poliittisia päätöksiä ja ohjata investointeja, vaikuttaa sosiaalisiin verkostoihin ja yhteisöllisyyteen ja lisätä maalla asuvien viihtyvyyttä.

Maaseudun kylien asukkaille suunnatun kyselytutkimuksen vastaajista valtaosa on asunut yli 20 vuotta maaseudun kyläyhteisössä tai kyläyhteisöissä. Alle vuoden maaseudun kyläyhteisössä tai kyläyhteisöissä asuneita vastaajia oli todella vähän mukana kyselyssä. Tulosta voi pohdiskella, että miksi kysely tavoitti ylipäätään paremmin kauan asuneet. Oliko syynä se, että kauan asuneilla oli enemmän sanottavaa ja että he olivat enemmän sitoutuneita alueensa kehittämiseen, ja siksi halusivat osallistua kyselyyn runsain määrin.

Kysely tavoitti hyvin sellaisia vastaajia, joilla oli kokemusta maaseudulle muutosta. Tämä oli kyselyn kannalta hyvä asia, koska osa kysymyksistä kohdennettiin juuri tähän kohderyhmään. Maaseudulle muuttaneiden side oli suurimmalla osalla joko se, että he olivat syntyneet, kasvaneet tai muu-

ten asuneet maaseudulla aiemmin. Suurin osa kyselyyn vastaajista on siis jollain tavalla tulkittavissa juurille palaajiksi. Juurille palaajilla on myös aiemmasta elämästä konkreettista tietoa siitä, miltä maaseudulla asuminen tuntuu, joten voidaan päätellä, että heillä todennäköisesti on vähiten ylisuuria ennako-odotuksia maaseudulla asumisesta.

Maalle muuton syissä korostui fyysinen ympäristö eli asumisen ja ympäristön väljyys sekä luonto. Maalle muuton syiksi nousi yllättävän isona myös perhe- ja parisuhdetilanne. Tämä voi johtua siitä, että puolisoilla saattaa olla maaseudulle jokin aiempi kontakti, joka vie molemmat tai koko perheen maaseudulle asumaan. Haluamme elää hyvää elämää, joten arvojen mukainen elämäntapa, maaseudun inspiroiva elämäntapa sekä harrastukset ja kiinnostuksen kohteet motivoivat osaltaan maaseudulle muuttoon. Maalle muuton syynä oli yllättävän vähäisellä osalla seikkailu, joten kyselyyn vastanneissa kokeilunhalu ei ollut merkittävä tekijä. Kytö, Leskinen ja Tuorila (2006, 7) toteavat, että maaseudulla korostuu fyysiset viihtyvyyden osatekijät, kuten luonnonläheisyys, riittävä oma tila, yksityisyys ja asuinympäristön rauhallisuus ja turvallisuus. Lisäksi konkreettinen asumiseen liittyvä päätös asuinpaikasta voi liittyä esimerkiksi asumisen väljyyteen suhteessa kustannuksiin.

Maalle muuton mahdollistavia tekijöitä on tärkeä tutkia sen vuoksi, että voidaan ymmärtää ja suunnitella paremmin aluekehittämistä kestävästä lähtökohdista käsin. Maalle muuton mahdollistaviksi syiksi nousi perhe- ja parisuhdetilanne, asunto ja työpaikka. Muita syitä olivat myös rohkeus ja halu, joka kertoo siitä, että vaikka kaikki olennaiset osat ovat kunnossa, niin silti muutto voi olla niinkin pienestä kiinni kuin rohkeudesta. Aho ja Ilola (2004, 128–129) toteavat, että maaseudulle muuttoon vauhdittaa yleisesti se, että on tarjolla monipuolisesti erilaisia asumisvaihtoehtoja, sekä työtä ja toimeentuloa.

Muuttoaikeita ja maallemuuton jarruttavat seikat jakaantuivat useisiin syihin, joista kolmen kärjessä on asunnon löytyminen, työpaikka ja rahallinen tilanne. Olemassa olevan sosiaalisen verkoston menettäminen nousi myös korkealle, joten jos mietitään, miten muuttajien polkua voidaan pehmentää, niin muuttajien ottaminen mukaan verkostoihin ja yhteisöihin jo ennen muuttoon todennäköisesti helpottaa muuttopäätöstä. Maaseudulle muuttoaikeita voi esimerkiksi jarruttaa sopivien sosiaalisen median ryhmien puuttuminen kunnasta. Jossain kunnassa vaihtoehtona on esimerkiksi vain sellainen sosiaalisen median ryhmä, joka on tarkoitettu vain kyseisen alueen asukkaille tai sieltä pois muuttaneille, joten muuttoon harkitseville ei löydy sopivaa ryhmäytymispaikkaa.

Kotiutuminen uuteen paikkaan on tärkeää, sillä se vaikuttaa hyvinvointiin, viihtyvyyteen, yhteisöllisyyden kokemiseen ja sosiaaliseen sopeutumiseen. Kyselyssä kysyttiin vastaajien kotiutumista ja saatiin tulokseksi, että vain 15 % koki kotiutumisen vaikeaksi tai melko vaikeaksi. Tulokseen saattaa vaikuttaa se, että valtaosa vastaajista on jo asunut yli 20 vuotta maaseudulla, joten heidän kotiutumisensakin on jo ajallisesta näkökulmasta todennäköistä. Kytö, Leskinen ja Tuorila (2006, 14) toteavat, että maaseudun vetovoimaisuus ja kuluttajien yksilölliset elämäntavat tutkimuskokouksen loppuraportissa päädytään siihen, että palveluja kaipaavat, kesä maalla talvi kaupungissa ja shoppailua harrastavien elämäntaparyhmät ovat eniten sellaisia, joilla on sopeutumisvaikeuksia maaseudulla.

Kyselyyn vastanneiden mielestä kotiutumista kyläyhteisöön helpottivat fyysinen ympäristö ja tila, eli luonto ja maisema sekä sopivan asunnon löytyminen. Uudelle maaseudun asukkaalle on merkityksellistä löytää uudelta asuinpaikaltaan kauniit ja merkittävät luonto- ja maisemakohteet eli niistä löytyvät tieto on hyvä olla muuttajan helposti saatavilla. Myös sosiaalisen verkoston löytäminen oli kärkikolmikossa eli sillä on iso merkitys, että muuttaja löytää kohtuullisessa ajassa itselleen sopivan sosiaalisen verkoston uudelta asuinpaikaltaan. Kyläyhteisö ja yhteisöllisyys nousi viidenneksi kotiutumista helpottavaksi tekijäksi. Kotiutumista helpottavat selvästi myös harrastusten ja kiinnostusten kohteiden sekä ulkoilumahdollisuuksien löytyminen alueelta. Merkityksellistä on siis harrastus- ja kiinnostuskohteiden helposti löytyvä ja saatavilla oleva tieto.

Kyselyssä koettiin tärkeäksi tietää, onko vastaaja joutunut luopumaan jostakin kyläyhteisön vuoksi. Tällä haluttiin mitata ennen kaikkea yhteisön vahvuutta, sosiaalisen tuen määrää, yksilöiden hyvinvointia ja elämänlaatua. Kyselyyn vastanneiden mielestä he ovat joutuneet luopumaan kyläyhteisön vuoksi pääasiassa palveluista ja kulkemisen helppoudesta. Tietynlainen spontaanisuus kärsii siis, kun pitää suunnitella matkat etukäteen paremmin. Toisaalta iso osa vastaajista koki, ettei ole luopunut mistään.

Maaseudulla asuvat kokivat, että maaseudulla on harrastuksia ja kiinnostuksen kohteita. Tästä voisi tehdä johtopäätöksen, että ne, jotka kokevat, että maaseudulla ei ole harrastuksen ja kiinnostuksen kohteita, saattavat olla elämäntyyliiltään epäsopivia maaseudun asukkaita. Toinen vaihtoehto on, että he eivät ole tutustuneet alueen tarjontaan riittävästi.

Kytö, Leskinen ja Tuorila (2006, 22) toteavat, että sosiaalisuutta kaipaavalle maallemuuttajalle vastaanottoilmapiiri ja ensivaikutelma ovat erittäin tärkeitä ja toisaalta muuttajan antama ensivaikutelma on tärkeä myös naapureille ja yhteisölle, mikä määrittää sen, miten tulokkaaseen suhtaudutaan. Iso osa kyselyn vastaajista eivät osaa sanoa sitä, että kuunnellaanko uusien asukkaiden ideoita ja näkemyksiä. Tämä voi johtua siitä, että kyseiset vastaajat eivät osaa asettua uusien asukkaiden asemaan tai he eivät ole kohdanneet uusia asukkaita kyläyhteisössä vähään aikaan.

Kyläyhteisössä tärkeinä pidettävät asiat ovat tarpeellista selvittää siitä syystä, että niiden kautta voidaan ymmärtää ja tukea alueen mahdollisuuksia, vahvuuksia ja tarpeita. Pohjolainen (2014, 9) toteaa, että kylähyvinvoinnissa keskeistä on yhteisöllisyys ja yhteisöperusteinen hyvinvointi, joita tulee ylläpitää aktiivisesti. Lahtinen ja Vehmasto (2005, 4) toteavat, että kylien kehittämisessä olennaista on osapuolten välinen luottamus, tehokas tiedonkulku, selkeät pelisäännöt, erilaisten mielipiteiden arvostus, tehtävien ja vastuiden jakaminen, tarpeiden ja toiveiden tiedostaminen sekä yhteistyökumppaneiden hankinta. Kyläyhteisössä tärkeinä asioina pidettiin kyselyn vastaajien mukaan välittävää ilmapiiriä, tasapuolista kohtelua, vuorovaikutteista kylän kehittämistä ja rakentavaa keskusteluyhteyttä. Yksilöiden tunneälyllä on siis merkitystä yhteisön vahvuuteen ja menestymiseen. Tärkeinä asioina kyläyhteisössä pidettiin myös aktiivista viestintää ja tiedotusta, aktiivista monipuolista toimintaa sekä aktiivisten ihmisten määrä suhteessa toiminnan määrään.

Elämäntyyli vaikuttaa siihen, miten ihmiset lähtökohtaisesti juurtuvat ja sulautuvat maaseudulle ja kyläyhteisöön. Elämäntyyli vaikuttaa myös siihen, millaisia tarpeita ja odotuksia heillä on elämisen ja asumisen suhteen. Kytö, Leskinen ja Tuorila (2006, 11) toteavat, että maaseudulla asuvien yhteisiä ominaisuuksia ja piirteitä voidaan hahmottaa elämäntavan kautta. He myös toteavat (2006, 7), että maaseudulla korostuu fyysiset viihtyvyyden osatekijät, kuten luonnonläheisyys, riittävä oma tila, yksityisyys ja asuinympäristön rauhallisuus ja turvallisuus. Elämäntyyli, joka kiinnosti huomattavaa määrää kyselyn vastaajia, liittyi rauhaan, rauhallisuuteen, viihtyvyyteen omissa oloissaan ja yksityisyyteen. Erittäin monia kiinnosti myös luonnon läheisyys. Kärjessä oli myös kestävä elämäntapa, omavaraisuus ja ekologisuus -teemat. Vaikka vastauksissa korostui selvästi yksityisyyden ja oman rauhan merkitys, niin neljäntenä teemana vastaajia kiinnosti yhteisöllisyys ja sosiaalisuus. Kytö, Leskinen ja Tuorila (2006, 22) toteavatkin, että sosiaalisuutta kaipaavalle maallemuuttajalle vastaanottoilmapiiri ja ensivaikutelma ovat erittäin tärkeitä.

Harrastukset ja kiinnostuksen kohteet vaikuttaa siihen, miten ihmiset lähtökohtaisesti juurtuvat ja sulautuvat maaseudulle ja kyläyhteisöön. Harrastukset ja kiinnostuksen kohteet vaikuttaa myös

siihen, millaisia tarpeita ja odotuksia heillä on elämisen ja asumisen suhteen. Harrastukset ja kiinnostuksen kohteet, jotka kiinnostivat erityisesti vastaajia, liittyivät liikuntaan ja kuntoiluun. Vastaajat mainitsivat etenkin luonnossa liikkumisen ja luonnossa olemisen, kuntosalin ja tanssin. Lisäksi muita tärkeitä teemoja olivat lemmikkien ja muiden eläimien parissa oleminen, käsityöt, puutarhanhoito, kulttuuri ja taide.

Kylän elinvoimaisuuden ja hyvinvoinnin kannalta on tärkeää tietää, miten kylän asukkaat määrittelevät ja kokevat oman kylänsä merkityksen, jotta kylää ja yhteisöä voidaan kehittää. Kylän merkitys heijastaa alueen identiteettiä, vahvuuksia, mahdollisuuksia, mainetta ja houkuttelevuutta. Kyselyssä kylän merkityksiä tiedusteltiin mm. kylämaiseman, luontokohteiden ja historian arvottamisen kautta. Kyselyyn vastaajista 87 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että meillä on hieno kylämaisema. Vastaajista 86 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että meillä on hieno tai hienoja luontokohteita. Vastaajista 72 % oli samaa tai täysin samaa mieltä siitä, että meidän kylällämme on hieno historia.

Palvelujen saatavuuden ja laadun merkitys vaikuttaa tarpeiden ohella palvelujen kehittämisen tarpeisiin. Palveluja tunnistamalla voidaan havaita alueet, joilla palvelut eivät ole riittävät ja suunnata niitä paremmin. Prosessi auttaa vahvuuksien ja mahdollisuuksien tunnistamisessa.

Vastaajat kertoivat, että Pirkanmaan alueella kunnissa on hyvin peruspalveluja tällä hetkellä saatavilla. Palveluja ei kuitenkaan välttämättä ole saatavilla tasaisesti koko kunnan alueella maantieteellisesti. Kyläyhteisössä peruspalvelujen määrä olikin huomattavasti vähäisempää. Esimerkiksi 95 % vastaajista sanoi, että kunnassa on kauppa tai kauppaja, mutta kyläyhteisössä vastaava prosenttiluku oli 35 %.

Kytö, Leskinen ja Tuorila (2006, 11) toteavat, että niillä kenellä on joustava elämäntapa, hakevat palveluja myös oman asuinalueensa ja oman asuinkuntansa ulkopuolelta. Oman kunnan palvelujen ohessa naapurikunnan palvelut saattavat olla siis merkityksellisiä palvelutarjontaa rikastuttavia mahdollisuuksia. Maaseudulla asuva tarvitsee hyvin todennäköisesti auton asioidakseen ja saadaakseen helposti palveluja, joten samalla hän voi ajella tarvittaessa palvelujen perässä naapurikunnan puolelle. Kuntarajat eivät välttämättä ole asukkaalle aina merkitseviä. Tämän vuoksi kyseilyssä selvitettiin, miten paljon vastaaja asioi naapurikunnan puolella. Vain 5 % vastaajista kertoi, ettei käytä lainkaan naapurikunnan palveluja, joten tästä voidaan päätellä, että myös naapurikunnan palveluilla on merkitystä maaseudun asukkaalle. Tämä on hyvä huomioida esimerkiksi siinä,

kun kunta viestii uusille asukkailleen palvelutarjonnasta, niin kunnan kannattaisi viestiä myös lähikuntien palvelutarjonnasta.

Kyselyssä koettiin tärkeäksi selvittää, että käyttävätkö vastaajat internetiä hankkiakseen palveluita ja asioita. Tämän kysymyksen kautta ymmärretään paremmin digitalisaation merkitys maaseudun kylissä ja se, miten internet luo mahdollisuuksia parantaa palvelujen ja tuotteiden saatavuutta maaseudun syrjäseuduillakin asuville. Maaseudun asukkaalle internet tuo huomattavan lisämahdollisuuden hankkia asioita ja palveluja itselleen. Vain 3 % vastaajista vastasi, ettei hanki internetin kautta mitään, joten tästä voi päätellä, että internetillä on merkittävyyttä maaseudun asukkaalle. Kytö, Leskinen ja Tuorila (2006, 10) toteavat myös, että erityisesti esimerkiksi harvaan asutulla maaseudulla käytetään muuta maaseutualueutta enemmän Internetiä verkko-ostamiseen.

Kyselyn avulla haluttiin selvittää sitä, miten vastaajien mielestään kylän asukkaiden erilaiset ammatit ja koulutustaustat vaikuttavat kylän toimivuuteen. Tällä kysymysosalla haluttiin selvittää sitä, miten kyläyhteisöissä tunnistetaan ammattien ja koulutustaustojen mahdollisuuksia ja vahvuuksia elinvoimaisuuden kehittämisessä. Kyselyn vastaajista 35 % oli sitä mieltä, että taustat ja osaaminen auttavat kylän kehittämisessä. 20 % oli sitä mieltä, että erilaisista yksilöiden osaamistaustoista ei tiedetä kyläyhteisössä tarpeeksi. 19 % vastaajista oli sitä mieltä, että erilaiset taustat auttavat osaamisen jakamisena. Ahon ja Ilolan (2004, 121) mukaan korkea ammatillinen osaamisen taso alueella ei ole maaseudun elinvoimaisuuden tae, jos sitä ei osata hyödyntää. Menestyksessä korostuu ennemminkin aikaansaamisen määrä ja laatu.

Kyselyn avulla haluttiin selvittää, millaista kylätoimintaa kyläyhteisössä on, sen vuoksi, että se kertoo kylien elinvoimaisuudesta, viihtyvyydestä, vahvuuksista ja mahdollisuuksista. Kylätoiminnan avulla voidaan vahvistaa osallisuutta, yhteisöllisyyttä, alueen identiteettiä ja juurtumista kylään. Valtakunnallisessa tutkimuksessa (Kylätoiminnan tila 2010) todetaan kylätoiminnasta, että se on harrastus- ja yhdessäolopainotteista ja usein talkootoimintaa. Hyyryläisen ym. (2011, 9, 26) mukaan tärkeää kylätoiminnassa ovat tapahtumien järjestäminen, tiedottaminen kylätoiminnasta, vaikuttaminen elinympäristöön ja kylän yhteisen rakennuskannan kuntoon sekä yhteistyö kunnan kanssa. Kyselyn vastaajien mukaan kylätoiminta sisältää erityisesti tapahtumien järjestämistä ja organisointia, tiedottamista sekä tilojen ja tavaroiden vuokraus- ja lainaustoimintaa. Tapahtumat pitävät kylän vireänä ja lisäävät kylähyvinvointia. Tiedottaminen auttaa siihen, että ihmiset löytävät kylätoiminnan sekä auttaa siihen, että alueen tunnettavuus paranee.

Kyselyssä pyrittiin saamaan selville, millaiset asiat aktivoivat kylätoimintaan. Tällä haluttiin selvittää sitä, että miten vastaajat tunnistavat tekijöitä, jotka mahdollisesti edistävät yhteisöllisyyttä, osallisuutta, voimavarojen jakaantumista, innovointia ja sitoutumista kylätoimintaan. Kylätoimintaan aktivoi erityisesti yhteisöllisyys, uudistuskykyiset ihmiset ja avaintoimijat, uusien ihmisten mukaan tuleminen kyläyhteisöön, me-henki, yhteiset tilat kokoontumiselle ja perinteet. Vastauksista voidaan päätellä, että kylätoimintaa aktivoi selvästi sosiaalinen vuorovaikutus. Tämän vuoksi ihmisten välisten suhteiden hoitaminen ja ylläpitäminen on tärkeää, että ne pysyvät kunnossa kylätasolla.

Kyselyssä koettiin tärkeäksi selvittää, että millaiset asiat rajoittavat kylätoimintaa. Tällä haluttiin selvittää sitä, miten vastaajat tunnistavat tekijöitä, jotka mahdollisesti estävät tai luovat haasteita kyläyhteisön kehittymiselle ja elinvoimaisuudelle. Kylätoimintaa rajoittavat ennen kaikkea tehtävien kertyminen samoille henkilöille, osallistumisen vähyyks, ja asukkaiden ikä. Osallistumisen vähyyttä voi spekuloida, että johtuuko se siitä, että aina tehdään asiat samalla tavalla ja uudistavat ja innostavat ajatukset eivät pääse esille. Vai johtuuko osallistumisen vähyyks siitä, että tehdään liian erikoisia asioita, joihin ei löydy osallistujia. Myös tiedottamisen määrään, laatuun ja ajankohtiin kannattaisi ehkä kiinnittää huomiota osallistujamäärän nostamiseksi. Tehtävien kertyminen samoille henkilöille herättää kysymyksen siitä, että voisiko tehtävätaakkaa jakaa yhteistyössä jonkin muun yhdistyksen tai järjestön kanssa. Kumpulaisen (2012b, 137) mukaan kylätoiminta on hyvä olla mielekästä ja houkuttelevaa ja se ei saa olla liian kuormittavaa.

Kyläyhteisöjen käytössä olevien tilojen selvittäminen auttaa ymmärtämään paremmin tilojen roolia ja merkitystä yhteisölle. Näiden avulla voidaan edistää yhteisöllisyyttä, sosiaalista vuorovaikutusta, osallisuutta, hyvinvointia ja elämänlaatua. Ne edistävät myös alueen identiteettiä, mainetta ja mahdollisuuksia. Vastaajien mukaan heidän kylällään oli esimerkiksi kylätalo (47 %), kyläkoulu (31 %) ja yhteinen tulipaikka (30 %).

Vastaajista 7 % ei pitänyt kylässä yhdessä tekemistä tärkeänä. Tästä voidaan päätellä, että yhdessä tekemisellä on merkitystä kylän elinvoimaisuuden ja yhteisöllisyyden kannalta. Kumpulaisen (2012b, 137) mukaan keskeistä on epävirallinen yhdessä tekeminen. Valtakunnallisessa tutkimuksessa (Kylätoiminnan tila 2010) todetaan kylätoiminnasta, että se on harrastus- ja yhdessäolopainotteista ja usein talkootoimintaa.

Yhteisöllisyyden henkeä tai ilmapiiriä piti kyselyn vastaajista 8 % huonona tai erittäin huonona. Tästä voidaan päätellä, että vastaajien mielestä pääosassa vastaajien kyläyhteisöissään on hyvä

tilanne yhteisöllisyyden hengen tai ilmapiirin suhteen. Puoskarin (2013, 17) mukaan yhteisöllisyys mahdollistaa yhteyden toisiin ihmisiin, yhteisöllisen ja merkityksellisuuden kokemuksen, osallisuuden ja turvallisuuden tunteen.

Kyselyssä pidettiin tärkeänä selvittää, että miten haasteet ja erimielisyydet hoidetaan kyläyhteisössä. Tällä haluttiin selvittää, miten kyläyhteisöissä on tunnistettu haasteiden ja erimielisyyksien hoitamisen merkitys kyläyhteisön tulevaisuuden kannalta. Puoskarin (2013, 23–24) mukaan yhteisöissä on aina ajoittain haasteita ja ristiriitoja. Yhteisö pääsee helpommalla pidemmällä tähtäimellä, mikäli se alkaa ratkomaan haasteita ja ristiriitoja ajoissa. Yhteisöllisyyttä on mahdollista luoda, vahvistaa ja palauttaa useiden eri menetelmien avulla. Kun selvitettiin kyselyyn vastaajien huomioita kylässä asumisen haasteista tai erimielisyyksistä, puolet vastasi, ettei ole tullut vastaan haasteita tai erimielisyyksiä. Tämä oli rohkaiseva havainto siihen nähden, että valtaosa vastaajista oli asunut hyvin pitkään maaseudun kylissä. Ne, jotka olivat kokeneet kylässä asumisessa haasteita ja erimielisyyksiä, niin he kertoivat, että etupäässä haasteet ja erimielisyydet jyrätään enemmistön päätöksellä tms., ja että niitä ei huomioida. Haasteet ja erimielisyydet voi ajaa kyläyhteisön kaaokseen, mutta ne voivat olla myös mahdollisuus. Yhteisön monimuotoisuus ja diversiteetti luo yhteisölle voimavaroja, mutta jotta ne saa käyttöön, tulee olla suvaitsevuutta, aitoa kuuntelemista ja kuulluksi tulemistä sekä näkökulmien arvostusta. Lahtinen ja Vehmasto (2005, 7) toteavat, että kyläyhteisöjen kehittämisessä tuleekin pyrkiä ratkaisukeskeiseen työotteeseen, ja että jokainen kylä kehittää kyläänsä omasta lähtökohdasta.

Kyselyssä pidettiin tärkeänä selvittää yhteisöllisyyden tunteen muutoksia kyläyhteisössä. Tällä haluttiin saada selville yhteisön tilanteesta ja sen kehityksestä, tarpeista ja haasteista. Puolet vastaajista ei osannut sanoa, onko yhteisöllisyyden tunne muuttunut ajan saatossa. Ehkäpä tulos kertoo siitä, ettei tätä kysymystä välttämättä osattu hahmottaa oikein. Tähän kysymykseen ehkä olisi ollut hyvä antaa joitakin esimerkkejä, jotta vastaajat olisivat saaneet kysymyksestä paremmin kiinni. Ne, jotka vastasivat, että yhteisöllisyyden tunne on muuttunut, vastasivat, että pääosin tunteen muutokseen on aiheuttanut se, että aktiivisia kyläkehittäjiä on vähemmän ja että kylältä on lähtenyt palveluja, joka on vaikuttanut yhteisöllisyyden tunteeseen. Esimerkiksi jos kylältä lähtee ainoa kyläkahvila tai kyläravintola, niin yhteisöltä saattaa puuttua luonnollinen vapaamuotoinen kohtaamispaikka, joka muuttaa epäsuorasti yhteisön tunnetta todennäköisesti huonompaan suuntaan.

Kyselyn avulla pyrittiin hahmottamaan, mitkä tekijät helpottavat kyläyhteisöön pääsyä. Tällä haluttiin selvittää sitä, miten uusi henkilö voi juurtua osaksi kyläyhteisöä ja miten hän pääsee osaksi

kyläyhteisöä. Kyläyhteisöön pääsyä helpottavia tekijöitä olivat vastaajien mukaan ennen kaikkea tapahtumat, naapurit, tuttavat ja talkoot. Vapaamuotoisessa palautteessa nostettiin myös esille harastusten merkityksen. Kyläyhteisöön pääsyä helpottaa siis kohtaamiset ja sosiaaliset tilanteet ylipäätään. Omalla aktiivisuudella lienee myös oma osuutensa siinä, että kohtaamisia ja sosiaalisia tilanteita voi syntyä.

7.3 Yhteisökylät verrattuna maaseutukylät

Maalle muuton syissä korostui asumisen väljyys, kun taas yhteisökylissä voidaan asua tiiviisti tai väljästi riippuen yhteisöstä ja sen fyysisistä ominaisuuksista. Yhteisökylissä on yhteisiä tiloja, joissa on mahdollista toteuttaa erilaisia toimintoja. Maaseutukylissä ei aina ole yhteisiä tiloja, mutta valtaosalla on sentään jonkinlainen yhteisöllinen paikka kohtaamisille.

Yhteisökylissä on sopimuksen varaista yhteistyötä, yhteistä ajanvietettä ja talkoita. Maaseutukylillä sitoutuneisuus kylän kehittämiseen ja yhteiseen ajanvietteeseen vaihtelee. Yhdessä tekeminen koetaan molemmissa kuitenkin tärkeäksi ja merkitykselliseksi.

Yhteisökylillä on enemmän rakenteellisia ominaisuuksia (kuten sääntöjä, toimintatapoja jne.) kuin tavallisilla maaseutukylillä. Maaseutukylillä voi olla kyläyhdistyksiä ja muita vastaavia toimijoita, joilla toki on omat sääntönsä. Yhteisökyläien eroavaisuus on siinä, että sen jäsenet ovat sitoutuneet yhteisön rakenteellisiin ominaisuuksiin, mutta taas maaseutukyläien kyläyhdistyksiin tai muihin vastaaviin toimijoihin kyläien asukkaiden sitoutuminen vaihtelee. Maaseudun kylässä voi asua ilman, että on mitenkään tekemisissä kyläyhteisön kanssa.

Yhteisökylän voi ajatella olevan hyvin yhteisöllinen ja tasapainoinen, mutta yhteisökylissä on haasteita ja erimielisyyksiä samalla tavalla kuin tavallisissakin maaseutukylissä. Yhteisökylissä ihmiset elävät pääasiassa tiiviisti toistensa kanssa, joten jo tämä saattaa aiheuttaa enemmän sellaisia tilanteita, että yhteisö menee helpommin epätasapainoon.

Yhteisökylissä vahvuus ja voimavara on yhteisö itsessään ja sitä kautta nouseva yhteisöllisyys. Yhteisöllisyyttä voi myös rakentaa, jos sitä ei ole tai se on epätasapainossa. Tämä tarkoittaa sitä, että samalla tavalla kuin yhteisökylät rakentavat yhteisöllisyyttä, niin myös tavalliset maaseutukylät voivat rakentaa yhteisöllisyyttä kyliin.

7.4 Yhteenveto löydöksistä

Maaseudulla kamppaillaan vetovoiman ja pitovoiman kanssa. Tutkimalla elinvoimaisuustekijöitä voidaan edistää aluekehitystä. Koska aihe on laaja, päätin tuoda opinnäytetyöhöni yhden syväluotaavan näkökulman: kylät, kylän eri merkitykset ja yhteisöllisyys. Tämän syväluotaavan näkökulman avulla voidaan saada uusia oivalluksia.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä oli, että mitkä tekijät vaikuttavat päätökseen valita maaseutu asumisen paikaksi. Tekijöitä voidaan etsiä myös suoraan kaupunkien työntekijöistä. Työntekijät ovat syitä, joiden vuoksi ihmiset muuttavat pois nykyiseltä asuinpaikaltaan. Tekijöitä ovat mm. arvojen mukainen elämäntapa, aikaisempi side maaseutuun tai paikkaan, rauhallinen ympäristö, luonnonläheisyys, turvallisuustekijät, asumisen väljyys, asumisvaihtoehtojen monipuolisuus, yksityisyys, maaseudun inspiroiva elämäntapa, harrastukset ja kiinnostukset, työllisyysmahdollisuudet, palvelutarjonta, mahdollisuus omavaraisuuteen, paikan identiteetti, kyläyhteisön yhteisöllinen elämäntapa, alueen ilmapiiri ja vastaanottavaisuus.

Kylällä ja yhteisöllä on merkityksensä siinä, miten muuttaja viihtyy uudessa asuinpaikassa. Viihtymiseen vaikuttaa se, että otetaanko muuttaja hyvin vastaan uudella asuinpaikalla vai jääkö hän yhteisön ulkopuolelle tahtomattaan tai omasta tahdosta. Opinnäytetyön tarkoituksena oli ymmärtää ja selvittää kylien tai kyläyhteisöjen merkitystä kuulumisen kokemuksena paikkaan ja yhteisöön. Opinnäytetyön kannalta keskeistä oli ymmärtää mitä tarkoitetaan kylällä ja sen eri merkityksillä sekä yhteisöllisyydellä. Kylähyvinvoinnissa keskeistä on yhteisöllisyys, yhteisöperusteinen hyvinvointi, osallisuus ja yhdessä tekeminen. Yhdessä tekeminen voi olla esimerkiksi ajanviettoa yhdessä, talkootyötä ja tapahtumien järjestämistä. Maaseudulla kylä säilyy elävänä aktiivisten ihmisten toimesta. Se, miten uudet asukkaat pääsevät mukaan kyläyhteisöön, on olemalla itse aktiivinen, esimerkiksi tekemällä talkootyötä. Kylän hyvinvointi ja viihtyvyystekijät luovat elinvoimaisuutta ja muutosjoustavuutta maaseudulle. Yhteisöllisyys ja osallisuus on parhaimmillaan kunnan ja kylän veto- ja pitovomatekijöitä. Kunnan ja kyläyhteisön on hyvä huomioida yhteisöllisyyden merkityksen laajemmassa mittakaavassa.

Myös itse paikalla on merkitystä muuttajan kotiutumiseen ja viihtymiseen uudella asuinpaikallaan. Paikka koetaan yksilöllisesti, mutta yhteistä kokemuksessa on paikan pysyvyys ja sitä kautta mahdollisuus kiinnittyä ja samaistua siihen. Paikalla voi olla muuttajalle odotusarvoja esimerkiksi aieman tiedon ja maineen perusteella, mutta jotta todellisuus vastaa muuttajan tarpeita ja arvostuksia,

on paikasta saatava todenmukainen tieto olennaista kotiutumisen ja viihtymisen kannalta. Paikkaan sitoudutaan ja ankkuroidutaan, kun paikka koetaan merkityksellisenä ja se vastaa tarpeita ja arvostuksia. Kunnan ja kyläyhteisön on hyvä huomioida paikkasidoksen merkityksen ja tukea paikkasidoksen muodostumista ja vahvistumista.

Yhteisöllisyys on paikkasidoksinen, joten paikkasidosta voidaan rakentaa ja vahvistaa esimerkiksi teoilla, jotka tukevat yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyyttä voidaan tukea monilla eri toimenpiteillä, mutta huomionarvoista on se, että yhteisöllisyys rakentuu aina ihmisten tahtotilan varaan. Yhteisöllisyys on ihmislähtöistä ja pysyy yllä, jos sitä ylläpidetään. Jokainen yhteisö kokee jossakin kohtaa elämänsä haasteita ja ongelmia, jotka on hyvä tiedostaa. Yhteisön onkin etukäteen hyvä sopia toimintatavoista, miten haasteita ja ongelmia lähdetään ratkomaan. Uudet ihmiset ja pois lähtevät ihmiset muuttavat aina yhteisön tasapainoa. Myös yhteisössä olevien ihmisten aktiivisuus yhteisössä vaihtelee elämäntilanteiden ja jaksamisen mukaan. Yhteisöllisyyden kokeminen on kuitenkin ihmisen perustarve. Yhteisöllisyys luo turvallisuuden tunnetta, merkityksellisuuden kokemuksia, osallisuutta ja yhteyden toisiin ihmisiin. Se mahdollistaa juurtumisen uuteen paikkaan, mutta jättää myös poislähteneille paikkasidoksen mahdollisuuden.

Kuntien ja yhteisöjen kannattaa huomioida yhteisöllisyyden merkityksen omassa toiminnassaan sekä kannustaa alueen ihmisiä itseohjautuvaan yhteisöllisyyteen. Yhteisöllisyys voi olla alueen pitovoima- ja vetovoimatekijöitä, jos niin halutaan. Yhteisöllisyyden tekee ainutlaatuiseksi sen luovat ihmiset, joten sitä ei voi ostaa kaupasta valmiina, vaan sen eteen on tehtävä töitä.

Maaseutu on erilainen riippuen siitä, onko se kaupunginläheistä maaseutua, ydinmaaseutua vai harvaan asuttua maaseutua. Mielikuva maaseudusta vaihtelee yksilöittäin ja kaikki eivät osaa erottaa sitä tosiasiaa, että maaseutu voi olla monentyyppistä. Kunnan ja kylän onkin hyvä huomioida markkinoinnissaan alueensa maaseututyyppi. Markkinoinnilla on mahdollisuus vaikuttaa siihen, miten muuttaja osaa hakeutua asumaan hänen elämäntavalleen ja arvoilleen sopivalle maaseudun aluetypille. Mikäli yksilö muuttaa elämäntavolleen ja arvoilleen epäsopivaan paikkaan, on todennäköistä, että hänen kiinnittymisensä alueeseen ja paikkaan on haasteellista.

Markkinoinnilla voidaan edistää alueiden elinvoimaisuutta, kehittämistä ja yhteisöllisyyttä. Markkinoinnilla voidaan rakentaa tunnettuutta ja houkuttelevuutta sekä samalla sitouttaa nykyisiä alueen asukkaita alueeseen ja yhteisöön. Markkinoinnilla voidaan pyrkiä myös rakentamaan sosiaalisia verkostoja. Paikan ja alueen markkinoinnissa oleellista on imagolähtöinen markkinointi. Paikalle ja

alueelle tulee rakentaa omaleimaista imagoa, joka pohjautuu kuitenkin todellisiin lähtökohtiin. Oma-leimaisuutta voidaan etsiä vetovoimatekijöistä, jotka ovat alueelle ja paikalle tyypillisiä ja vaikeasti kopioitavissa täysin samanlaisina muualle. Esimerkiksi paikan henki ja identiteetti, kulttuuri sekä yhteisöllisyys voisivat olla tällaisia vetovoimatekijöitä. Pienten kuntien ja kylien budjeteilla imagon rakentaminen on haasteellista, mutta mahdollista, varsinkin, jos imagon rakentamiseen valjastetaan ja valtuutetaan mukaan myös vapaaehtoisia yksilöitä, yrityksiä ja yhdistyksiä.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä oli, että mitkä tekijät vaikuttavat päätökseen valita maaseutu asumisen paikaksi. Tutkimuksen kautta saatiin ajantasaista tietoa maaseudulle muuttamisen motiiveista, maaseutuasumisen kokemuksista sekä kyläyhteisöjen ja yhteisöllisyyden merkityksestä. Lisäksi tutkimuksessa kuvailtiin, tulkittiin ja pyrittiin ymmärtämään yhteisökylien elämäntapaa ja yhteisön merkitystä suhteessa paikkaan.

Tutkimustuloksista löytyi yhteys yhteisökylä- ja ekokyläasumisen ja maaseudulla asumisen välillä, sillä yhteisökylä- ja ekokyläasuminen on ennen kaikkea maaseudulla asumista yhteisössä. Siten olikin perusteltua, että tutkimusalueenani oli yhteisökylät verrattuna tavallisiin maaseutukyliin.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tunnistaa maaseudulla asumisen veto- ja pitovoimatekijöitä kuntaviestinnässä. Tekijät, jotka vaikuttavat päätökseen valita maaseutu asumisen paikaksi, olivat odotetut, mutta opinnäytetyö vahvisti käsitystä siitä, että yhteisöllisyys voisi olla yksi erinomainen houkutinta maaseutukyliin ja maaseutuasumisen vetovoimaan, pitovoimaan ja elinvoimaan. Yhteisöllisyys kuuluu pehmeisiin arvoihin, jolla paikka voi erottautua muista luoden alueellista elinvoimaisuutta.

Opinnäytetyö toteutettiin empiirisenä monimenetelmäisenä tutkimuksena. Tiedonhankintamenetelmänä opinnäytetyössäni oli puolistrukturoidut teemahaastattelut ja kyselytutkimus. Tämä tarjosi monipuolisen näkökulman tutkimusongelmaan. Menetelmien välissä oli ajallisesti aikaa parisen vuotta, joten olisi voinut olla hyödyllistä, että niiden toteuttaminen olisi mennyt ajallisesti enemmän samaan aikaan. Todennäköisesti kysymyksiä olisi sovellettu vielä enemmän yhteen näiden tutkimusmenetelmien välillä. Toisaalta haastattelut ja kysely olivat pituudeltaan niin pitkiä, että todennäköisesti haastateltavat ja kyselyyn vastaajat eivät olisi jaksaneet pidempää kysymyspatteristoa eli kysymysmäärää ei olisi voinut enää kasvattaa isommaksi kummassakaan tapauksessa.

Menetelmien kysymykset vastasivat teoreettista viitekehystä ja mittasivat niitä käsitteitä, joita olen tarkastellut tutkimuksen teoriaosassa. Menetelmien kysymykset olivat johdonmukaisia ja se voidaan toistaa samalla tavalla eri tilanteissa. Haastatteluissa käytettiin aina samaa kysymyspatteristoa, jotta haastattelun kulku oli hallittavissa ja turhien muuttujien sekoittuminen tuloksiin voitiin välttää.

Käytetyt menetelmät olivat käyttökelpoisia menetelmiä. Erityisesti kyselytutkimus oli tehokas resurssien, ajan ja kustannusten suhteen. Kyselytutkimus antaa enemmän pinnallista tietoa ja kysymykset ovat enemmän vastaajien tulkittavissa, että ovatko he ymmärtäneet kysymykset oikein. Kyselyssä käytettiin paljon monivalintakohtia, joten vastauksia saatiin helposti analysoitavassa muodossa. Kyselyssä oli myös puoliavoimia kohtia, joihin vastaajat pystyivät täydentämään vastauksiaan. Vaikka haastattelu oli ajallisesti työlämpi ja kustannusten suhteen kalliimpi, niin se antoi syvällisen näkökulman tutkimusongelmaan. Kysymyksissä oli haastateltavilla vähemmän tulkinnanvaraakaan, koska haastattelija pystyi antamaan tarvittaessa lisätietoja kysymyksenasetteluun. Haastattelujen haasteena on se, että niitä voi toteuttaa vain rajallinen määrä, koska menetelmä on työläs.

Tutkimukseen saattaa valikoitua vääränlaisella tasapainolla ihmisiä ja siihen voi osallistua yli- tai aliedustettuina tietynlaiset ihmiset. Kyselyyn aliedustettuina olivat nuoret alle 18-vuotiaat ja eläkeläiset. Tutkimuksessa voi olla myös vastausvääristymiä, jolloin osallistujia on voinut antaa epärehellistä tietoa esimerkiksi kaunistelemalla asioita. Osallistujat saattavat myös muistaa asioita väärin, vaikka eivät tietoisesti vastaakaan epärehellisesti kysymyksiin. Koin, että molemmissa menetelmissä sain rehellisiä vastauksia myös esimerkiksi haasteellisista koetuista asioista. Tutkijan omat ennakkokäsitykset ja asenteet ovat voineet myös ohjata molempia menetelmiä. Kyselytutkimuksessa annettiin paljon valmiita monivalintakohtia täytettäväksi, joka varmasti on ohjannut vastauksia. Haastattelussa epäilemättä myös haastateltavan persoona vaikuttaa tuloksiin. Myös kysymysten muotoilu kyselyssä ja haastattelussa on varmasti vaikuttanut tuloksiin, mikä saattaa osaltaan vääristää tuloksia.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksenä oli, että mitkä tekijät vaikuttavat päätökseen valita maaseutu asumisen paikaksi. Tutkimuksen tulokset vastaavat aiempien tutkimusten tuloksia, joten tulokset ovat varsin odotettuja. Haastatteluissa todetaan, että yhteisökylä- ja ekokyläasuminen on ennen kaikkea maaseudulla asumista yhteisössä, joten tämä vahvistaa sitä käsitystä, että päätökset maaseutuasumisesta ja yhteisöasumisesta ovat yhteyksissä toisiinsa. Siten olikin perusteltua, että tutkimusalueenani oli yhteisökylät verrattuna tavallisiin maaseutukyliin.

Aiempien tutkimusten mukaan tekijät, jotka vaikuttavat päätökseen valita maaseutu asumisen paikaksi ovat mm. arvojen mukainen elämäntapa, aikaisempi side maaseutuun tai paikkaan, rauhalli-

nen ympäristö, turvallisuustekijät, asumisen väljyys, asumisvaihtoehtojen monipuolisuus, luonnonläheisyys, yksityisyys, työllisyysmahdollisuudet, palvelutarjonta, paikan identiteetti, alueen ilmapiiri ja vastaanottavuus. Tekijöitä voidaan etsiä myös suoraan kaupunkien työntekijöistä. Työntötekijät ovat syitä, joiden vuoksi ihmiset muuttavat pois nykyiseltä asuinpaikaltaan. Kyselytutkimuksen tulokset vahvistivat näitä tutkimuksia, joten saatuja tuloksia voidaan pitää vakaina ja toistettavina.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tunnistaa maaseudulla asumisen veto- ja pitovoimatekijöitä kuntaviestinnässä. Tekijät, jotka vaikuttavat päätökseen valita maaseutu asumisen paikaksi, olivat odotetut, mutta opinnäytetyö vahvisti käsitystä siitä, että yhteisöllisyys voisi olla yksi erinomainen houkutin maaseutukylien ja maaseutuasumisen vetovoimaan, pitovoimaan ja elinvoimaan. Yhteisöllisyys kuuluu pehmeisiin arvoihin, jolla paikka voi erottautua muista.

Kyselytutkimuksen tavoitteena oli saada ajantasaista tietoa maaseudulle muuttamisen motiiveista, maaseutuasumisen kokemuksista sekä kyläyhteisöjen ja yhteisöllisyyden merkityksestä. Kyselytutkimuksessani oli varsin hyvä vastaajamäärä (488 kpl), vaikkakin jokaiseen kysymykseen kaikki eivät vastanneetkaan. Kyselytutkimukseni tulokset ovat siten niin luotettavia kuin mahdollista. Kyselytutkimuksen perusjoukkona on Pirkanmaan maakunnan kylien asukkaat ja vastaajiksi valikoitui määrittelemätön joukko ihmisiä, erityisesti 26–65-vuotiaita (399 kpl). Kyselyn tuloksia ei siis voi yleistää siten, että se koskisi koko perusjoukkoa. Kyselytutkimusta voidaan käyttää silloin, kun tunnetaan aihealue, mutta halutaan varmistuksia oletusten paikkansapitävyydestä. Kyselyssä voidaan kerätä isolta joukolta aineistoa ja tuloksia voidaan analysoida nopeasti numeroiden valossa. Kyselytutkimus tuottaa pinnallisempaa tietoa, eikä voida täysin varmuudella tietää, onko vastaaja ymmärtänyt kysymykset oikein tms. Kyselyn vastaajilta tuli myös palautetta, että kysely ei auennut kaikilla selaimilla. Tiedossa ei ollut, että millä laitteella he yrittivät vastata. Lisäksi yhdeltä vastaajilta tuli palautetta, että kyselyn kaikki kysymysovat eivät auenneet hänelle mobiilisti. Tämä saattaa vinnouttaa hieman vastauksia, mikäli ongelmia oli muillakin vastaajilla. Mutta vastanneiden määrä oli iso, niin tästä johtuva vinouman ei voida katsoa olevan merkittävä.

Haastattelujen tavoitteena oli kuvailla, tulkita ja ymmärtää yhteisökylien elämäntapaa ja yhteisön merkitystä suhteessa paikkaan. Aineiston hankinta yhteisökyliin tapahtui yksilö- ja ryhmähaastattelujen kautta. Haastattelut olivat puolistrukturoituja temahaastatteluja. Puolistrukturoidut teema-haastatteluja voidaan käyttää silloin, kun ei ihan tunneta täysin tutkimuksen kohdetta ja halutaan

toisaalta jättää vastaajille vapaus vastata luovasti oivaltaen. Mukana tutkimuksessa oli kaksi yhteisökylää, jotka eroavat toisistaan konkreettisesti erityisesti asumismuodoissa. Haastattelun perusjoukkona oli Livonsaaren yhteisökylän ja Keuruun Ekokylän asukkaat. Haastattelut toteutettiin yksilö-, pari- ja ryhmähaastatteluina. Livonsaaren yhteisökylästä mukana haastattelussa oli alkupe- räisestä perustajajäsenestä, pitkäaikaisiin asukkaisiin ja juuritulleeseen asukkaaseen. Haastatelta- via siellä oli 7 henkilöä. Keuruun Ekokylässä mukana haastattelussa oli yksi pitkäaikainen asukas. Haastatteluun valikoitui määrittelemätön joukko ihmisiä, joilla oli halukkuus osallistua haastatte- luun. Haastatteluiden tuloksia ei siis voi yleistää siten, että se koskisi koko perusjoukkoa.

Saaduilla tuloksilla on käytännön vaikutuksia yhteisöjen, kylien ja kuntien tasolla, ja ne auttavat kiinnittämään huomiota oikeisiin asioihin ja tekemään tarvittavia toimenpiteitä. Kylillä ja kunnilla on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa esimerkiksi siihen, että maaseudulla on riittävästi houkuttelevia asumisratkaisuja tarjolla, mutta kylillä ja kunnilla on paljon muita mahdollisuuksia vaikuttaa alueen pito- ja vetovoimatekijöihin. Yksi oivallus on kiinnittää huomiota alueen yhteisöllisyyteen vaikuttaviin tekijöihin ja sitä kautta lisätä veto- ja pitovoimaa.

Maaseudun kylien asukkaille kohdistettu kysely toteutettiin Pirkanmaan alueen kylien asukkaille, mutta vertailutiedot esimerkiksi Lapin kylistä olisi hyödyllisiä tulosten yleistettävyyden arvioimiseksi koko maahan. Olisi myös mielenkiintoista verrata kylien asukasmääriä saatuihin tuloksiin, jotta voi- taisiin selvittää, miten vastaajan kylän koko asukasmäärällisesti vaikuttaa vastauksiin. Valitettavasti kylien asukasmäärästä ei ole olemassa tilastoja valtion tai kuntien taholta. Paikallistuntemusta hyö- dyntämällä yksittäisiä kyliä ja niiden asukkaita voitaisiin kuitenkin tutkia tarkemmin. Olisi hyödyllistä myös tutkia eri elämäntyyplejä edustavia henkilöitä, jotka harkitsevat maaseudulle muuttoa tai ovat jo muuttaneet sinne. Näitä voisi verrata sen jälkeen eri maaseututyyppeihin ja etsiä jokaiselle maa- seututyypille sopivimmat elämäntyyli vaihtoehdot. Palvelumuotoilun avulla voitaisiin lopuksi luoda kohderyhmiä kuvaavia asiakasprofieileja aluemarkkinoinnin tueksi.

LÄHTEET

Aho, Seppo, & Ilola, Heli 2006. Toinen koti maalla? Kakkosasuminen ja maaseudun elinvoimaisuus. Lapin yliopiston kauppätieteiden ja matkailun tiedekunnan julkaisuja B. Tutkimusraportteja ja selvityksiä 6. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Aho, Seppo, & Ilola, Heli 2004. Maaseudun elinvoimaisuus: nykyisyydestä aineksia tulevaisuuteen. Lapin yliopiston kauppätieteiden ja matkailun tiedekunnan julkaisuja B. Tutkimusraportteja ja selvityksiä 1. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

ArcGIS 2024. Taajama-alueet ja kaupunki-maaseutuluokitus, hakusana Pirkanmaa. Hakupäivä 20.5.2024. <https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=816018cf62ef40899ca26b8d17e24902>.

Birck, Riitta 2020. Pieni yhteisöllisyysopas – vinkkejä yhteisöllisyyden kehittämiseen. Käräjätörmän monisukupolvinen yhteisökylä -hanke. Hakupäivä 4.5.2024 <https://www.kotipirttiry.fi/wp-content/uploads/2022/01/Pieni-yhteisöllisyysopas-RB-2020.pdf>

Eilola, Jari, & Moilanen, Laura-Kristiina 2013. Yhteisöllisyyden perintö: Tutkimuksia yhteisöistä eri vuosisadoilla. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Epäily, Niina, Kiimamaa, Jouni, Kuikka, Nina, Muilu, Toivo, Mäntysalo, Raine, Onkalo, Pirjo, & Reinikainen, Kalle 2003. Asu kylässä: kokemuksia asukaskeskeisestä kylien suunnittelusta Pohjois-Pohjanmaalla. Nordia Tiedonantoja 2 (2003): 1–68.

Haapamatti, Kirsi & Elo, Suvi 2015. Unelmien ekokylät. Kurkistuksia suomalaiseen ekoyhteisöasumiseen. Helsinki: Basam Books Oy.

Haavisto, Ilkka 2022. Suomi on maalainen. Maaseudulla kytee kriisi, jota kaupunkilaiset eivät tunnista. EVA analyysi, No 114, 26.10.2022. Helsinki: Elinkeinoelämän valtuuskunta. Hakupäivä 22.3.2024 <https://www.eva.fi/wp-content/uploads/2022/10/eva-analyysi-no-114.pdf>

Hanhijärvi, Jani 2022. Kylätoimintaa, yhteistyötä ja kumppanuutta. Ikaalisten kylien kumppanuus-
pöytä, oma tupa, Ikaalinen, esitys 14.12.2022. Pirkan kylät ry. Haettu 26.5.2024 [https://www.pir-
kankylat.fi/materiaalipankki/](https://www.pir-kankylat.fi/materiaalipankki/)

Hantula, Heli & Värilä, Anne 2022. Pirkanmaan maaseudun kehittämissuunnitelma 2023–2027.
Raportteja 67/2022. Tampere: Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Holmila, Marja 2001. Kylä kaupungistuvassa yhteiskunnassa: Yhteisöelämän muutos ja jatkuvuus.
Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Honkila, Juha 2009. Maalle muutto pienentää köyhyysriskiä. Tilastokeskuksen Hyvinvointikatsaus
2/2009. Tilastokeskus. Hakupäivä 29.4.2024 https://stat.fi/artikkelit/2009/art_2009-06-08_001.html

Hyväri, Susanna 2008. Paikkasidos elämäntavassa ja elämänculussa: Maaseutu ja kaupunki yh-
den ikäryhmän kokemana. Kahtia jakautuva Suomi? -hanke. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkai-
suja A tutkimuksia 17. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.

Hyyryläinen, Torsti, Katajamäki, Hannu, Piispanen, Sirkku, Pylkkänen, Päivi, & Rouhiainen, Vesa
2011. Kylätoiminnan tila 2010. Julkaisuja 22. Mikkeli, Seinäjoki: Helsingin yliopisto, Ruralia insi-
tuutti.

Jyväskylän yliopisto 2015. Tutkimusstrategiat: empiirinen tutkimus, määrällinen tutkimus, laadullis-
nen tutkimus. Hakupäivä 20.12.2023 [https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetel-
mapolku/tutkimusstrategiat](https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetel-
mapolku/tutkimusstrategiat)

Kangaspunta, Seppo 2011. Yksilöllinen yhteisöllisyys: Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ym-
märtämiseen. Tampere: Tampere University Press.

Komulainen, Minna (toim.) 2013. Maiseman tarina. Opas maisemapalveluiden luomiseen. Vantaa:
Maa- ja kotitalousnaisen Keskus. Hakupäivä 26.5.2024 [https://me-
dia.sitra.fi/app/uploads/2017/02/MaisemanTarina.pdf](https://me-
dia.sitra.fi/app/uploads/2017/02/MaisemanTarina.pdf)

Korpela, Salla 2014. Yhteinen talo: Ryhmärakennuttaminen ja yhteisöasumisen pohjoismainen
malli. Helsinki: Into.

Kuha, Rauno 2012. Tulevaisuuden kylät: Maaseudun elinkeinoelämän mahdollisuuksien tarkastelu mikrotason talousalueina. Jokioinen: MTT.

Kuisma, Juha & Mäkelä, Matti 2015. Kylien tulevaisuus. Kunnallisalan kehittämissäätöön Polemia-sarjan julkaisu nro 96.

Kumpulainen, Kaisu 2012a. Kylä sosiaalisena tilana: Henri Lefebvren sosiaalisen tilan teoria kylän määrittelyn välineenä. Maaseudun uusi aika: Maaseutututkimuksen ja -politiikan aikakauslehti 20, no. 3 (2012): 5–13.

Kumpulainen, Kaisu 2012b. Kylätoiminta ja aktiivisen kylän tuottaminen. Väitöskirja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Kumpulainen, Kaisu 2016. Kulttuuri elinvoimaisten maaseutuyhteisöjen rakentajana. Janus: Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti 24, no. 4 (2016): 4.

Kumpulainen, Kaisu 2018. Kylät tulevaisuuden paikallisyhteisöinä. MUA 2–3, 2018, 26 vuosikerta – Maaseutuja tulevaisuudessa - Maaseutupolitiikan 30-vuotisjuhlanumero.

Kytö, Hannu & Aatola, Leena 2006. Muuttuva maallemuuttaja: Maallemuuttajien elämäntavat ja maallemuuton mukanaan tuomat muutokset. Kuluttajatutkimuskeskuksen tutkimuksia ja selvityksiä 3/2006. Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus.

Kytö, Hannu, Leskinen, Johanna & Tuorila, Helena 2006. Maaseudun vetovoimaisuus ja kuluttajien yksilölliset elämäntavat: tutkimuskokonaisuuden loppuraportti. Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus.

Lahtinen, Eija & Vehmasto, Elina 2005. Paikallisen kehittämistyön käsikirja - Osallistavuus sosiaalisen pääoman kehittäjänä. Sosiaalista pääomaa kylille -hanke 2002–2005. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus.

Lindberg-Repo, Kirsti 2020. Brändi Elvyttää Kunnan. Helsinki: Brand Audit Group Oy.

Luoto, Ilkka 2008. Paikan tekstit ja niiden henki: Johdatus geosemiotiikkaan - matkakertomus paikan kulttuuriseen ytimeen. Oulu: Oulun yliopisto.

Luoto, Ilkka & Rosenqvist, Olli 2006. Paikan tekstit ja narratiivinen jännite: kuusi maaseutukylää Suomessa ja Skotlannissa. Terra 118, no. 3 (2006): 18.

Ojasalo, Katri, Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Sanoma Pro.

Pehkonen, Aini 2004. Kylä Kutsuu: Tutkimustulos tulomuuttoprosesseista maaseudulle. Turku: Siirtolaisuusinstituutti.

Pirkanmaan liitto. Tietoa Pirkanmaasta. Hakupäivä 24.3.2024 <https://www.pirkanmaa.fi/tietoa-pirkanmaasta/>

Pohjolainen, Päivi 2014. Kylähyvinvointi - Mitä on hyvinvointi ja miten siitä tulee kylähyvinvointia? Toimintamalleja. JAKE-Järjestö- ja kansalaistoiminnan kehittämishanke. Pohjois-Karjalan Kylät ry.

Puoskari, Silja 2013. Me maalla: Menetelmäopas yhteistyöhön. Helsinki: Maahenki.

Pyysiäinen, Jarkko & Vihinen, Hilka 2020. Maaseutubarometri 2020 – Tutkimusraportti osa 1. Luonnonvarakeskus.

Rainisto, Seppo 2004. Kunnasta Brändi? Helsinki: Kunnallisan alan kehittämissätiö.

Rannikko, Pertti 2009. Kylä kaupungin laidaksi: autoetnografinen tutkimus paikallisyhteisöjen ja identiteettien liikkeistä. Maaseudun uusi aika: Maaseutututkimuksen ja -politiikan aikakauslehti aikakauslehti 17 (1), 5–19.

Salmivuori, Emmi 2022. Tutkimuskirjallisuuden tarjoamia määritelmiä ja tulkintoja alueiden elinvoimasta sekä maaseudun elinvoimaisuustekijöistä. Maaseutututkimus 30, no. 1 (2022): 88–107. Hakupäivä 4.2.2024 <https://journal.fi/maaseutututkimus/article/view/119797/71559>

Siivonen, Riku, Heinonen-Tuomaala, Kati, & Roukala, Aki 2011. Onni: Eväitä maaseudun uuteen talouteen. Sitran julkaisuja 292. Helsinki: Sitra.

Siukosaari, Anssi 2002. Yhteisöviestinnän opas: Yrityksen, järjestön, laitoksen, julkishallinnon yksikön ja muun yhteisön yhteydenpito ja tiedotustoiminta. 2. tark. p. Helsinki: Tietosanoma.

Tedre, Silva, et al. 2020. Maalla! Koetut paikat. Joensuu: Kirjokansi.

Toivonen, Hanna 2022. Livonsaaren yhteisökylä mahdollistaa monenlaisen elämän. Elonkehä – syväekologinen kulttuurilehti. 2/2022, 4–9.

Valtioneuvosto 2004. Elinvoimainen maaseutu – yhteinen vastuumme. Maaseutupolitiikan kokonaisohjelma 2005–2006. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 15/2004. Maa- ja metsätalousministeriö.

Ympäristöhallinnon verkkopalvelu 2024. Kestävä yhdyskuntarakenne 8.1.2024. Hakupäivä 24.3.2024 <https://www.ymparisto.fi/fi/rakennettu-ymparisto/kestava-yhdyskuntarakenne/kestava-yhdyskuntarakenne-pirkanmaa>

Ympäristöhallinnon verkkopalvelu 2023. Kaupunki-maaseutuluokitus 16.2.2023. Hakupäivä 24.3.2024 <https://www.ymparisto.fi/fi/rakennettu-ymparisto/kaupunkiseudut-ja-kaupungistumien/kaupunki-maaseutuluokitus>

Äikäs, Topiantti 2004. Imagoa Etsimässä: Kaupunki- ja aluemarkkinoinnin haasteista mielikuvien mahdollisuuksiin. Helsinki: Suomen kuntaliitto.

LIITTEET

YHTEISÖ- JA EKOKYLÄN HAASTATTELURUNKO

LIITE 1

Motiivit ja perustelut muutolle

- Millainen suhde sinulla oli maaseutuun ennen muuttoa tai muuttohaaveita yhteisö- tai ekokylään? Onko sinulla joitakin sidoksia maaseudulle?
- Millainen elämäntilanteesi oli ennen muuttoa?
- Miksi halusit muuttaa maalle/ekokylään?
- Mitkä asiat mahdollistivat muuton? Mitkä jarruttivat muuttoa/muuttoaikeita?
- Miksi valitsit juuri tämän paikan asuinpaikaksi?
- Kuinka pitkään olette asuneet yhteisössä?
- Muutitko yhteisö- tai ekokylään yksin vai jonkun kanssa?
- Oliko yhteisö- tai ekokylään helppo tulla asukkaaksi? Miten kotiuit yhteisö- tai ekokylään?
- Oliko sinulla ennako-odotuksia asuinpaikan ja muuton suhteen? Ovatko nämä ennako-oletukset vastanneet todellisuutta ja missä määrin?
- Oletko viihtynyt nykyisellä asuinpaikalla? Miten olet sopeutunut ja kotiutunut? Mitkä tekijät ovat helpottaneet tai vaikeuttaneet kotiutumista?
- Sijaitsee ko jotkin elämäsi osa-alueista jossakin muualla kuin nykyisellä asuinpaikallasi? (työ, sosiaaliset suhteet, harrastus, toinen koti?)

Yhteisön perusasiat - Mikä yhteisö?

- Mikä erottaa teidän yhteisö- tai ekokylänne muista yhteisökylästä/ekokylästä?
- Paljonko yhteisössä asuu ihmisiä?
- Kuinka paljon asukaskunta on muuttanut ajan saatossa? Vanhat ja uudet asukkaat.
- Miten yhteisö on perustettu? Yhteisölähtöinen, kuntalähtöinen tai jotain muuta?
- Millainen on jäsenten liittymisprosessi, onko sellaista? Kuinka uudet asukkaat otetaan vastaan?
- Millaisella kustannuksella pääsee teidän yhteisö- tai ekokylänne asukkaaksi?

- Mitkä ekologisen rakentamisen näkökulmat kiinnostavat sinua yhteisö- tai ekokylässä ja mitkä ekologisen asumisen tavat ovat yhteisössä kiinnostavia yksityiskohtia?
- Miten paljon yhteisössä on lapsia? Miten lapset on huomioitu yhteisössä? Millaiset ovat lasten harrastamisen/koulunkäynti mahdollisuudet ja muut fasilitetit yhteisössä?
- Miten paljon yhteisössä on kotieläimiä tai lemmikkieläimiä ja miten ne on huomioitu yhteisössä?

- Kerro omin sanoin yhteisöstänne: mitä teette, mikä motivoi yhteisöelämään, millaisia ammatteja teillä on ja miten pysytte niitä harjoittamaan ekokylässä, jne.
- Millainen on teidän yhteisö- tai ekokylänne palvelutarjooma?
- Mikä on teidän yhteisö- tai ekokylänne visio, missio, strategia? Mitä ikään kuin haluatte saada aikaiseksi?
- Mitkä asiat yhteisö- tai ekokylän jäseniä kiinnostaa? Ovatko unelmat ja elämäntyyli teillä samantaisia?
- Mitä sääntöjä yhteisössänne on? Entä mitä sääntöjä koette, että olisi hyvä olla yhteisön perustamisvaiheessa? Tai mitä kannattaisi huomioida säännöin tai muilla keinoin, että tasapaino säilyy yhteisössä perustamisen jälkeen?

Yhteisöllisyyden tunne ja yhteisöllisyys

- Miksi yhdessä tekeminen on tärkeää
- Millainen yhteisöllisyyden henki/ilmapiiiri paikassa vallitsee?
- Miten yhteisöllisyyttä pidetään yllä? Konkreettisia esimerkkejä asioista, joita yhteisössä tehdään. esim. yhteisruokailu, tavaroiden ja avun jakaminen.
- Onko tullut vastaan haasteita tai erimielisyyksiä? Miten ne hoidetaan?
- Onko yhteisöllisyyden tunne yhteisössä muuttunut ajan saatossa, jos kyllä niin miten ja osaatko sanoa miksi?
- Millainen on yhteisön hallinnointijärjestelmä? Miten asioista päätetään, miten työtä jaetaan jne.
- Millainen on yksityisen ja yhteisen suhde yhteisössä? Miten täällä asutaan ja kuinka paljon on yksityistä ja yhteistä tilaa?
- Millaisia ovat yhteisölliset tilat ja mitä niissä tehdään?
- Onko yhteisön historiassa tapahtunut joitain merkittäviä historiallisia tapahtumia, sekä positiiviset että negatiiviset? Miten niihin suhtauduttiin ja millaisia vaikutuksia yhteisön ilmapiirille/yhteisöllisyyden tunteelle?
- Koetko, että olet päässyt vaikuttamaan ekokylän asioihin?
- Miten koette, että uudet asukkaat pystytään ryhmäyttämään olemassa olevien asukkaiden kanssa parhaiten?
- Miten uudet potentiaaliset asukkaat saadaan parhaiten kytkettyä yhteisöön mukaan? Onko avoimet ovet päivien lisäksi muita keinoja?

Elämäntyytyväisyys/yhteisöelämän plussat ja miinukset

- Millaisena koet yhteisöelämän verrattuna tavanomaisempiin moderneihin asumisen tapoihin, jos olet muulla tavalla asunut?
- Oletko saanut jotain uutta yhteisöelämästä? Mitä?
- Oletko joutunut luopumaan jostain yhteisöelämän vuoksi? Mistä?
- Mitä ovat yhteisöelämän parhaat puolet?
- Mitä ovat yhteisöelämän huonoimmat puolet?
- Mitä ovat oleelliset asiat yhteisön toimimisen kannalta. Millainen on ideaali mahdollisimman toimiva yhteisö?

Yhteisökylän markkinointi

- Miten yhteisö- tai ekokylää on markkinoitu yhteisö- tai ekokylän alussa ja miten markkinointi on muuttunut vuosien saatossa?
  - Mitkä markkinointitoimenpiteet ovat olleet tehokkaimpia ja miksi? Miten yhteisö- tai ekokylä on tavoittanut kohderyhmänsä eli asukkaansa? Mistä kanavista olette tavoittaneet kohderyhmän/asukkaan?
  - Onko teillä keskitetty vai hajautettu viestintä? Voiko kuka tahansa yhteisön jäsenistä viestiä ja millä tavalla pidetään huolta siitä, että viestinnän laatu pysyy tasaisena?
  - Mitkä ovat yhteisö- tai ekokylänne heikkoudet ja uhat? Entäpä vetovoimatekijät?
  - Mitkä ovat yhteisö- tai ekokylänne vahvuudet ja mahdollisuudet?
  - Onko tarkoituksenanne laajentaa toimintaanne? Jos on, niin millä tavalla?
  - Mitä suosittelisitte muille yhteisö- tai ekokylille, että mitä yhteisö- tai ekokylän kannattaa painottaa markkinoinnissaan?
  - Millaisia haasteita markkinointiviestinnässä teillä on aikaisemmin ilmennyt?
  - Missä asioissa muut yhteisö- tai ekokylät ovat tällä hetkellä teitä edellä?
- Nyt ihan vapaa sana, jos tulee mieleen jotain, mistä haluaisit vielä keskustella.

Hei,

Opiskelen Oulun ammattikorkeakoulussa ylempää ammattikorkeakoulututkintoa maaseudun kehittämisen tutkinto-ohjelmassa. Opintojeni osana teen parhaillaan opinnäytetyötä, jossa tutkin henkilöiden motiiveja muuttaa maaseudulle, heidän kokemuksiaan maaseutuasumisesta sekä maaseudulla asuvien näkemyksiä kyläyhteisöistä ja yhteisöllisyydestä.

Kysely toteutetaan Pirkanmaan kylien asukkaille.

Tietoja ja tutkimuksen tuloksia käsitellään siten, ettei yksittäisen henkilön tietoja pystytä tunnistamaan tutkimustuloksista.

Kyselyyn vastaaminen kestää parikymmentä minuuttia. Kyselyyn vastaaminen on tehty helpoksi, sillä se sisältää paljon monivalintakohtia. Jokainen vastaus on minulle arvokas.

Vastausaikaa kyselylle on 31.3.2024 asti.

Kiitos jo etukäteen kyselyyn osallistumisesta ja vastauksistanne. Vastaan mielelläni myös kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiin.

Ystävällisin terveisin,

Minna Kankaanpää